

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

PERFECTIONAREA MECANISMULUI ECONOMICO-FINANCIAR

litunicitate

calitate

eficiență

investiții

**În cronică relațiilor de prietenie dintre popoarele român și chinez
VIZITA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN REPUBLICA POPULARĂ CHINEZĂ
SE DESFĂȘORĂ ÎN SPIRITUL TRADIȚIONALELOR RELĂȚII
DE ADÎNCĂ ȘI TRĂINICĂ PRIETENIE, DE COLABORARE RODNICĂ MULTILATERALĂ
ÎNTR-O ATMOSFERĂ DE ÎNALTĂ STIMĂ ȘI CONSIDERAȚIE RECIPROCĂ**

În lumina sarcinilor trasate la recenta Ședință de lucru de la C.C. al P.C.R.

Investiții:

REALIZAREA LA TERMEN A NOILOR CAPACITĂȚI DE PRODUCȚIE

PUNEREA ÎN FUNCȚIUNE la termen sau în devans a noilor capacități de producție constituie un indicator principal, un criteriu esențial de apreciere a calității muncii desfășurate pe șantierele de construcții. Aceasta pentru că numai astfel se poate realiza producția materială scontată necesară acoperirii, în mai mare măsură, a nevoilor economiei naționale și a cerințelor beneficiarilor externi, numai astfel se poate obține o înaltă eficiență economică în domeniul investițiilor. În ședința de lucru de la C.C. al P.C.R. de săptămîna trecută, printre multiple alte probleme economice analizate, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a trasat o serie de sarcini privind mai buna desfășurare a activității în domeniul investițiilor în vederea îndeplinirii planului pe acest an și pregătirii lucrărilor pentru 1979. Am analizat, în lumina acestor sarcini, activitatea desfășurată pe șantierele trustului „Energoconstrucția” — București.

O cerință prioritară : pregătirea temeinică a investițiilor

TRUSTUL, care își desfășoară activitatea, practic, în întreaga țară, avînd de executat lucrări pe profil de termocentrale și termoficări, are ca sarcină să realizeze la termenele planificate stadiile fizice ale lucrărilor de construcții-instalații pentru a le putea preda șantierelor trustului „Energomontaj” în vederea montării agregatelor energetice. Ca urmare a unor neajunsuri ce s-au făcut simțite atît în activitatea beneficiarilor și proiectanților, cît și în cea a șantierelelor, trustul nu a reușit, în primul trimestru al anului trecut, să-și îndeplinească în totalitate sarcinile planificate (tabelul). Analizîndu-se situația creată la un moment dat, s-au stabilit o serie de măsuri, în așa fel încît, printr-o mai strînsă colaborare cu cei implicați în procesul investițional, să se pregătească mai bine și din timp lucrările de investiții pe acest an.

O primă problemă, a cărei rezolvare favorabilă influențează în mod hotărîtor realizarea cu succes a investițiilor, a constituit-o **deschiderea la timp a finanțării lucrărilor**. Printr-o cooperare strînsă cu beneficiarii, la o serie de lucrări principale, care aveau termene de execuție în prima perioadă a acestui an, a fost asigurată din timp deschiderea finanțării, fapt care a permis ca lucrările să se desfășoare în bune

condiții, unele dintre acestea fiind realizate în devans. Paralel s-a acționat în direcția asigurării documentațiilor de execuție de către proiectanții din cadrul Institutului de studii și proiectări energetice. Întrucît documentațiile de execuție au sosit pe o serie de șantiere — de la Turceni II și de la Combinatul de celuloză și hîrtie din Brăila — în ordinea succesiunii lucrărilor și nu au necesitat mo-

lui s-a îndreptat spre **recrutarea și calificarea unui număr sporit de muncitori**, în așa fel încît să poată fi acoperite cerințele. Au fost astfel calificați numeroși muncitori în meseriile: betoniști, fierari-betoniști, zidari ș.a. În total, în primul trimestru al anului, au fost calificați, pe întregul trust, circa 200 de muncitori.

Întrucît practica din decursul anilor a demonstrat că o condiție a desfășurării eficiente a activității pe șantiere o constituie **ridicarea nivelului de organizare a tuturor formațiilor (echipe)**, în așa fel încît timpul de lucru să fie folosit cît mai din plin, acestea au fost mai bine omogenizate, ținîndu-se seama de pregătirea profesională a fiecărui muncitor în parte. În acest fel, fondul total de timp de lucru maxim disponibil a fost utilizat în proporție de 95,8%, superior celui înregistrat în trimestrul corespunzător al anului trecut.

Realizarea planului de construcții-instalații în cadrul trustului „Energoconstrucția”

Unitatea	Trim. I 1977 (față de plan)	Trim. I 1978 (față de plan)	Cresțerea în trim. I. 1978 față de trim. I 1977 (realizări)
Total trust	80,53	106,34	25,81
din care șantierele principale :			
— Grupul de șantieră construcții-instalații Deva +Rovinari	102,36	114,35	11,99
— Grupul de șantieră construcții-instalații Oravița	20,59	101,93	81,34
— Grupul de șantieră construcții-instalații Brăila	81,86	101,47	19,61

dificări pe parcurs, constructorii au putut să atace din plin lucrările respective și să înregistreze un ritm susținut de activitate.

Elaborarea de grafice pe faze de lucru împreună cu beneficiarii și montorii de utilaje, cu termene precise de finalizare, în așa mod încît atît potențialul tehnic, cît și cel uman de pe șantiere să poată fi utilizat cît mai judicios — a constituit, de asemenea, un sprijin efectiv în derularea ritmică a lucrărilor.

Dat fiind că volumul de lucrări pe acest an este cu 8% mai mare față de anul trecut, atenția cadrelor de conducere ale trustu-

Organizare superioară, lucrări realizate în devans

MĂSURILE luate în domeniul pregătirii investițiilor au avut drept efect, în primul trimestru al anului, realizarea și chiar depășirea sarcinilor de plan atît pe principalele șantiere, cît și pe ansamblul trustului (tabelul). Cel mai important este însă faptul că **stadiile fizice ale lucrărilor au fost realizate la timp și chiar în devans**, fapt ce a permis constructorilor să atace alte lucrări noi.

Astfel, din cele 3 obiective planificate prin planul de stat pe

primul trimestru — 2 au fost realizate la termen, iar unul în avans cu 15 zile, iar din cele 14 obiective planificate de trust a fi realizate pe aceeași perioadă — 10 au fost gata la termen, iar 4 cu un avans de 25 de zile. Planul de creștere a productivității muncii pe primele 3 luni ale anului a fost realizat în proporție de 102,5%, marcând o creștere față de perioada corespunzătoare a anului trecut de 8,25%, ceea ce înseamnă o economie relativă de 592 muncitori.

În trimestrul II al anului, potrivit termenelor planificate, urmează să fie terminate și predate montorilor un număr de 26 obiective. Ținând seama de volumul mare de lucrări, au fost luate din timp o serie de măsuri de natură să ducă nu numai la menținerea ritmului de lucru, ci și la impulsivitatea lui. Printre altele, a fost organizată temeinic baza tehnico-materială și s-a convenit cu întreprinderea specializată — „Energo-utilaj“, care deservește cu utilaje grele șantierele trustului, să asigure la vreme utilajele necesare efectuării tuturor lucrărilor prevăzute în grafice. De asemenea, au fost luate măsuri de începere la timp a noilor lucrări ce urmează a fi executate în această perioadă, încât să se evite întârzierile și să se preîntâmpine orice dificultăți. Drept urmare, și în luna aprilie planul pe întregul trust a fost sensibil depășit.

O mai bună sincronizare a eforturilor

REALIZARILE obținute în primele 4 luni ale anului constituie o bază de plecare pentru obținerea de noi succese, pentru îndeplinirea în mod exemplar a sarcinilor celui de-al treilea an al cincinalului. Pe lângă necesitatea mobilizării mai largi a unor rezerve interne de pe șantier (ne referim, îndeosebi, la mai buna utilizare a timpului de lucru, la respectarea întocmai a fiecărei faze de lucru etc.), se cer rezolvate o serie de probleme cu pondere importantă în desfășurarea lucrărilor.

1 La o bună parte din lucrările ce urmează a fi executate în acest an, nu a fost rezolvată în întregime problema eliberării terenurilor, iar la altele deschiderea finanțării este întârziată. Iată de ce, este imperios necesar ca beneficiarii acestor lucrări să depună eforturi susținute pentru rezolvarea la timp a problemelor respective pentru ca, la rândul lor, constructorii să poată face pregătirile corespunzătoare și să creeze astfel condiții optime de desfășurare a activității.

2 Există rămăneri în urmă în ceea ce privește asigurarea documentației de execuție la timp de către Institutul de studii și pro-

iectări energetice din București, ceea ce creează constructorilor mari greutatea în desfășurarea ritmică a lucrărilor. Ceva mai mult. La ora actuală există litigii în această privință între I.S.P.E. și Trustul „Energoconstrucția“ pentru lucrări în valoare de zeci de milioane lei. Desigur, în cursul demarării lucrărilor de construcții se pot ivi unele posibilități de folosire a unor soluții constructive mai eficiente sau a unor materiale mai ieftine etc. Problemele care apar în legătură cu aceasta trebuie însă rezolvate într-un timp cât mai scurt, încât să nu fie prejudiciată derularea în bune condiții a investițiilor

3 Se înregistrează întârzieri și în livrarea unor materiale strict necesare desfășurării în bune condiții a procesului de construcții. Este vorba, în special, de unele conducte necesare efectuării diferitelor lucrări de termoficare și depozite de zgură, pe care întreprinderea „Republica“—București nu le livrează ritmic, potrivit contractelor economice încheiate și nici în sortimentele solicitate. Pe de altă parte, nu sînt asigurate nici agregatele de balastieră, fapt care a condus sau poate conduce, în continuare, fie la întârzierea unor lucrări de betoane, fie chiar la sistarea lor. Balastierele Sla-

L. ȚARANU

(Continuare în pag. 32)

COMENTARIU LA UN GRAFIC

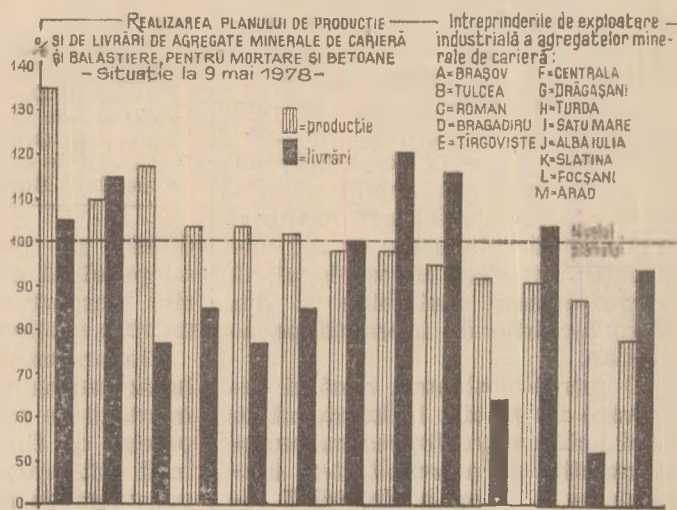
Cum se face aprovizionarea cu agregate pentru construcții ?

PENTRU satisfacerea cerințelor crescînde de agregate minerale de carieră și balastieră, în anii din urmă au fost organizate numeroase întreprinderi specializate, inclusiv o centrală de exploatare cu sediul la Tirgoviste.

Rezultatele obținute pînă la începutul lunii mai a.c. arată că, pe lângă unele realizări, sînt și importante rămăneri în urmă concretizate în nelivrarea ritmică a materialelor diferiților beneficiari atît cantitativ cît și sortimental. Din cele 12 întreprinderi specializate în producția de agregate minerale, numai 5 și-au realizat planul, acoperind de fapt — prin depășirea sarcinilor de producție — deficitul de la celelalte 7 (Alba Iulia, Focșani, Drăgășani, Arad, Satu Mare, Slatina, Turda) dar numai cantitativ. Cauza: în ultimul timp, o bună parte din întreprinderile furnizoare de agregate pentru construcții s-au confruntat cu unele dificultăți

determinate de inundarea unor exploatari aflate pe riurile Siret, Luncavăț, Someș, Olt, Gilort, dar și de o serie de neajunsuri de natură organizatorică: defectarea unor ciururi, a unor utilaje, neutilizarea la capacitate a mecanismelor ș.a.

Dacă producția de agregate minerale pe total centrală a fost realizată global, se înregistrează totuși importante restanțe la livrări — 15%. Unele ne-realizări de acest gen apar chiar la întreprinderi care au depășit planul de producție (I.E.A.M.C. Bragadiru, Roman, Tirgoviste), datorită, mai ales, lipsei de mijloace de transport, în speță vagoane. Din aceeași cauză la întreprinderile de la Alba Iulia și Focșani, proporția îndeplinirii planului de livrări este sub cea a îndeplinirii planului de producție, existînd deci stocuri de agregate minerale, în timp ce unii beneficiari duc lipsă la acest material (I.J.C.M. Tulcea, întreprinderea de prefa-

bricate București, șantierul de la Zimnicea etc.).

Pentru recuperarea restanțelor, întreprinderile de exploatare industrială a agregatelor minerale trebuie să ia măsuri pentru ca în perioadele în care unele exploatari sînt inundate, să se intensifice producția la celelalte, iar utilajele și meca-

nismele să lucreze la capacitatea lor planificată. De asemenea, este necesar ca organele C.F.R. să manifeste mai multă solicitudine în asigurarea la timp a vagoanelor necesare pentru transportul agregatelor minerale la șantier, la fabricile de prefabricate din beton armat, la locul lor de consum.

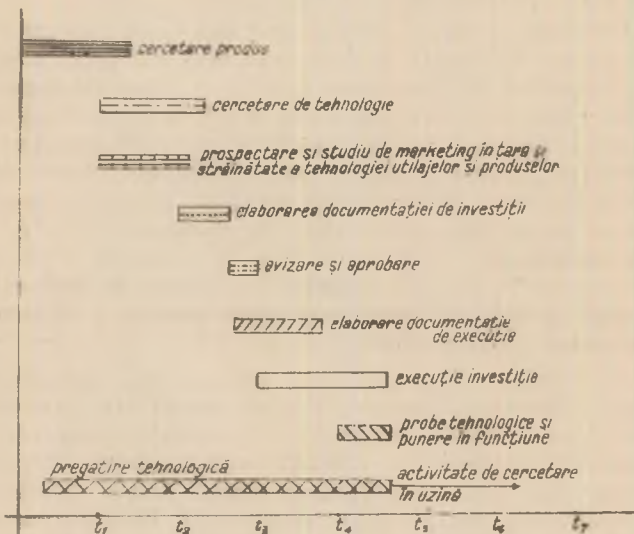
MODERNIZAREA TEHNOLOGIILOR — FACTOR IMPORTANT DE SPORIRE A EFICIENȚEI

— Creșterea răspunderii proiectării în fundamentarea noilor soluții tehnologice —

ÎN AMPLA ACȚIUNE, declanșată în cincinalul revoluției tehnico-științifice, de a transforma cantitatea într-o nouă calitate, **înnoirea și modernizarea tehnologiilor de fabricație** se detașează ca una din căile cu cea mai mare eficiență. În contextul înnoirii rapide a produselor are loc în mod firesc și un proces continuu de modernizare a tehnologiilor utilizate. Faptul este determinat pe de o parte, de necesitatea ridicării productivității muncii, iar pe de altă parte, de cerința de a se ajunge la utilizarea cât mai rațională a materiilor prime, auxiliare, a energiei, astfel ca fiecare produs nou să se realizeze la costuri cât mai mici.

O etapă importantă : pregătirea tehnologică

PREGĂTIREA TEHNOLOGICĂ cuprinde perioada între momentul luării deciziei de asimilare a unei tehnologii noi și trecerea la folosirea în producție a acesteia. Eșalonarea în timp a diferitelor operațiuni

cerute de pregătirea tehnologică, se cere însoțită de un permanent schimb de informații între participanții la acest proces, astfel încât să se evite elaborarea unor documentații de proiectare necorelate, insuficient fundamentate, cu date incomplete. În contextul celorlalte operațiuni, această etapă se înscrie în grafic în forma din diagrama prezentată.

Această etapă în realizarea unor noi capacități sau în modernizarea — dezvoltarea celor existente apare necesară — mai ales pentru **armonizarea efortului dintre institutele de cercetare produs, de inginerie tehnologică, de proiectare capacități și beneficiar**. Din diagramă rezultă că perioada de pregătire tehnologică începe din momentul în care cercetarea de produs este lansată, și, deci, urmează să fie elaborate elementele pentru cercetarea de tehnologie, cuprinzând acțiunea de prospectare în țară și străinătate a tehnologiei și utilajelor, a studiului de marketing cu privire la tehnologia de producție, utilajelor și produselor.

Ea mai cuprinde perioada elaborării documentației de investiții (inclusiv documentația de execuție), avizarea și aprobarea investiției, perioada de execuție a investiției și toate operațiile premergătoare intrării în funcțiune (rodaj, probe tehnologice).

Pînă în momentul intrării în funcțiune, centrul de greutate al pregătirii tehnologice trece de la institutul de cercetări produs și cercetare tehnologică la cel de proiectare investiții și apoi la executantul lucrărilor de investiții. Pregătirea tehnologică intră în centrul atenției organului care are ponderea în momentul respectiv, dar cu colaborarea și a celorlalți factori interesați. Din momentul punerii în funcțiune a unui nou obiectiv, pregătirea tehnologică intră în centrul preocupărilor serviciilor de cercetare-proiectare din întreprindere, care au de stabilit ciclul de reînnoire, re-proiectare a produselor și îmbunătățirea, pe parcursul exploatarei, a liniilor tehnologice, în colaborare, bineînțeles, cu proiectantul de produs și de tehnologie.

Faptul că pe fluxul de cercetare-dezvoltare-proiectare și realizare există simultan o gamă largă de tehnologii și produse, impune organizarea acestei activități complexe și coordonarea ei unitară la nivelul forurilor tutelare. Pentru a prefigura dimensiunile acestei probleme trebuie să arătăm că, numai în domeniul electronicii și electrotehnicii, funcționează în prezent 10 institute și filiale, precum și peste 40 colective de cercetare-proiectare sub diverse forme în cadrul întreprinderilor producătoare, număr care se va dubla în cincinalul viitor. Firmele străine cu renume din acest profil folosesc aproximativ 50% din personalul tehnic în cercetare-proiectare-dezvoltare, cheltuind pînă la 20% din cifra de afaceri pentru cercetare-dezvoltare.

Cunoscînd că una din principalele căi de introducere a progresului tehnic în țara noastră în actuala etapă sînt investițiile, este necesar ca întreaga activitate de cercetare-proiectare-produție și tehnologii să aibă în vedere, prin unitățile de cercetare-proiectare, asigurarea proiectanților de întreprinderi cu documentație informativă la nivelul tehnicii mondiale. În acest sens, considerăm că ar trebui avută în vedere coordonarea la nivel de ministere și centrale industriale a activității de pregătire tehnologică pe mari grupe de produse, eventual prin institutele centrale de cercetare-proiectare, care există, dar care în această problemă și-au făcut simțită prezența în măsură insuficientă.

Modernizarea tehnologiei și efectele sale economice

REZULTATELE economice favorabile ale modernizării tehnologiilor sînt incontestabile. Prezentăm un exemplu din care rezultă că, și atunci cînd se modernizează o singură operație tehnologică, se pot obține efecte economice apreciabile. La întreprinderea pentru componente electronice pasive „Electroarges” s-au realizat economii importante și au fost ameliorați

simțitor indicatorii de eficiență prin înlocuirea la timp a unor tehnologii uzate moral. Astfel, în producția de componente electronice pasive, la operația de polizare tronsoane ceramice, trecerea de la polizarea prin rostogolire în tamburi de lemn, la polizarea în instalații care acționează prin vibrație tridirecțională, a determinat valorificarea unor însemnate resurse de creștere a eficienței economice. Iată, în tabel, comparativ, efectele în cele două variante tehnologice:

	Tehnologia		
	U/M	înainte de modernizare	după modernizare
Utilaje tehnologice	buc.	16	4
Suprafața construită	mp	64	4
Puterea instalată	kW	35	28
Volumul investiției	%	100	43

De regulă, performanțele utilajelor care sînt cuprinse în liniile tehnologice moderne se disting printr-o productivitate sporită, ceea ce permite ca, pentru același volum de operații sau chiar pentru unul sporit, să fie necesar un număr mult mai redus de utilaje, așa cum rezultă și din exemplul prezentat. Înlocuirea unor tehnologii vechi cu altele înaintate a permis instalarea unor mașini cu o productivitate de 4 ori mai mare și, deci, cu o reducere apreciabilă a numărului de muncitori. Un efect favorabil îl reprezintă diminuarea consumului de energie pe unitate de produs, puterea instalată pentru aceeași capacitate fiind mai redusă cu 20% decît în cazul vechii tehnologii.

Modernizarea poate solicita și eforturi de investiții sporite pentru achiziționarea unor utilaje cu performanțe cantitative și calitative suplimentare. Eficiența economică se regăsește însă în produsul final, atît datorită productivității sporite, cît și calității produselor. În cazul prezentat însă, și investițiile sînt mai reduse cu aproape 60%.

Raportul tehnologie-construcții

DIN EXEMPLUL arătat se poate vedea că înlocuirea tehnologiei determină, de regulă, utilizarea unor suprafețe de producție mult diminuate. Ținînd seama de faptul că randamentul utilajelor tehnologice crește mai repede decît dimensiunile acestora, rezultă că, pentru o capacitate dată, suprafața necesară de hală de producție este cu atît mai redusă cu cît productivitatea utilajelor este mai mare.

În contextul modernizării tehnologice, prin automatizarea proceselor de producție, se obțin reduceri ale costului manoperei și, deci, a cheltuielilor de producție. Astfel, la „Electroargeș”, proiectarea folosirii unor utilaje care să permită automatizarea montajului potențiometrului cu peliculă de carbon — produs nou — va reduce substanțial cheltuielile de producție. Este adevărat că aceste utilaje sînt mai scumpe decît cele neautomate, dar eficiența lor economică justifică sporul de investiții. Și în acest caz, din procesul de modernizare rezultă însemnate economii de suprafețe, în loc de 13 posturi de lucru fiind necesar un singur post, cu economia de spațiu aferentă.

În cadrul procesului de modernizare a tehnologiilor se cer, în general, **evitate soluțiile care comportă construcții noi**. Dezafectarea unei unități cu produse depă-

șite, reprofilarea ei și, concomitent, folosirea unor tehnologii noi este o soluție preferabilă, deoarece se reduce volumul fondurilor imobilizate în construcții, se realizează intrarea în funcțiune în termene mai scurte și, prin aceasta, se micșorează acțiunea factorului timp. **Considerăm utilă în acest cadru stabilirea relației dintre productivitatea tehnologiei și construcții, prin intermediul indicatorului sintetic producție/m.p. hală care poate arăta eficiența tehnologiei alese și, respectiv, a investiției totale.**

Înlocuirea tehnologiilor de producție a devenit un fenomen ciclic în condițiile progresului tehnic accelerat, durata de folosire a utilajelor scăzînd proporțional cu rata de înnoire a produselor. În cazul cel mai fericit, înlocuirea unor produse cu tehnicitate înaltă permite folosirea, în continuare, a unora din tehnologiile clasice, dar necesită, de cele mai multe ori, înlocuirea tehnologiilor specifice.

O mai bună fundamentare a tehnologiilor

REGLEMENTĂRILE actuale cu privire la elaborarea documentațiilor tehnico-economice pentru investiții prezintă un progres pe linia adîncirii aspectelor de inginerie tehnologică, care au căpătat o pondere mai mare în elaborarea proiectelor. Prin înlocuirea studiilor tehnico-economice cu nota de comandă s-a urmărit tocmă îmbunătățirea nivelului tehnic al proiectelor, prin participarea prioritară a beneficiarului la elaborarea primei faze de proiectare.

De necontestat, s-a creat un cadru mai adecvat de participare calificată a proiectantului de produs și a beneficiarului la elaborarea documentațiilor de investiții. În conținutul cadru al notei de comandă au fost însă minimalizate o serie de elemente de fundamentare a investiției la care se elaborează indicatorii limită, fapt care a determinat solicitarea de către organele de avizare a unora din elementele de fundamentare de la proiectantul de investiții la nivelul fostelor STE-uri. **Considerăm că această simplificare a fazei de proiectare nu este în folosul unei mai bune analize a eficienței economice a investițiilor.**

Absolvirea proiectantului general de răspunderea pentru elaborarea primei faze de proiectare, respectiv a notei de comandă, nu asigură unitatea de concepție și răspunderea calificată a unui organ pentru întreaga acțiune (începînd cu elaborarea primei faze și terminînd cu realizarea indicatorilor proiectați). **Elaborarea notei de comandă de către beneficiar cu „colaborarea” proiectantului determină, în ultimă instanță, absolvirea proiectantului de investiții de răspunderea unitară pentru calitatea documentației — răspundere care ar trebui să-i revină integral.**

Este adevărat că, în scopul unei mai bune fundamentări a investițiilor, este prevăzută elaborarea unor studii de marketing. Dar lipsa unor indicații mai precise cu privire la conținutul acestor studii și mai ales, la necesitatea unor informații mai largi asupra tendințelor tehnologiilor, face ca titularii de investiții să trateze aceste probleme mai superficial. Ar fi utilă **lărgirea elementelor de analiză tehnico-economică în fundamentarea investițiilor și crearea unei mai largi baze informatice de marketing, mai ales în domeniul tehnologiilor.**

ec. Ludovic LACHȘZ
ing. V. RĂDOI

O cerință de mare actualitate CREȘTEREA CALIFICĂRII FORȚEI DE MUNCĂ DIN AGRICULTURĂ

● Evoluție permanent ascendentă a numărului cadrelor tehnice de înaltă calificare ● Nevoi sporite de specialiști agricoli cu pregătire medie, de cadre cu pregătire economică de specialitate

ȘI ÎN DOMENIUL AGRICULTURII, creșterea producției și a productivității muncii depinde în mare măsură de folosirea rațională, eficientă a forței de muncă și de asigurarea cu cadre calificate, capabile să organizeze pe baze științifice întreaga activitate din unitățile de producție. Fără cunoștințe temeinice, care să dea posibilitatea aplicării diferențiate a cuceririlor științei și tehnicii agricole, nu se poate asigura o activitate eficientă, calitativ superioară în această ramură.

Concomitent cu asigurarea tot mai deplină a condițiilor materiale necesare, pentru a realiza o agricultură modernă, avansată, trebuie îndeplinită și o transformare a lucrătorului, din agricultură, deoarece problema cunoașterii, a profesionalismului este un factor esențial pentru progresul acestei ramuri și al societății întregi.

Deci, nivelul calitativ al forței de muncă caracterizează gradul de intensificare al producției agricole, demonstrează evident că fără cadre calificate nu se pot aplica eficient progresul tehnic, cuceririle științei agricole: „Agricultura devine o înaltă specialitate, care cere cunoștințe deosebite, — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, — și trebuie să asigurăm tuturor celor care lucrează în acest domeniu cunoștințele profesionale necesare. Făcând aceasta, asigurăm, realmente, toate condițiile pentru progresul tot mai rapid al agriculturii noastre.”

Totodată, munca calificată în agricultură comportă o serie de particularități ce o deosebesc de munca din alte ramuri ale economiei naționale. Acestea se datoresc în primul rând specificului procesului de producție, rezultat atât din caracteristicile tehnologice ale activității agricole, cât și condițiilor ecologice. În al doilea rând, sînt implicate unele clemente de natură socio-economică, cum este acela că țărănimea — locuind în mediul rural din tată în fiu, avînd la îndemînă principalele mijloace de producție (pămînt, animale, semințe etc.) — își cîștigă existența muncind pămîntul și crescînd animale. În decursul anilor ea s-a deprins cu o îndeletnicire sau alta, îmbunătățind-o, învățînd din experiența proprie, transmițînd-o ca moștenire la urmași. Cu alte cuvinte, a avut loc un anumit proces de diviziune a muncii, de specializare, pentru care se poate spune că a existat și există o anumită școală a producției, o tradiție profesională.

Sarcinile mari și complexe privind modernizarea agriculturii românești nu pot fi rezolvate exclusiv cu forțele specialiștilor agricoli, la îndeplinirea lor trebuie mobilizată întreaga țărănime, a cărei calificare profesională trebuie ridicată necontenit. În perspectivă, datorită rapidității cu care pătrunde progresul tehnic în agricultură, prin mecanizarea, electricarea, chimizarea proceselor de producție, lucrările agricole se vor executa numai de către personal calificat în școli medii și superioare, ajungîndu-se ca în 1990, populația ocupată în agricultură să reprezinte doar 10—12% din totalul populației ocupate în economie.

Numărul specialiștilor agricoli cu studii medii și superioare cunoaște o evoluție permanent ascendentă, mai ales în perioada următoare încheierii cooperativizării agriculturii :

Dinamica numărului cadrelor de specialiști din agricultură 1962 = 100

	1966	1970	1975
A. Specialiști agricoli cu studii superioare			
— I.A.S.	148	154	162
— C.A.P.	99	152	199
— S.M.A.	116	172	201
Total agricultură	117	154	193
B. Specialiști agricoli cu studii medii			
— I.A.S.	162	116	99
— C.A.P.	262	192	300
— S.M.A.	137	240	271
Total agricultură	194	157	200

În 1976, față de 1962, numărul total de specialiști agricoli marchează o creștere de peste două ori, sporind simțitor (de la 7 450 la 14 940) atât cadrele cu studii medii, cât și cele cu pregătire superioară (de la 9 930 la 19 130).

În întreprinderile agricole de stat creșterea numărului de specialiști se realizează exclusiv pe seama categoriei cu pregătire superioară, cea a cadrelor cu pregătire medie avînd o tendință de scădere. Pe categorii de specialiști, numărul inginerilor agronomi a avut o creștere relativ uniformă, la fel medicina veterinară și tehnicienii veterinară, în schimb scade relativ numărul inginerilor și tehnicienilor zootehniști.

În cooperativele agricole de producție, numărul specialiștilor agricoli cu studii superioare evoluează susținut, atât pe total cât și pe structura de profesii (ingineri agronomi, zootehniști și medici veterinară). La cadrele cu pregătire medie se constată o evoluție oscilatorie, numărul lor începînd să se stabilizeze pe linia unei creșteri substanțiale abia din 1976. Această evoluție se datorește nu numai migrației pe verticală, ci și unor măsuri organizatorice legate de cointeresarea materială. Pînă în 1967, remunerarea tehnicienilor se făcea de către stat, apoi a fost preluată de către cooperativele agricole, care au aplicat sistemul folosit pentru membrii cooperatori. În prezent, situația evoluează pozitiv, datorită îmbunătățirii cointeresării acestei categorii de cadre, fapt ce se reflectă în tendința de creștere a numărului de tehnicieni care rămîn să lucreze în producție la cooperativele agricole.

În stațiunile pentru mecanizarea agriculturii, odată cu intensificarea mecanizării lucrărilor agricole, a crescut și numărul cadrelor de specialitate, de conducere și de servire. Astfel, în perioada 1962—1976, numărul specialiștilor agricoli cu studii superioare din S.M.A. a sporit de 2,9 ori, iar al celor cu studii medii și profesionale de specialitate de 2,7 ori.

Din cele prezentate rezultă că în ultimii 14 ani, numărul specialiștilor cu pregătire superioară și medie a crescut considerabil pe total agricultură. Acest lucru explică în parte și sporirea producției agricole, a productivității muncii, a eficienței întregii activități de producție.

Pentru a avea o imagine asupra modificărilor în cadrul structurii de calificare, am analizat raportul dintre cadrele cu studii medii și superioare, pe diferitele profesii (vezi tabelul). Din analiza acestui raport

rezultă că numărul cadrelor cu studii medii este necorespunzător, comparativ cu cel al specialiștilor cu studii superioare. Dacă în 1962 raportul dintre cadrele cu studii medii și superioare era de 0,75, el a crescut în 1975 doar la 0,78, iar în 1976 a ajuns la 0,72, situație

Tabelul nr. 2
Raportul dintre cadrele cu pregătire medie și cele cu pregătire superioară din agricultură

Raportul dintre	Sector	1962	1966	1970	1975
Specialiști agricoli cu studii medii și superioare	Total	0,75	1,18	0,77	0,78
	I.A.S.	1,24	1,0		
	C.A.P.	0,33	0,47	0,41	0,56
	S.M.A.	1,92	2,26	2,68	1,57
Agronomi și ingineri agronomi	I.A.S.	1,01	0,86	0,61	0,48
	C.A.P.	0,33	0,56	0,21	0,37
Zootehniști și ingineri zootehniști	I.A.S.	1,46	2,23	1,18	0,73
	C.A.P.	0,16	0,49	0,23	0,77
Veterinari și medici veterinari	I.A.S.	1,04	0,89	1,01	1,15
	C.A.P.	0,20	14,41	—	0,94
Ingineri zootehniști și medici veterinari	I.A.S.	1,20	0,61	0,47	0,47
	C.A.P.	7,78	1,51	—	0,54
Mecanizatori și ingineri mecanici	S.M.A.	1,09	1,63	2,22	1,26

ce nu se mai regăsește în altă ramură a producției materiale. În anul 1975, în S.M.A. raportul era de 1,57, în I.A.S. de 0,66, iar în C.A.P., la 2 ingineri revenea un tehnician (raport 0,58).

Deși în întreaga perioadă a avut loc o dublare a numărului cadrelor cu studii medii din C.A.P., totuși raportul se menține încă necorespunzător, aceasta având repercusiuni negative asupra eficienței muncii, în sensul că specialiștii cu pregătire superioară sînt sustrași de la activități care necesită calificare superioară, fiind nevoiți să facă o bună parte din munca tehnicienilor.

Pe structura de profesii agricole, situația acestui raport se prezintă aproape identic cu cea analizată pe total specialiști agricoli. Raportul dintre agronomi și ingineri agronomi a avut o evoluție descrescîndă, de la 1,01 în I.A.S. și 0,33 în C.A.P. (1962) la 0,48 și respectiv 0,37 în 1975, adică un tehnician revine la circa 2 ingineri în întreprinderile agricole de stat și la 3 ingineri în C.A.P., situație cu totul anormală.

Raportul dintre zootehniști și ingineri zootehniști, dintre veterinari și medici veterinari, dintre ingineri zootehniști și medici veterinari în ambele sectoare este — după părerea noastră — în linii generale echilibrată. Însă ar trebui ameliorat în cadrul C.A.P.

În întreprinderile pentru mecanizarea agriculturii, raportul între specialiștii cu studii medii și superioare, respectiv între mecanizatori și ingineri mecanici a evoluat corespunzător, însă în ultimul timp se constată o tendință destul de rapidă de scădere a numărului specialiștilor cu studii medii, tendință ce trebuie stopată.

Aprecierea eficienței economice a calificării este foarte dificilă în general, iar în agricultură cu atît mai mult, date fiind o serie de particularități, unele greu de determinat sub raportul comensurabilității lor. Însă, în ultimă instanță, rezultatul activității cadrelor calificate se concretizează în creșterea cantitativă și calitativă a producției agricole. Sporirea numărului de specialiști, repartizarea lor judicioasă pe teritoriu, atingerea unor raporturi optime între profesii și între categoriile de calificare reprezintă cu certitudine factori de creștere a producției agricole și a eficienței sale economice.

Din cele prezentate rezultă că pe ansamblul agriculturii asigurarea cu cadre de specialiști agricoli este satisfăcătoare, dar nu încă optimă, dată fiind componența defectuoasă pe nivele de pregătire și pe categorii de profesii. Se resimte o lipsă acută de cadre cu studii agricole medii, și chiar cu studii superioare în cooperativele agricole de producție, unde și acum în multe unități, în funcții de răspundere sînt cadre cu o pregătire neadecvată, care nu pot organiza și conduce

cu deplină competență activitatea agricolă în condițiile procesului actual de modernizare și intensificare.

În agricultura noastră se manifestă încă o anumită disproporție între nevoile procesului de producție și numărul de specialiști într-un domeniu foarte important cum este zootehnia. Într-o etapă cînd ne propunem să transformăm zootehnia într-o ramură preponderentă a agriculturii, inginerii zootehniști reprezintă doar 13% din totalul specialiștilor cu studii superioare. În același timp, credem că este încă prea mic numărul inginerilor de îmbunătățiri funciare, mai ales în corelație cu amploarea ce o iau irigațiile în agricultura noastră.

O disproporție continuă să se mențină și în asigurarea cu tractoriști-mecanizatori, raportul dintre aceștia și numărul de tractoare fizice fiind încă deficitar față de optim. În asemenea condiții nu se poate utiliza cu randament scontat tehnica agricolă și nu se poate obține eficiența normală a investițiilor pentru tehnica agricolă.

Pentru a avea o imagine și mai completă asupra problemei pregătirii și asigurării cu cadre de specialitate, trebuie să subliniem insuficiența numărului, economiștilor agrari. În anul 1976, în cooperativele agricole de producție, din totalul contabililor șefi doar o foarte mică parte aveau studii superioare, în timp ce 17% aveau studii elementare. Din totalul contabililor, peste 29% au studii medii și aproape 70% au studii elementare. Mai trebuie menționat că peste 26% din totalul economiștilor din C.A.P. nu au pregătire economică de specialitate, deși li se încredințează gospodărirea unor fonduri de zeci de milioane de lei.

În sfîrșit, unele deficiențe în procesul de conducere și îndrumare concretă a activității de producție din unități agricole sînt generate și de unele insuficiențe în pregătirea economică a specialiștilor agricoli ca și în pregătirea tehnică a economiștilor agrari.

Probleme nu mai puțin complexe ridică și folosirea specialiștilor. Deși agricultura românească are la dispoziție numeroase cadre tehnice cu studii superioare, acestea nu sînt utilizate nemijlocit în producție, un număr important fiind reținut în diferite organisme administrative. Ca urmare, organizarea muncii, conducerea activității multor cooperative agricole se află la un nivel necorespunzător, nu răspund cerințelor pe care le impune gospodărirea unor unități agricole de dimensiuni mari. De aceea, se face simțită necesitatea unei mai armonioase îmbinări între măsurile de cointereseare materială (inclusiv legarea directă a retribuției de producția obținută în unitățile respective) și cele de control direct asupra modului în care specialiștii îndrumă și coordonează activitatea de producție și economică.

În consens cu cerințele procesului de modernizare a agriculturii, stabilite de Congresul al XI-lea al partidului, de transformare a agriculturii într-o variantă a muncii industriale, sînt obiectiv necesare atît perfecționarea continuă a învățămîntului agricol, în special a celui mediu, cît și o deplasare mai accentuată a absolvenților către cooperativele agricole.

În concluzie, putem spune că numai prin asigurarea cu cadre calificate de toate gradele și pe structuri de profesii corespunzătoare pentru agricultură, cu un raport optim între diferite categorii și nivele de calificare, se poate organiza și desfășura pe baze tehnice și științifice moderne întreaga activitate de producție agricolă, astfel ca pînă în 1985 această ramură de bază a economiei naționale să-și aducă contribuția așteptată la transformarea României într-o țară cu nivel mediu de dezvoltare.

drd. Iordache MARIN

NOILE TARIFE ÎN TRANSPORTUL DE CĂLĂTORI PE CALEA FERATĂ, CU NAVE FLUVIALE ȘI AERONAVE fundamentate pe cerințele creșterii eficienței economice

DE LA 15 MAI a.c. au intrat în vigoare tarife noi, majorate, în transportul de călători pe calea ferată, cu nave fluviale și aeronave. Acțiunea se întemeiază înainte de toate pe faptul că tarifele practicate pînă în prezent se aflau sub nivelul cheltuielilor, ceea ce făcea cu activitatea în sectoarele respective să înregistreze pierderi însemnate. La o astfel de situație s-a ajuns datorită faptului că în timp ce retribuțiile personalului și o serie de cheltuieli din transporturi au crescut simțitor, tarifele au rămas neschimbate o lungă perioadă de timp.

Astfel, tarifele la transportul de călători pe calea ferată au rămas neschimbate din anul 1958, la transporturile cu nave fluviale din 1956, iar la cele aeriene din 1960, în timp ce, în aceeași perioadă, retribuțiile personalului muncitor din unitățile de transport — care dețin o pondere de 40% în costul transportului — au crescut de circa 3 ori, prețul combustibilului a sporit de 2,5 ori, iar costul materialului rulant — locomotive, vagoane ș.a., cit și cheltuielile de reparație și întreținere a instalațiilor de cale ferată (șine, traverse, reparații vagoane), care dețin o pondere de 30%, s-au dublat (vezi graficul). Ca urmare, numai în activitatea de transporturi pe calea ferată s-au înregistrat pierderi de circa 129 mil. lei anual.

ciile prestate populației în perioada 1976—1980” aprobat de Conferința Națională a Partidului din luna decembrie a anului trecut.

Majorarea tarifelor pentru transportul pe calea ferată este în medie de 22%, din care: 15% la călători pe bază de bilete; 25% la tarifele pentru abonamentele de transport a personalului muncitor de la domiciliu la locul de muncă și retur pe distanțe de pînă la 75 km cu curse muncitorești: 50% la tarifele abonamentelor pînă la distanța de 75 km la clasa a II-a cu tren personal; 25% la abonamentele pentru elevi și studenți; totodată, se diminuează reducerile care se acordă celor care merg în stațiunile balneoclimaterice sau călătoresc în grup, de la 50% la 25%. Creșterea gradului de confort a impus și mărirea tarifelor pentru suplimentele de viteză și tichetele de rezervare de locuri cu 100%, iar pentru vagoanele de dormit cu 50%.

Prin aplicarea noilor tarife pentru abonamente la distanțe de pînă la 75 km cheltuielile unui muncitor care călătorește cu trenuri de curse muncitorești cresc cu 23 lei lunar, în condițiile în care și la tarifele majorate se vor înregistra în continuare pierderi, prețul abonamentelor pentru curse muncitorești reprezentînd doar 35% din costul tarifar al transportului.

În ce privește transportul cu nave

58%, măsură prin care se asigură o diminuare cu numai 17,4 mil. lei a pierderilor anuale.

	Tarif (lei) bilet			
	Nemajorat		Majorat	
	Clasa I	Clasa II	Clasa I	Clasa II
A. Calea ferată				
trenuri persoane				
— București — Buzău	44	29	51	33
— București — Suceava	114	76	131	87
— București — Arad	131	37	151	100
B. Fluvial				
nave clasice				
— Tulcea — Sulina	25	19	38	29
— Tulcea — Isaccea	13	11	20	17
— Tulcea — Sf. Gheorghe	37	27	50	11
C. Aerian				
— București — Suceava	155	—	226	—
— București — Arad	174	—	268	—
— București — Iași	140	—	214	—

La transportul aerian de călători pe rute interne, pentru eliminarea pierderilor și pentru menținerea unui raport corespunzător între tarifele de transporturi aeriene și pe calea ferată, tarifele s-au majorat cu 48%. Pe aceleași distanțe, față de tariful pentru o călătorie cu tren rapid, tarifele pentru transportul cu nave aeriene sînt cu 9 — 31 lei mai mari.

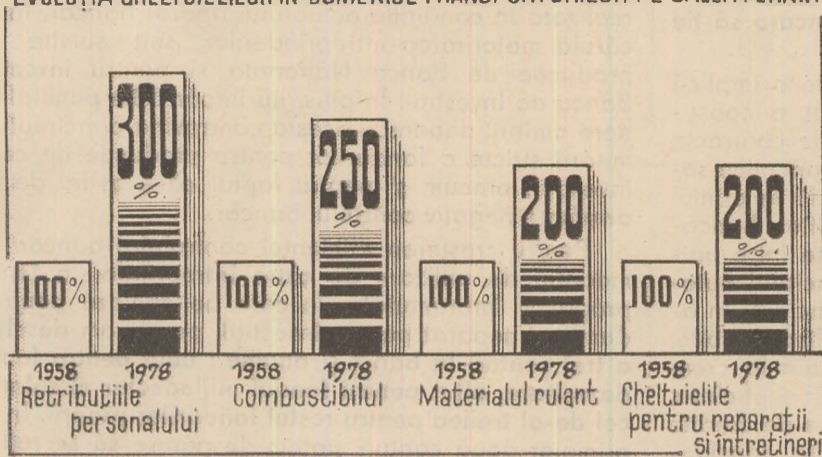
De menționat că pentru transportul auto de călători între localități, tarifele au rămas nemodificate, activitatea sectorului respectiv fiind rentabilă.

Situația comparativă între noile tarife și cele vechi, pentru unele distanțe pe categorii de mijloace de transport, se prezintă în tabelul de mai sus.

Trebuie subliniat că măsurile de majorare a tarifelor la transportul pe calea ferată, cu nave fluviale și aeronave nu sînt de natură să afecteze în nici un fel prevederile Programului de creștere a nivelului de trai pentru anii 1976—1980. Ele vor crea condiții pentru aplicarea principiilor economice ale autogestunii și autoconducerii și în acest sector de activitate, cunoscînd că fiecare întreprindere are obligația să obțină beneficii din care să-și asigure propria dezvoltare, să contribuie cu o anumită cotă la dezvoltarea generală a societății și să creeze resursele necesare pentru participarea oamenilor muncii la beneficii și acoperirea cheltuielilor destinate satisfacerii unor nevoi social-culturale în cadrul programului general de creștere a nivelului de trai stabilit de partid și de stat.

Gh. STANCU

EVOLUȚIA CHELTUIELILOR ÎN DOMENIUL TRANSPORTURILOR PE CALEA FERATĂ

Întrucît tarifele au devenit neacoperitoare și, în același timp, nestimulative pentru îmbunătățirea activității în acest sector, pentru dezvoltarea pe mai departe și modernizarea transporturilor, de la mijlocul acestei luni s-au majorat tarifele pentru transportul pe calea ferată, cu nave fluviale și aeronave, majorări care se înscriu în „Programul privind evoluția prețurilor cu amănuntul și a tarifelor pentru servi-

fluviale, o eventuală rentabilizare a activității acestuia numai cu 1% ar fi necesitat o creștere a tarifelor cu 100%. Pentru populația din anumite zone, cum ar fi cea din Delta Dunării, de pildă, unde nu există alte mijloace de transport, aceasta ar însemna dublarea cheltuielilor de transport. Avînd în vedere această situație, s-a stabilit ca tarifele pentru transportul fluvial de călători să fie majorate în medie cu

Perfecționarea mecanismului economico-financiar

DEZBATERE „R.E.”

GESTIUNEA ECONOMICĂ ÎN CONDIȚIILE ADÎNCIRII DEMOCRATISMULUI ECONOMIC

— Autoconducere, autogestione, autofinanțare —

Control bancar eficient

Dr. Gheorghe Șovei. În condițiile conducerii întregii activități economico-sociale atît pe baza principiului centralismului democratic, cît și pe baza principiului autoconducerii, cu evitarea atît a centralismului excesiv cît și a tendințelor anarhice, **creșterea rolului și a eficienței controlului bancar** trebuie să aibă loc, după opinia noastră, **nu sub raport cantitativ, extensiv**, prin extinderea sa asupra autogestiei economico-financiare a unităților economice, **ci sub raport calitativ, intensiv**, al întăririi sale în contextul perfecționării întregului mecanism economico-financiar.

O posibilitate importantă de creștere a eficienței controlului bancar, impusă de perfecționarea mecanismului economico-financiar, o constituie, după părerea noastră, **accentuarea controlului bancar preventiv**. Aceasta poate fi realizată atît în momentul planificării cît și al execuției, respectiv în momentul întocmirii bugetului de venituri și cheltuieli și, ulterior, pe măsura realizării prevederilor acestuia.

Stabilirea creditelor bancare și includerea lor ca resursă temporară în bugetul de venituri și cheltuieli al unității economice beneficiare, ar trebui să implice în mod necesar banca respectivă, inclusiv sub aspectul exercitării controlului bancar preventiv. Pentru facilitarea controlului bancar executat cu acest prilej și creșterea eficienței se impune ca planul de credite întocmit de bănci și bugetul de venituri și cheltuieli al unităților economice să vizeze aceleași perioade de timp, motiv pentru care considerăm necesar ca planul de credite bancare să fie întocmit nu numai trimestrial, ci și anual.

O măsură deosebit de importantă pe care o implică mecanismul economico-financiar perfecționat o constituie acordarea creditelor bancare pe bază de contracte de credite încheiate între bănci și unitățile economice solicitatoare. Importanța acestor contracte rezidă în primul rînd din faptul că, în noile condiții, relațiile bancă-întreprindere se aseamănă cu cele intervenite între unitățile socialiste, ambele fiind bazate pe principiul autoconducerii și al autogestiei economico-financiare. În aceste condiții, contractele de creditare sînt indispensabile, utile pentru ambele părți, deoarece contribuie la creșterea răspunderii atît a unităților economice beneficiare, cît și a băncilor. Pentru ca viitoarele contracte de credite să nu se reducă la actualele cereri de credite, considerate și ele într-o anumită măsură contracte, în limita angajamentului luat de solicitator de a rambursa creditul la scadență, considerăm necesară **conceperea contractului de credite, încheierea și utilizarea lui ca un instrument de reglare a drepturilor și obligațiilor reciproce intervenite între părți, bancă și întreprindere**, asemănător celor dintre furnizor și cumpărător, ambele autonome și organizate pe principiul gestiunii economice.

Aceasta se impune în noile condiții cu necesitate pentru exercitarea unui control bancar preventiv aprofun-

dat, eficient. Pentru realizarea acestui important deziderat propunem ca încheierea contractului de credite să fie precedată de analiza economico-financiară a întreprinderii solicitatoare, urmărindu-se, în principal, realizarea valorii producției nete și producerea numai cu desfacere asigurată, în funcție de rezultatele căreia băncile să aibă dreptul de a încheia sau a nu încheia contractele solicitate, respectiv de a nu acorda credite fără eficiență. În măsura încheierii contractelor de credite, sîntem de părere ca precizarea obligațiilor reciproce, cu deosebirea celor ce revin întreprinderii beneficiare de credit, să implice și măsuri asigurătorii vizînd rambursarea creditelor la scadență și folosirea lor cu eficiență ridicată, inclusiv sancțiunile ce urmează să se aplice în cazurile nerespectării prevederilor contractuale, ca formă concretă de reflectare a eficienței controlului preventiv exercitat în momentul acordării creditelor și bază a exercitării controlului curent și ulterior în perioada utilizării creditelor respective.

Creșterea eficienței controlului bancar sub toate formele sale — preventiv, curent și ulterior — poate fi realizată, de asemenea, prin cooperarea și perfecționarea evidenței bancare și a unităților economice beneficiare de credite, corespunzător noilor condiții create de mecanismul economico-financiar. În această ordine de idei nu împărtășim părerea exprimată în cadrul dezbaterii de tovarășul Em. Cioflan potrivit căreia evidența la bănci a celor cinci fonduri proprii ale unităților economice să se realizeze într-un singur cont deschis în acest scop. Nu sîntem pentru această soluție, întrucît ea nu poate fi realizată în condițiile actualului aparat bancar, în cadrul căruia majoritatea întreprinderilor sînt servite pentru producție de Banca Națională și pentru investiții de Banca de Investiții. În plus, nu împărtășim punctul de vedere amintit deoarece acesta contravine principiului delimitării stricte a fondurilor pentru producție de cele de investiții, precum și pentru faptul că o astfel de soluție ar afecta negativ controlul bancar.

Pentru creșterea eficienței controlului bancar asupra modului de utilizare de către întreprinderi a fondurilor proprii și împrumutate de care beneficiază pentru producție și separat pentru investiții, propunem deschiderea a trei conturi la bănci și anume: unul pentru fondul de dezvoltare, altul pentru fondul mijloacelor circulante, iar cel de-al treilea pentru restul fondurilor proprii. În cadrul primelor două conturi sîntem de părere să se reflecte și creditele de care se beneficiază pentru investiții și separat pentru producție și circulația mărfurilor, atît din motive de simplificare, cît și din necesitatea de a se asigura folosirea prioritară a fondurilor proprii, certitudine pe care o oferă numai conturile bifuncționale de natura conturilor curente. În funcție de necesități impuse, în principal, de utilitatea exercitării unui control mai aprofundat, poate fi realizată și o evidență analitică pe feluri de fonduri reflectate în contul al treilea.

În dezbateri

PARTICIPAREA OAMENILOR MUNCII LA BENEFICII

Cointeresarea în îndeplinirea indicatorilor producție netă și beneficii la 1000 lei fonduri fixe

ÎN SPIRITUL principiului auto-gestiunii economico-financiare, personalul muncitor din unitățile de producție are dreptul, în afară de retribuție, să participe la beneficiile realizate de întreprinderea în care își desfășoară activitatea.

Fondul de participare la beneficii se constituie anual la dispoziția unității în primul rând din **beneficiul realizat în cadrul planului**. Cota din beneficiu cu această destinație se stabilește pe ministere diferențiat prin planul național unic de dezvoltare economico-socială. După părerea mea, la stabilirea cotelor diferențiate pe ministere, pe centrale și, în final, pe unități de bază, pe lângă importanța socială a muncii desfășurate, **ar trebuie să se țină cont și de nivelul atins în realizarea unor indicatori sintetici ca producția netă la 1000 lei fonduri fixe și de ponderea producției destinate exportului**. Aceasta ar contribui într-o măsură și mai mare la mobilizarea oamenilor muncii pentru obținerea unor rezultate superioare.

Cointeresarea directă a oamenilor muncii în creșterea eficienței activității economice se realizează și prin condiționarea acordării integrale a fondului de participare la beneficii, de **realizarea producției nete planificate și a producției fizice contractate**, care devin cei doi indicatori de bază ai planului din întreprindere. Această măsură este menită să orienteze eforturile întreprinderii spre creșterea

valorii nou create, să determine conducerile colective, pe fiecare om al muncii de a orienta activitatea în direcția valorificării cu maximum de eficiență a resurselor materiale și umane. Realizarea acestui deziderat este însă condiționată de îmbunătățirea considerabilă a aprovizionării cu materii prime și materiale. În industria pielăriei, de pildă, un element care condiționează în mod hotărâtor realizarea producției nete și a producției fizice este aprovizionarea ritmică și într-o structură corespunzătoare a pieilor crude. Pe această linie trebuie să crească responsabilitatea furnizorilor de piei din țară în respectarea clauzelor contractuale.

Fondul de participare a oamenilor muncii la beneficii se repartizează întregului personal muncitor al unității în raport cu retribuția tarifară la care se adaugă sporul de vechime. Pentru realizarea scopului urmărit prin formarea acestui fond, adică pentru stimularea și mărirea răspunderii colectivelor de oameni ai muncii în desfășurarea unei activități cu eficiență economică din ce în ce mai mare, organul colectiv de conducere din întreprindere ar trebui să aibă posibilitatea de a repartiza fondul în mod **diferențiat** pe secții, în funcție de contribuția reală a acestora la rezultatele obținute la nivel de întreprindere.

Margit AGOSTON

contabil-șef la întreprinderea de piele și mănuși — Tg. Mureș

Noi dimensiuni ale responsabilității membrilor fiecărei unități economice

ÎN VEDEREA realizării participării oamenilor muncii la beneficii, în fiecare unitate economică se vor constitui trei fonduri proprii ce vor fi cuprinse în mod deosebit în bugetul de venituri și cheltuieli și anume: fondul de participare a oamenilor muncii la beneficii, fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social și fondul pentru acțiuni sociale. Toate aceste for-

me de participare a oamenilor muncii la beneficii dau noi dimensiuni responsabilității membrilor fiecărei unități economice și organelor colective de conducere pentru gospodărirea judicioasă a fondurilor materiale și bănești încredințate, pentru reducerea sistematică a cheltuielilor materiale, creșterea într-un ritm înalt a productivității muncii și obținerea în

final a unor beneficii tot mai mari.

În legătură cu stabilirea de cote diferențiate pe ministere, celelalte organe centrale și locale ale administrației de stat pentru constituirea fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii, propun ca la stabilirea acestora să se aibă în vedere **fondul total de retribuție al fiecărei unități, asigurându-se astfel o dimensionare echitabilă a fondului la unitățile cu o diferențiere accentuată a nivelului rentabilității, determinată de nivelul prețurilor de producție sau de livrare**.

Constituirea fondului pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social din beneficii, din amortizările aferente locuințelor și celorlalte fonduri fixe cu caracter social, precum și din venituri realizate de unele unități social-culturale reprezintă o importantă formă de participare indirectă la beneficii a oamenilor muncii, având menirea de a atrage și asigura permanentizarea personalului muncitor la fiecare unitate economică. În reglementările ce se vor elabora **propun să se prevadă ca în fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social să se preia veniturile nete realizate de unele unități social-culturale, adică sumele rămase din încasările acestora după deducerea cheltuielilor efectuate de unitățile respective**.

Pentru a asigura gospodărirea rațională a fondului pentru acțiuni sociale și satisfacerea în cât mai mare măsură a nevoilor oamenilor muncii, în fiecare unitate economică se va întocmi un plan distinct de venituri și cheltuieli privind fondul pentru acțiuni sociale — parte integrantă a bugetului de venituri și cheltuieli — care va fi supus dezbaterii și aprobării adunării generale a oamenilor muncii. În legătură cu aceasta propun ca pentru dimensionarea cât mai judicioasă și echitabilă a cheltuielilor care se vor cuprinde în planul de venituri și cheltuieli privind fondul pentru acțiuni sociale să se stabilească **normative maxime de cheltuieli cu caracter social, diferențiate pe ramuri de activitate, raportate la numărul mediu de personal muncitor**.

Simeon GALIȘ

Ministerul Finanțelor

ELEMENTE CALITATIVE ÎN EVALUAREA FONDURILOR FIXE

Puncte de vedere privind o nouă metodologie de calcul

În modelele de dezvoltare macroeconomică, mono sau multi sectoriale, utilizate în planificare, se folosesc de cele mai multe ori relații care au ca variabile fondurile fixe (de pildă, în funcțiile de producție). Stabilirea unei relații între investiții și fondurile fixe puse în funcțiune pentru o anumită perioadă precum și determinarea celor scoase din funcțiune dă posibilitatea calculării fondurilor fixe la finele perioadei sau, reciproc, permite calcularea investițiilor necesare pentru atingerea unui anumit nivel al fondurilor fixe.

În modelele economico-matematice prezentate în literatura de specialitate sînt date numeroase exemple de asemenea relații între investiții și fonduri fixe. În cele ce urmează prezentăm o relație simplă bazată pe unele elemente de metodologie utilizate în prognozele unor țări socialiste. Această relație are avantajul de a introduce doi coeficienți ce pot fi aleși ca normative pentru o perioadă viitoare: durata medie de viață a fondurilor fixe (T) și durata medie de transformare a investițiilor în fonduri fixe (H). Considerăm că această relație permite o exprimare mai bună a fondurilor fixe, proces necesar în condițiile acțiunilor de perfecționare a mecanismului economic.

Pentru fondurile fixe scoase din funcțiune în anul t (W_t) se pornește de la ipoteza că valoarea lor este egală cu aceea a fondurilor fixe puse în funcțiune (V) cu T ani înainte (V_{t-T} în anul t-T).

$$W_t = V_{t-T} \quad (1)$$

Dacă fondurile fixe puse în funcțiune în anul t sînt V_t și ritmul anual de creștere al acestora în cei T ani anteriori este ∇V se poate calcula:

$$V_{t-T} = \frac{V_t}{(1 + \nabla V)^T} \quad (2)$$

care introdus în relația (1) dă

$$W_t(1 + \nabla V)^T = V_t \quad (3)$$

Ținînd seama de creșterea fondurilor fixe în anul t (ΔF_t) egală cu valoarea fondurilor fixe puse în funcțiune diminuată cu cea a celor scoase din funcțiune:

$$\Delta F_t = V_t - W_t \quad (4)$$

se deduce pentru W_t relația:

$$W_t = \frac{\Delta F_t}{(1 + \nabla V)^T - 1} \quad (5)$$

Durata medie de viață a fondurilor fixe (T) poate fi luată normativ, sau se poate deduce din perioadele anterioare pe baza relației (3):

$$T = \frac{\log \frac{V}{W}}{\log(1 + \nabla V)} \quad (6)$$

Relația care leagă investițiile (I_t) de fondurile fixe puse în funcțiune (V_t) cuprinde variația investițiilor neterminate (ΔN_t)

$$V_t = I_t - \Delta N_t \quad (7)$$

care introdusă în relația (4) dă:

$$I_t = \Delta F_t + W_t + \Delta N_t \quad (8)$$

Simplificînd procesul de transformare a investițiilor în fonduri fixe se poate considera că fondurile fixe puse în funcțiune în anul t sînt egale (ca valoare) cu investițiile făcute cu H ani mai înainte (în anul t - H), adică cu I_{t-H} . Această simplificare a întîrzierii în transformarea investițiilor este acceptabilă mai ales pentru un calcul pe o perioadă mai lungă de timp. Rezultă:

$$V_t = \Delta F_t + W_t = I_{t-H} \quad (9)$$

Presupunînd că ritmul mediu de creștere a investițiilor în perioada celor H ani anteriori este ∇I se poate scrie relația:

$$I_{t-H} = \frac{I_t}{(1 + \nabla I)^H} = \frac{\Delta F_t + W_t + \Delta N_t}{(1 + \nabla I)^H} \quad (10)$$

care introdusă în (9) conduce la:

$$\Delta F_t + W_t = \frac{I_t + W_t + \Delta N_t}{(1 + \nabla I)^H} \quad (11)$$

de unde se deduce:

$$\Delta N_t = (\Delta F_t + W_t)(1 + \nabla I)^H - 1 \quad (12)$$

și după înlocuirea lui W cu expresia (5):

$$\Delta N_t = \Delta F_t [(1 + \nabla I)^H - 1] \frac{(1 + \nabla V)^T}{(1 + \nabla V)^T - 1} \quad (13)$$

Pentru H se pot lua valori normative ale duratelor medii de punere în funcțiune a investițiilor sau valori calculate pentru perioade precedente pe baza relației dedusă din (9) și (10):

$$V_t = \frac{I_t}{(1 + \nabla I)^H} \text{ respectiv } H = \frac{\log \frac{I_t}{V_t}}{\log(1 + \nabla I)} \quad (14)$$

Pornind de la expresiile (5), (8) și (13) se poate stabili o relație între creșterea fondurilor fixe F și investiții I. Înlocuind în (8) pe W_t și ΔN_t cu expresiile (5) și (13) se obține:

$$\frac{I_t}{\Delta F_t} = 1 + \frac{1}{(1 + \nabla V)^T - 1} + \frac{[(1 + \nabla I)^H - 1](1 + \nabla V)^T}{(1 + \nabla V)^T - 1} \quad (15)$$

din care cu câteva simplificări se deduce:

$$\frac{\Delta F_t}{I_t} = \frac{(1 + \nabla V)^T - 1}{(1 + \nabla V)^T (1 + \nabla I)^H} \quad (16)$$

Expresia (7) presupune că toate investițiile executate în anul t se transformă în fonduri fixe sau sporesc investițiile neterminate, deși în realitate o parte din acestea nu devin fonduri fixe.

Aceasta nu modifică rezultatul în calculul adoptat pentru fondurile fixe, dar amplifică volumul investițiilor neterminate și cu valoarea celor care nu se transformă în fonduri fixe.

Relația (16) permite pentru o perioadă viitoare:

- calculul fondurilor fixe dacă se cunosc investițiile folosind expresia:

$$F_{t+1} = F_t + \Delta F_{t+1} \quad (17)$$

- calculul investițiilor necesare pentru creșterea cu ΔF_t a fondurilor fixe.

Ritmul de creștere a fondurilor fixe puse în funcțiune (∇V) și a investițiilor (∇I) pot fi estimate într-o primă aproximatie, urmînd a fi corectate apoi prin calcule iterative pentru V (cu relațiile 7 și 13) și W_t (cu relația 5).

Relațiile (16), (5) și (13) pot fi folosite atît pentru calculul mărimilor aferente fiecărui an al perioadei proiectate fie pe o perioadă de mai mulți ani, de pildă pentru un cincinal.

Metoda de calcul descrisă la punctele anterioare a fost testată pentru perioada 1961-1975, atît pentru ansamblul econo-

Tabelul nr. 1

	Perioada	Total economie	Industria	Construcții	Agricultură
1. Ritmul de creștere a investițiilor ∇I %	1961-1965	11,2	14,6	27,0	10,2
	1966-1970	11,2	10,6	14,5	10,8
	1971-1975	11,5	12,3	15,3	7,1
2. Ritmul de creștere a fondurilor fixe puse în funcțiune ∇V %	1961-1965	9,6	10,5	27,0 ¹⁾	8,7
	1966-1970	10,9	12,2	14,0 ¹⁾	7,2 ²⁾
	1961-1975	11,5	12,4	16,6 ²⁾	8,7 ²⁾
3. Raportul între fondurile fixe puse în funcțiune și cele scoase din funcțiune V/W %	1961-1965	321,2	405,3	303,5	142,4
	1966-1970	519,8	593,8	274,9	227,8
	1971-1975	901,1	1127,7	714,4	232,6
4. Raportul între investiții și fondurile fixe puse în funcțiune I/V %	1961-1965	115,6	130,7	102,7	105,2
	1966-1970	111,2	115,7	101,6	112,6
	1971-1975	109,5	116,2	102,4	105,0
5. Durata medie de viață a fondurilor fixe-ani $T = \frac{\log V - \log W}{\log(1 + \nabla V)}$	1961-1965	11,1	11,2	10,2	10,7
	1966-1970	13	14	5	4
	1971-1975	16	16	8	11
6. Durata de transformare a investițiilor în fonduri fixe-ani $H = \frac{\log I - \log V}{\log(1 + \nabla I)}$	1961-1965	1	2	0	0,5
	1966-1970	1	1,5	0	1
	1971-1975	1	1,5	0	1
1961-1975	1	1,5	0	1	

1) 1962-1970; 2) 1962-1975; 3) 1966-1975.

ECONOMIE NATIONALA

unei cît și pentru 3 ramuri principale: industrie, construcții și agricultură.

În tabelul nr. 1 se dau rezultatele calculului pentru durata medie de viață a fondurilor fixe (T) și pentru cea de transformare a investițiilor în fonduri fixe (H).

Evoluția în timp a valorilor calculate pentru T și H (rotunjite la ani întregi sau jumătăți de an), precum și valorile diferite pentru ramurile economiei sînt verosimile.

În toate ramurile durata de viață T crește de la cincinal la cincinal (de la 13 la 21 ani pe economie, de la 14 la 20 ani în industrie, de la 5 la 13 ani în construcții de la 4 la 10 ani în agricultură), reflectînd întinerirea permanentă a fondurilor fixe, consecință a programelor accelerate de investiții. Duratele de viață a fondurilor fixe în construcții și în agricultură, mult mai reduse ca în industrie, corespund structurii fondurilor fixe în aceste ramuri compuse cu prioritate din mijloace de transport și de mecanizare.

În industrie și agricultură punerile în funcțiune dintr-un an sînt egale cu investițiile din anul anterior (afară de cincinalul 1961—1965 în agricultură, cînd perioada se reduce la jumătate):

Tabelul nr. 2

	Total economie	Industria	Construcții	Agricultură
1. Fonduri fixe scoase din funcțiune (W) - în perioada 1961-1975				
- calculate - mld. lei	168,0	63,4	9,4	80,9
- date statistice - mld. lei	166,7	63,1	10,3	76,4
- diferențe %	+0,8	-0,5	-8,7	-5,6
2. Creșterea investițiilor neterminate (ΔN) în perioada 1961-1975				
- calculată - mld. lei	111,7	83,6	0	10,7
- date statistice - mld. lei	107,8	83,0	0,9	11,7
- diferențe %	+3,5	+0,7	.	-9,3
3. Fonduri fixe la finele anului				
anul 1965				
- calculate - mld. lei	527,4	165,9	13,1	69,2
- date statistice - mld. lei	517,0	164,4	12,4	69,8
- diferențe %	+2,0	+0,9	+5,6	-0,9
anul 1970				
- calculate - mld. lei	768,7	289,6	21,5	93,9
- date statistice - mld. lei	757,1	283,2	20,4	95,4
- diferențe %	+1,5	+2,3	+5,4	-1,5
anul 1975				
- calculate - mld. lei	1197,7	500,8	43,9	133,6
- date statistice - mld. lei	1203,3	500,6	42,1	137,2
- diferențe %	-0,5	-	+4,3	-2,6
perioada 1961-1975				
- eroare medie pătratică % σ^2	2,2	4,7	5,6	7,1
- coeficient de determinare la pătrat % - R^2	0,996	0,989	0,987	0,918

în industrie decalajul este de 1,5 ani, afară de primul cincinal cînd este 2 ani; în construcții valoarea punerilor în funcțiune este practic egală cu investițiile din același an.

Cu valorile obținute pentru T și H au fost calculate an de an în perioada 1961—1975 fondurile fixe scoase din funcțiune (expresia 5), creșterea investițiilor neterminate (expresia 16), creșterea fondurilor fixe (expresia 8) și fondurile fixe existente la finele anului (17). Rezultatele calculelor pentru întreaga perioadă 1961—1975 comparate cu datele statistice sînt prezentate în tabelul nr. 2. Așa cum se observă, erorile integrate pe cincinale și pe 15 ani sînt destul de mici. Diferențe mai mari între datele statistice și cele calculate sînt pentru valorile fiecărui an. Cu toate acestea șirul de date calculate pentru fondurile fixe la finele anului se așază destul de bine peste datele statistice, așa cum rezultă din valorile obținute pentru erorile medii pătratice și pentru coeficienții de determinare la pătrat — arătate în tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 3

Raportul între creșterea fondurilor fixe și investiții $\frac{\Delta F}{I}$ în %

	Total economie	Industria	Construcții	Agricultură
1961-1965				
- calculat	60,8	57,6	72,4	26,7
- date statistice	59,6	57,7	65,7	28,0
1966-1970				
- calculat	72,7	72,7	64,9	47,5
- date statistice	72,6	71,8	62,5	49,7
1971-1975				
- calculat	79,1	77,6	86,4	53,9
- date statistice	81,2	78,4	83,8	54,3
1961-1975				
- calculat	75,3	74,3	78,5	48,6
- date statistice	74,6	72,8	75,1	46,9

Raportul între creșterea fondurilor fixe ΔF și investiții (I) pe cincinale și pe întreaga perioadă 1961—1975, calculat cu expresia (16) — este de asemenea foarte apropiat de cel rezultat din datele statistice, așa cum se observă în tabelul nr. 3.

Sînt necesare cîteva precizări în legătură cu datele din tabelul nr. 1 și nr. 2:

— Ritmurile pentru investiții (∇I) și rapoartele V/W și I/V s-au calculat pentru cincinale și pe total perioadă pentru a elimina influențele variațiilor anuale. Ritmurile pentru punerile în funcțiune ∇V s-au luat pentru perioade apropiate de T, însă limitate în primele cincinale la datele din anuarul statistic care încep cu anul 1960. S-a făcut presupunerea că ritmurile din

Tabelul nr. 4

	Total economie	Industria	Construcții	Agricultură
1. Fondurile fixe la finele anului 1975 (F 1975) - mld. lei				
	1203,3	500,8	43,9	133,6
2. Investițiile alocate în perioada 1976-1980 (legea planului cincinal) - mld. lei				
	1000,0	580,5	34,1	116,4
3. Durata medie de viață a fondurilor fixe (T) ani				
	25	23	15	13
4. Durata medie de transformare a investițiilor în fonduri fixe (H) ani				
	1	1,5	.	1
5. Ritmul mediu de creștere a investițiilor în cincinal (∇I) %				
	12,9	12,6	3,7	8,6
6. Ritmul mediu de creștere al fondurilor puse în funcțiune pe durata T (∇V) %				
	11,0	12,8	10,0	8,7
7. $(1 + \nabla V)^T$				
	13,585	15,968	4,177	2,958
8. $(1 + \nabla I)^H$				
	1,129	1,186	1,0	1,085
9. $\frac{\Delta F}{I} \cdot \frac{(1 + \nabla V)^T - 1}{(1 + \nabla V)^T (1 + \nabla I)^H}$				
	82,1	79,0	76,1	61,0
10. Creșterea fondurilor fixe (ΔF) mld. lei				
	821	458,6	25,9	71,0
11. Fondurile fixe la finele anului 1980 (F 1980) - mld. lei				
	2024,3	959,4	69,8	204,6
12. Fondurile fixe scoase din funcțiune în cincinal - mld. lei				
$W = \frac{F}{(1 + \nabla V)^T} - 1$	65,2	30,6	4,2	36,3
13. Fondurile fixe puse în funcțiune în cincinal - mld. lei				
$V = \Delta F + W$	886,2	489,2	34,1	107,3
14. Ritmul mediu de creștere a fondurilor fixe puse în funcțiune în 1976-1980 %				
	9,9	14,1	-	7,5
15. Fondurile fixe puse în funcțiune în 1980 - mld. lei				
	212,2	125,1	7,46	24,7
16. Ritmul mediu anual de creștere a fondurilor fixe puse în funcțiune ∇V % (verificarea doz. 7) în perioada . . .				
	11,0	12,8	10,0	8,7
	1961-1980	1961-1980	1966-1980	1968-1980

perioadele anterioare anului 1960 sînt apropiate de cele din perioadele de după acest an.*)

Cu ajutorul metodei descrise au fost calculate fondurile fixe din economie și pe ramurile menționate pentru anul 1980. Datele T și H au fost luate ținînd seama de tendințele trecute și de normativele care lungesc durata de funcționare a mașini-

George LAZARIDE

Comitetul de Stat al Planificării

(Continuare în pag. 24)

*) Datele statistice pe baza cărora s-au dedus cifrele din tabele sînt cele din anualele statistice ale R.S.R., și anume:

- pentru investiții (I) — Anuarul statistic pe anul 1976 pag. 278;
- pentru fondurile fixe puse în funcțiune (V), idem pag. 323 și Anuarul statistic pe anul 1971 pag. 514; intrucit datele se referă numai la sectorul socialist pentru total economie și pentru agricultură cifrele pentru punerile în funcțiune au fost majorate cu investițiile din sectorul particular, considerînd că acestea au intrat în totalitate în funcțiune în anul realizării lor;
- fondurile fixe (F) pe total economie pentru anii 1960, 1965, 1970 și 1975 sînt cele din Expunerea la Congresul consilierilor populare (pag. 24), iar pe anii intermediari s-au dedus după dinamica fondurilor fixe dată în Anuarul statistic pe 1976 (pag. 56) și pe anul 1971 (pag. 115); fondurile fixe pe ramuri s-au dedus din structura dată în Anuarul statistic pe 1976 (pag. 56) și pe 1971 (pag. 116). Creșterea fondurilor fixe (F) rezultă pe baza acestor date;
- fondurile fixe scoase din funcțiune (W) se deduc din fondurile fixe puse în funcțiune și creșterea fondurilor fixe, cu relația (4)

$$W_t = V_t - \Delta F_t \quad (4a)$$

- creșterea investițiilor neterminate s-a dedus din investiții și fonduri fixe puse în funcțiune conform relației (7):

$$\Delta N_t = I_t - V_t \quad (7a)$$

TIBCO '78

Salonul Internațional al chimiei

NOILE MANIFESTĂRI EXPOZIȚIONALE DOBÎNDESC BUNE TRADIȚII

INCERCÎND un prim bilanț al rezultatelor economice înregistrate la cea de-a 5-a ediție a Tîrgului internațional de primăvară — București și cea de-a 2-a ediție a Salonului internațional al chimiei se poate spune că ele s-au bucurat de un succes deplin, prilejuind un amplu și interesant dialog între specialiști și oameni de afaceri, contacte utile, identificarea unor noi posibilități de extindere și diversificare a comerțului și cooperării economice internaționale. Avem în vedere pe de o parte funcția de informare a tîrgului — prezentarea tendințelor revoluției tehnico-științifice în producția de mașini pentru industria de bunuri de consum, în diferitele sectoare ale industriei chimice, iar pe de altă parte funcția sa comercială directă — de realizare a unor importante tranzacții comerciale.

Programul de export al României, în domeniile de profil, prezentat în standurile a 23 de întreprinderi de comerț exterior, cuprinzînd produse a peste 100 de centrale industriale, uzine și fabrici, a produsuș participanților și vizitatorilor străini, în special celor veniți pentru prima dată în țară, o foarte bună impresie prin gama largă, nivelul tehnic și calitatea produselor expuse.

Dacă ar fi să apreciem eficiența celor două manifestări expoziționale, fie și numai prin prisma rezultatelor comerciale imediate — sute de tranzacții de export-import, și putem concludiona că ele au înregistrat un succes deplin.

Dintre contractele mai importante încheiate în cadrul Tîrgului internațional de primăvară București '78, amintim:

- **Electronum** a încheiat contracte de export pentru mijloace de automatizare electronice în Cehoslovacia, electronică profesională în R. D. Germană, elemente de automatizare în Japonia și în același timp a semnat contracte de import pentru echipamente tehnologice și diverse materiale pentru industria electronică de la firme din Anglia, Finlanda, Franța, S.U.A.; **Electroexport-import** va livra motoare electrice în R. D. Germană, U.R.S.S. și Kuweit, cabluri de aluminiu în Irak și Iran, aparatură de înaltă tensiune în U.R.S.S. și a achiziționat de la firme din R. D. Germană însemnate cantități de cablu telefonic.

- **Tehnolforest și Vitrocim** au încheiat tranzacții pentru export de mobilă și materiale de construcții cu firme din Anglia, Arabia Saudită, Iordania, Irak, Kuweit, Libia, Polonia, Sudan, U.R.S.S.

- **Romsit** s-a angajat să livreze utilaje textile în R. D. Germană și Ungaria, instalații frigorifice în Sudan, vase emailate și sticlărie de menaj în Israel

și S.U.A., cumpărînd totodată mașini textile din Cehoslovacia.

- **Romănoexport și Confex** au contractat exporturi de țesături din bumbac în Anglia, Canada, Franța, R. F. Germania, Sudan, fire P.N.A. în Italia, țesături de mătase în Anglia, Libia, Polonia, țesături de in și cîncă în U.R.S.S., tricotate în R. P. Mongolă, Sri-Lanka, S.U.A., Sudan, țesături din lînă în Algeria, S.U.A., confecții în Anglia, Austria, Belgia, Elveția, Iordania, R. F. Germania.

- **Numărul sporit de firme străine participante: de la 160 în 1974 și 270 în 1976 la 500 în 1978**

- **Creșterea aflului de vizitatori de la 111 000 în 1974, 150 000 în 1976 la 170 000 în 1978**

- **Extinderea ariei geografice a participanților; prezențe în premieră: Brazilia, Kuweitul și Turcia**

- **Îndeplinirea funcției comerciale caracterizată de încheierea a numeroase tranzacții comerciale**

- **Arpimex** urmează să livreze produse din piele (marochinărie, încălțăminte, haine, huse auto) în Austria, R. F. Germania, Liberia, S.U.A. În același timp piața românească va fi aprovizionată cu țesături decorative și perdele din R. F. Germania, articole de galanterie din Cehoslovacia, piei de ovine din S.U.A. etc.

Dintre contractele încheiate în cadrul Salonului internațional al chimiei '78 menționăm:

- **Chimimportexport** va exporta importante cantități de produse chimice în Anglia, Canada, R. F. Germania, Iran, Iugoslavia, Thailanda, s.a. și va importa alcoolii grași, pesticide, poli-propilenă, alte produse chimice din R. F. Germania, Polonia și alte țări.

- **Danubiana** a contractat, din vasul său nomenclator de export (începînd cu diverse tipuri de substanțe chimice pentru agricultură, și pînă la anvelope, pentru variate tipuri de mijloace de transport), livrări în Anglia, Chile, Iugoslavia, Israel, Japonia, Turcia, iar dintre contractele de import mai importante amintim catalizatorii — din Italia.

- **Petrolexport** a contractat livrarea unor produse petroliere și uleiuri minerale în Anglia, Italia, Siria, Spa-

nia, S.U.A., Suedia precum și importuri de țîței.

Tot cu prilejul Salonului, au fost semnate prin firma **Industriaexport** contracte însemnate privind exportul de utilaj petrolier și instalații de toraj P-320 în R. P. Chineză, ca și de agregate de cimentare și preventivoare de erupție în U.R.S.S., ca o avant-premiera a tîrgului de profil din toamnă.

Pe lîngă unei mai bune cunoașteri reciproce, a schimbului de experiență în promovarea exporturilor menționăm desfășurarea în perioada tîrgului a o serie de acțiuni conexe: simpozioane, dezbateri, conferințe de presă etc.

Menționăm dintre acestea, în primul rînd, ședința de lucru a Secției pentru România a Camerei Poloneze de Comerț Exterior și a Secției pentru Polonia din cadrul Camerei de Comerț și Industrie a R. S. România, privind dezvoltarea schimburilor și adîncirea cooperării economice și tehnico-științifice în avantajul reciproc al celor două țări.

Salonul internațional al chimiei a găzduit în perioada tîrgului masa rotundă organizată de Asociația Română de Marketing — filiala București, pe tema „Promovarea produselor chimice prin intermediul tîrgurilor și expozițiilor”, la care au participat specialiști din întreprinderi care produc și comercializează produse chimice, cadre didactice, reprezentanții unor agenții de publicitate. Dezbaterile au reliefat experiența deosebit de valoroasă, muncă plină de răspundere, inițiativă și fantezie desfășurată de întreprinderea de prezentare a chimiei pentru lansarea pe piața externă a noilor produse originale românești.

În sala de marmură a Pavilionului central al Complexului Expozițional s-a desfășurat în ultima zi a tîrgului un simpozion pe tema: „Promovare, vînzare, eficiență”, organizat de întreprinderea de tîrguri și expoziții împreună cu Academia de studii economice și AROMAR, cu participare internațională.

În cadrul simpozionului au fost analizate diferitele laturi, ale utilizării tîrgurilor internaționale ca mijloc de cunoaștere reciprocă, de negociere și penetrare pe piață, pornind de la referatele prezentate de firme cu îndelungată activitate comercială ca Faber-Castell, Necchi, Höchst, Merck.

Pentru studenții Academiei de studii economice, angrenați în activitatea de tratative comerciale și publicitate a tîrgului, acest schimb de experiență s-a dovedit a fi extrem de interesant, ca și pentru cadrele didactice.

C. MIRCESCU

CITITORII AU CUVÎNTUL

În sprijinul conducerilor colective

APRECIEZ ca deosebit de utilă preocuparea „Revistei economice” de a furniza organelor de conducere colectivă din întreprinderi teme de reflecție, idei și soluții pentru perfecționarea muncii lor. Prezentarea unor noțiuni de bază în domeniul conducerii și organizării, publicarea unor materiale cu caracter metodologic, documentar și de schimb de experiență privind funcționarea eficientă a consiliilor oamenilor muncii răspund unor necesități stringente legate de întărirea autoconducerii și autogestiunii, ajutându-i pe secretarul de partid – președinte al C.O.M., pe reprezentanții organizațiilor de masă și ai oamenilor muncii să-și exercite mandatul în condiții tot mai bune.

Acest sprijin poate fi diversificat în cadrul unei tematici foarte largi. Propun redacției să pună un accent deosebit pe problemele stilului și metodelor în munca C.O.M., oferindu-ne – pe baza unei investigații în întreprinderi – materiale de referință în legătură cu: rolul președintelui consiliului oamenilor muncii în canalizarea dezbaterilor spre o decizie optimă; activitatea biroului executiv și a președintelui C.O.M., între ședințele organului de conducere, pentru îndeplinirea, respectiv pentru urmărirea realizării hotărârilor adoptate; relația președinte – prim-vicepreședinte în gândire și acțiune. De asemenea, revista să antreneze specialiști pentru tratarea unor teme ca: decizia, moment esențial al procesului de conducere; metode de stimulare a creativității, cum este brainstorming-ul etc. etc.

Gheorghe ȘERBAN

președintele consiliului oamenilor muncii de la întreprinderea „Romlux” – Tîrgoviște

Nota redacției: Pentru a satisface solicitările a numeroși cititori, membri ai conducerilor colective din unitățile economice, care – ca și tovarășul Gh. Șerban – doresc să-și completeze cunoștințele în acest domeniu, începând încă din această lună vom publica, atât în revista cit și în suplimentul sau săptămânal (difuzat gratuit abonaților), un număr sporit de articole privind aplicarea măsurilor de perfecționare a mecanismului economico-financiar, autoconducerea, autogestiunea și autofinanțarea, metode de conducere și organizare, legislația economică etc.

Dari de seama statistice

Susțin propunerile făcute în numerele 11, 12 și 15 ale „R.E.” în legătură cu perioadele de întocmire a dărilor de seamă statistice. În sprijinul celor semnalate, mai aduc argumentele ce urmează.

Din adresa nr. 5532 c/20 ianuarie 1978 a Direcției Centrale de Statistică, referitoare la întocmirea lunară a dărilor de seamă statistice, rezultă că scopul întocmirii lunare decurge din necesitatea de a se cunoaște stocurile la începutul lunii. Termenele de depunere a dărilor de seamă (14 și 15 ale lunii în curs pentru luna expirată) nu au mai permis o valorificare operativă a stocurilor, întrucât operația nu este posibilă, decât cel mai devreme, în jurul datei de 20 a lunii în curs pentru

luna expirată. Termenele de înaintare a dărilor de seamă nu se pot reduce datorită volumului mare de lucrări la unitate, centrală industrială și minister. De asemenea, întocmirea lunară reclamă un volum mare de muncă și un consum triplu de hirtie, ceea ce, pe economia națională, reprezintă o cantitate importantă. De exemplu, pentru 1 000 produse cu LV 1, în prezent se consumă, numai la nivel de minister, cca. 20 000 formulare (4 trimestre x 5 formulare la trimestru), iar pe toată scara ierarhică numărul se dublează. În cazul întocmirii lunare, vor fi necesare 60 000 formulare la nivel minister și 120 000 la toate forurile. Menționez că numărul dărilor de seamă statistice este mult mai mare de 1 000.

Cornel SUCIU

economist în Ministerul Industriei Chimice

Recuperare

URMARESC cu interes rubrica „Cititorii au cuvîntul”. Răspunsurile la materialele apărute în revistă sînt interesante, unele dintre acestea ridicînd probleme deosebite. Am aflat, de pildă din nota „Fonduri fixe”, (nr. 15) că instalarea unei linii tehnologice pentru doze spray la întreprinderea „Farmec” din Cluj-Napoca va permite prin înlocuirea importului, o economie de cca. 10 mil. lei valută devize libere pe an. Este o sumă care mă determină să întreb de ce oare nu s-au inițiat măsuri de recuperare a dozelor spray în comerț? În loc să fie aruncată ar putea fi colectată și, evident, refolosită. Nu este, cred, tirziu nici acum pentru măsuri în acest sens.

Nicolae IONIȚA

tehnician la M.E.E.

ECOURI

Ergonomie

ÎN LEGATURĂ cu propunerile făcute în nota „Programe școlare”, publicată în nr. 1 1978 al „R.E.”, menționăm că în programele și manualele școlare pentru obiectul „Organizarea întreprinderii și legislația economică” sînt prevăzute noțiuni de ergonomie și psihologia muncii. De asemenea, în toate programele școlare pentru instruirea practică sînt noțiuni de ergonomie școlară (organizarea atelierului școlar, organizarea locului de muncă, probleme pentru securitatea muncii și protecția muncii ș.a.).

Centrul pentru perfecționarea personalului didactic din învățămîntul tehnic-profesional (CEPEIT) a editat atît pentru profesori și ingineri, cit și pentru maiștri-instructori, note de curs pe probleme de ergonomie școlară, care sînt puse la dispoziția tuturor cursanților. Au fost editate, de pildă, lucrările: „Zgomotul, microclimatul, pulberile industriale și influența lor asupra organismului uman”, „Probleme de protecția muncii în atelierele școlare”, și „Organizarea ergonomică a atelierului

școlar”. În cursul acestui an CEPEIT va organiza și un laborator de ergonomie școlară, în cadrul căruia se vor face studii și unde profesorii ingineri și maiștri-instructori vor efectua lucrări în cadrul cursurilor de perfecționare.

Dan MIHOC

șef serviciu în Ministerul Educației și Învățămîntului

Rezerve

ARTICOLUL „Acțiuni eficiente pentru mobilizarea rezervelor de reducere a consumurilor”, apărut în „R.E.” nr. 5, a fost analizat într-o ședință operativă de producție. La cele scrise în revistă am dori să adăugăm faptul că economia de energie electrică de 6 750 MWh nu a fost realizată numai prin aplicarea procedurilor de decapare mecanică, ci și prin programarea judicioasă a producției și încărcarea instalațiilor la capacități maxime.

Este foarte adevărat însă că la secția cord metalic, care asigură un grad înalt de prelucrare a metalului, capacitățile proiectate nu au fost încă atinse, ceea ce determină creșterea consumului mediu de energie. Vom lua măsuri eficiente pentru menținerea consumurilor în regimuri optime. Solicităm însă de la IPROLAM-București realizarea bilanțurilor de proiect. De asemenea, am dori să primim mai curînd contorii de energie termică și combustibili gazoși pentru instalațiile tehnologice.

Sandu EUGEN

directorul Întreprinderii de sîrmă și produse din sîrmă din Buzău

Decontare

REFERINDU-NE la nota sub titlul „Accelerare prin simplificare”, publicată în nr. 1 al „R.E.”, arătăm că decontarea lunară planificată a investițiilor cu drept de refuz a fost practică în economia națională pînă în anul 1970, cu rezultate nesatisfăcătoare. În timp ce organizațiile de construcții inscriau în documentele de plată sume necuvenite, beneficiarii de investiții nu refuzau plata fie din conveniență, fie din lipsă de personal tehnic care să facă măsurătorile de control necesare determinării cu exactitate a realizărilor fizice. În aceste condiții o revenire la un sistem de decontare care s-a practicat în trecut, cu implicațiile menționate mai sus, considerăm că nu mai este posibilă și nici recomandabilă. Autorul mai propune decontarea planificată și raportarea producției executate la toate lucrările de investiții, similar cu lucrările contractate la preț ferm. Ar fi interesant să aflăm părerea autorului în ce privește contractarea la preț ferm a tuturor lucrărilor de investiții din planul de producție al Trustului de construcții Cluj, în care caz decontarea la preț ferm ar simplifica și lucrările la organizațiile de construcții și la unitățile bancare finanțatoare.

C. BOZDOGHINA

șef birou la Banca de Investiții

Opțiuni majore: **PROGRESUL TEHNIC ȘI PERFECTIONAREA ORGANIZATORICĂ**

— Accentuarea laturilor calitative ale activității economice în industria ușoară —

RECENTA EDIȚIE a Tîrgului internațional de bunuri de consum a demonstrat din nou capacitatea industriei noastre ușoare de a se alinia la standardele internaționale de calitate pentru o gamă de mărfuri în continuă creștere și diversificare.

Importanța pe care partidul și statul nostru o acordă producției bunurilor de consum, ca o componentă esențială a ridicării nivelului de trai material al poporului, își găsește o elocventă expresie în dezvoltarea industriei ușoare. Creșterea producției subramurilor acesteia, în perioada 1951—1976, într-un ritm mediu anual de 9,6—12,8% sugerează deopotrivă uriașul efort financiar și material făcut pentru această dezvoltare, cât și faptul că avem de-a face, efectiv, cu o industrie esențialmente nouă, modernă în ce privește înzestrarea tehnică și posibilitatea unei prelucrări superioare a materiilor prime.

Accentuarea acestui proces în cursul ultimei perioade corespunde atît posibilităților sporite ale economiei naționale de a alocă resurse suplimentare pentru lărgirea bazei materiale a unei producții solicitate tot mai mult pe piața internă și la export, cât și condițiilor create în alte ramuri pentru asigurarea industriei ușoare cu mașini și utilaje, cu materii prime și materiale avînd caracteristici superioare.

Continuarea acumulării cantitative în actualul cincinal — caracterizată prin creșterile prevăzute la producția globală (1980/1975 = 159,8%) și la volumul de investiții (1976—1980/1971—1975 = 162%) — are loc în condițiile unei puternice accentuări a laturilor calitative ale activității, condiție esențială pentru trecerea la autogestiune și autofinanțare, pentru înlăturarea decalajelor care mai există, pe planul productivității muncii și al eficienței economice, față de țările cu o industrie ușoară avansată.

POTRIVIT SARCINILOR din Programul suplimentar de dezvoltare economico-socială pe perioada 1976—1980, aprobat de Conferința Națională a P.C.R., la finele cincinalului productivitatea muncii în industria ușoară va depăși cu 48% nivelul din 1975 (prevederile inițiale erau de 42,5%), iar fiecare procent de reducere a cheltuielilor va echivala cu un volum de economii de 845 milioane de lei (față de 740 milioane, cât fusese stabilit prin plan).

Progresul tehnic, organizarea pe baze științifice a producției și a muncii, folosirea judicioasă a resurselor materiale și de forță de muncă reprezintă pilonii înfăptuirii acestor obiective. Unele elemente ale experienței acumulate în acest sens de întreprinderile și centralele Ministerului Industriei Ușoare merită a fi reținute pentru generalizare.

MODERNIZAREA sub toate aspectele a producției industriale ușoare, reducerea dependenței de importuri și creșterea competitivității la export solicită din plin aportul activității de cercetare-dezvoltare. Măsurile organizatorice luate în acest sens la nivelul ramurii

au în vedere concentrarea potențialului de creație asupra problemelor prioritare, cooperarea cu unitățile de cercetare ale altor ministere și cu instituțiile de învățămînt superior tehnic, scurtarea ciclului de cercetare-proiectare și de asimilare în producție a noului, pe baza unei programări judicioase a etapelor acestui proces.

Ca rezultat al activității de creație-diversificare, ponderea produselor noi și reproiectate în totalul producției marfă a atins în ultimul an 39,4% (nivelul planificat era de 33%) și se va ridica, la finele cincinalului, la peste 68%, față de 61,5%, cât era prevăzut inițial. S-au creat, în același timp, premisele pentru creșterea susținută a ponderii produselor cu grad ridicat de prelucrare (finisaje superioare), la care sporul valorii de întrebuințare și comerciale este considerabil mai mare

● In acest cincinal, toate unitățile noi și dezvoltările de capacități prevăzute în planul de investiții al industriei ușoare au la baza tehnologiilor de concepție proprie, eliminînd necesitatea achiziționării de licențe. Proportia asigurării din țară a utilajelor tehnologice, care în 1975 era de 47,3%, va atinge în acest an 62,8%, iar în 1976 — 81,2%. Totodată se extinde modernizarea utilării capacităților existente, accentuîndu-se introducerea unei automatizări avansate, bazată pe asimilarea și folosirea mașinilor-agregat, a celor cu comandă-program.

● Unitățile de cercetare din industria ușoară au rezolvat, în primul doi ani

ai cincinalului, peste 500 de obiective, axate în principal pe valorificarea materiilor prime indigene, a materialelor secundare și a deeurilor, utilizarea imlocuitorilor, reducerea consumurilor etc. Valorificarea cercetărilor încheiate a adus, în această perioadă, acumulări suplimentare de 193 mil. lei, un spor de producție de 152 mil. lei, un aport valutar de 93 mil. lei.

● O importanță deosebită prezintă aportul Institutului central de cercetări chimice la realizarea de coloranți și produse auxiliare pentru textile și încălțăminte; ponderea asigurării din producția internă a acestor materiale a cres-

decît cel al consumului de materiale și manoperă (vezi tabelul).

Tabelul nr. 1

Categoriya de produse	Ponderea produselor cu finisaje superioare în totalul producției respective (%)	
	1976	1980
Țesături tip bumbac	50	75
Țesături tip in	70	85
Țesături tip mătase	61	72
Țesături tip lînă	55	70
Tricotaje	90	95
Confecții textile	55	75
Încălțăminte	40	85
Porțelan de menaj	80	99
Faianța de menaj	72	80

Trebuie remarcat că această înnoire (ca și cea de ordin tehnologic) este însoțită nu numai de îmbunătățirea calitativă a produselor sub raportul diversității, al design-ului, al funcționalității, ci și de creșterea eficienței economice, reducînd treptat decalajul față de alte țări în ce privește nivelul costurilor — care la unele produse sînt la noi, cu 0,3 pină la de 2 ori mai mari, datorită practicării în unele întreprinderi din industria ușoară a unor norme de consum de materii prime cu slabă fundamentare tehnică, pierderilor tehnologice mai ridicate și insuficienței valorificării a rezervelor de creștere a productivității muncii.

ASEMENEA DIFERENȚIERI față de realizările de vîrf ale industriei ușoare din țări dezvoltate persistă și sub raportul productivității muncii. Fabricile noastre consumă, în medie, de 2—4 ori mai multă manoperă pe unitatea de produs la țesăturile tip bumbac, de pînă la 3 ori la firele de în-cînepă, de pînă la 2 ori la firele tip bumbac, de 2,5—3,5 ori la țesăturile tip mătase etc. — aceeași, în condițiile în care la unele tipuri și modele de țesături, tricotaje, confecții, încălțăminte, comparația cu nivelul mondial sub raportul productivității muncii ne este favorabilă.

Eliminarea decalajelor existente presupune ca, pentru creșterea de 2 ori a nivelului productivității în expresie fizică, sporul mediu anual al acestui indicator pe o perioadă de 5 ani să fie de 14,9% : pentru o creștere de 3 ori — 24,6% ; de 4 ori — 32% etc. Întrucît diferențierile sînt deter-

cut, în ultimii trei ani, de la 63% la 74%, respectiv de la 50% la 74,7%, evoluție la care a contribuit și trecerea la înfăptuirea sarcinilor trasate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca industria ușoară să contribuie cu forțe proprii la fabricarea lor (anul trecut, M.I.U. a realizat circa 44 t de coloranți și pigmenți și 2150 t de auxiliari de mic tonaj).

● În prezent se acționează ferm pentru încheierea și valorificarea a 38 de teme din domeniul materialelor secundare și al deeurilor, stabilite potrivit programului adoptat de conducerea de partid în decembrie trecut.

minate, în principal, de tehnologiile, mașinile și utilajele folosite, este foarte important ca deciziile de intervenție în acest domeniu să fie judicioase orientate și în așa fel gradate, încât să amelioreze situația în primul rând la produse cu pondere semnificativă, astfel încât eforturile de concepție și resursele antrenate să dea în termenul cel mai scurt efecte economice maxime.

O asemenea orientare este sprijinită prin nominalizarea în planul de stat a unui număr tot mai mare de produse cu sarcini de productivitate a muncii în expresie fizică. Pentru 1978, Ministerului Industrii Ușoare i s-au stabilit astfel de nivele la 11 poziții. Asupra lor, dar și a altor produse pentru care există condițiile unei micșorări imediate a consumului de manoperă trebuie să-și concentreze atenția organele colective de conducere, toți oamenii muncii din unitățile ramurii, prin măsuri tehnico-organizatorice care să asigure o creștere mult mai accentuată a productivității muncii.

UN EXEMPLU DE ACȚIUNE concentrată și concentrată în această direcție îl oferă cele zece întreprinderi-model ale ramurii, reprezentative pentru principalele profile de fabricație. Programele stabilite de consiliile oamenilor muncii din aceste unități și adoptate de adunările generale au în vedere efectul însumat al unor studii și măsuri care alătură modernizării echipamentului (inclusiv prin autoutilare) îmbunătățirea activității de programare și urmărire operativă a producției, extinderea tehnologiilor prescurtate, de mare productivitate, care reduc durata ciclurilor de fabricație, organizarea rațională a transporturilor interne, a întreținerii și reparării utilajelor, calificarea și policalificarea muncitorilor, deservirea mai multor mașini etc.

Centralele industriale și ministerul au organizat la întreprinderi-model schimburi de experiență în urma cărora au fost generalizate la alte unități o serie de măsuri cu eficiență deosebită.

Eficienței economice directe a eforturilor pentru accentuarea laturilor calitative ale activității în industria ușoară i se adaugă o însemnată **eficiență socială**. Prin reducerea costurilor de producție și creșterea productivității muncii, facilitate de progresul tehnic și de îmbunătățirea organizării întregii activități, această ramură va putea pune la dispoziția oamenilor muncii cantități sporite de bunuri de consum, contribuind la înfăptuirea programului stabilit de partid, privind ridicarea mai accentuată a nivelului de trai al întregii populații muncitoare.

Dan CONDREA

Informatica în sprijinul conducerii

MODELAREA PROCESELOR DE PRODUCȚIE LA NIVELUL UNEI SECȚII INDUSTRIALE

RIDICAREA pe o treaptă superioară a utilizării resurselor materiale și umane existente în toate unitățile productive implică și aportul din ce în ce mai substanțial

al ciberneticienilor și informaticienilor în rezolvarea problemelor complexe pe care le ridică optimizarea activităților de producție.

In cadrul acestor preocupări s-a realizat modelarea conducerii proceselor de producție dintr-o secție a unei uzine chimice.

Secția considerată este un sistem dinamic complex, care folosește numeroase materii prime și utilități și în cadrul căreia se obține un sortiment de produse finite variind în funcție de solicitările beneficiarilor interni și externi. Structurarea sistemului secție în subsisteme are la bază funcționalitatea acestora. În cadrul fiecărei faze a proceselor tehnologice materia primă este supusă unor transformări complexe, cărora le corespund subsisteme formate din utilaje relativ omogene.

Resursele utilizate în secție se grupează, după caracteristicile lor, în stocabile și nestocabile; gruparea joacă un rol fundamental în abordarea modelării proceselor secției. Resursele stocabile se consumă în cuante, iar celelalte resurse au un consum continuu, neutilizarea lor ducând la risipi.

Forța de muncă din secție, caracterizată printr-un înalt grad de calificare, efectuează operații de dirijare și întreținere a utilajelor și, de asemenea, controlează parametrii de desfășurare a reacțiilor chimice.

Obținerea produsului finit se realizează prin parcurgerea unor operații în succesiuni bine definite, caracterizate prin durate și consumuri de resurse. Producția se realizează în cuante, numite loturi, formate din șarje.

Utilajele interacționează între ele, iar diferențele lor de ritm intern de funcționare — date de duratele unor operații — creează fire de așteptare, care influențează dinamica stocurilor de resurse și de produse finite. Scopul modelării este reducerea acestor diferențe, în condițiile realizării integrale a sarcinilor de producție prevăzute în planul întreprinderii.

Procesele din secția considerată se desfășoară în condiții neideale, datorate fluctuațiilor obiective (strict cuprinse între limite tehnologice admisibile ale funcționării normale) ale materiilor prime, proceselor de producție și fiabilității sistemului. Studiarea acestor fluctuații a impus includerea lor în modele, realizându-se în acest fel reflectarea caracterului statistic al fenomenelor.

Complexitatea interacțiunilor dintre variabilele sistemului a condus la stabilirea unor restricții lineare și a unor restricții neliniare, sub formă de egalități sau inegalități, precum și sub formă de condiții speciale; acestea se referă la resursele stocabile și nestoca-

bile, la dinamica instalațiilor secției, la perioadele de livrare a produselor finite către beneficiari etc.

Acoperirea întregii activități din secție a impus **construirea unui sistem de modele între care există un schimb permanent de informații**, întrucât nivelele de optim rezultate din unele modele participă ca limitări ale restricțiilor și ca parametri pentru alte modele; conexiunea inversă a modelelor are la bază actualizarea soluțiilor.

Funcțiile-obiectiv ale modelelor urmăresc același obiectiv final — și anume, utilizarea cu eficiență maximă a capacităților de producție și a resurselor secției. De exemplu, unul din obiective este **maximizarea beneficiului** ce decurge din realizarea sarcinilor de producție în termenele planificate; un alt obiectiv urmărit este **minimizarea duratelor de neutilizare a instalațiilor** secției, luând în considerație rezultatele conținute în soluțiile modelelor de optimizare a stocării, transportului intern al produselor finite și de întreținere a instalațiilor.

Soluțiile modelelor se obțin pe baza unor algoritmi special construiți. Planificarea experiențelor și culegerea datelor se realizează cu ajutorul unor algoritmi de prelucrare statistică. Actualizarea soluțiilor are la bază informații care privesc modificările intervenite în dinamica sistemului între două programe de producție. De asemenea, soluțiile sunt analizate în vederea punerii în evidență a caracterului nesemnificativ al abaterilor pe care acestea le conțin față de evoluția reală a secției.

Flexibilitatea întregului mod de abordare a problemei oferă **caracter operant soluțiilor** și, împreună cu actualizările efectuate, permite **conducerea în regim armonizat a secției**, reunind în acest fel obiectivele convergente către scopul final.

Fluxurile informaționale create de model se caracterizează prin **accesibilitate și stabilitate**, integrând în acest fel modelul în sistemul informațional și de conducere al secției.

Nivelul de modelare, ce corespunde dotării cu tehnică de calcul, realizează **dialogul model-secție în regim asistat**.

prof. dr. Ludovic TÖVISSI
asist. univ. Ion IVAN
asist. univ. Emil MOSCOVICI

12

FONDURILE ÎNTREPRINDERII SOCIALISTE, AUTOGESTIUNEA ECONOMICO-FINANCIARĂ ȘI TRĂSĂTURILE EI CARACTERISTICE

CONTINUĂM publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățămîntul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și învățămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. docent N. N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

FONDURILE ÎNTREPRINDERII SOCIALISTE

Desfășurarea activității întreprinderilor socialiste poate avea loc numai în condițiile în care acestea dispun de mijloace de muncă — mașini, utilaje, instalații, clădiri etc., de obiecte ale muncii — materie primă, materiale, combustibil, energie etc., precum și de o cantitate de resurse bănești, necesară pentru aprovizionarea tehnico-materială, retribuirea personalului și acoperirea altor necesități.

Totalitatea mijloacelor materiale și bănești de care dispune întreprinderea socialistă în vederea desfășurării activității economice constituie fondurile acesteia.

Datorită faptului că procesul de producție are loc întotdeauna în condițiile unei anumite forme sociale a producției, imprimată de relațiile de proprietate existente, **natura social-economică** a mijloacelor de producție, inclusiv a celor bănești, diferă de la o orînduire la alta. În societatea capitalistă, de pildă, aceste mijloace, fiind obiect al proprietății private și exprimînd relații de exploatare, apar sub numele de **capital**.

În societatea socialistă mijloacele de producție și bănești, fiind obiect al proprietății obștești și exprimînd relații de colaborare și întrajutorare, au o natură social-economică proprie, apărînd sub denumirea de **fonduri**.

Fondurile întreprinderii socialiste sînt o categorie economică ce exprimă natura social-economică nouă a mijloacelor de producție și bănești în socialism. Fondurile întreprinderii socialiste se compun din: a) fonduri de producție; b) fonduri de circulație și c) fonduri cu destinație social-culturală.

La rîndul lor, fondurile de producție, în funcție de specificul în care se consumă și își transferă valoarea asupra produsului finit, se împart în: **fonduri fixe și fonduri circulante.** **Fondurile fixe sînt acea parte a fondurilor de producție care se consumă și își transmit valoarea asupra produsului creat na dintr-o dată, ci treptat, de-a lungul mai multor cicluri de producție.** Ele reprezintă partea cea mai importantă a avuției naționale, aparatul de producție al întreprinderilor socialiste. În structura acestor fonduri intră: clădiri; construcții speciale; instalații de transmisie; mașini de forță; mașini, utilaje și instalații de lucru; unelte, dispozitive și instrumente; mijloace de transport etc. **Fondurile circulante sînt acea parte a fondurilor de producție care se consumă în întregime în fiecare ciclu de producție și își transferă dintr-o dată și în întregime valoarea asupra produselor create.**

În structura fondurilor circulante intră: materii prime, materiale de bază și auxiliare, semifabricate, combustibil, mijloace bănești pentru plata retribuției ș.a.

Produsele finite, rezultate din consumarea productivă a fondurilor fixe și circulante, împreună cu mijloacele bănești obținute din vânzarea lor, constituie **fondurile de circulație** ale întreprinderilor. Indiferent cum vor fi folosite — ca obiecte de consum sau ca mijloace de producție — atîta timp cît se găsesc în sfera circulației sînt mărfuri și apar ca fonduri de circulație.

Fondurile circulante împreună cu fondurile de circulație alcătuiesc **mijloacele circulante** ale întreprinderii. Acestea se găsesc atît în producție, cît și în circulație. După proveniența lor, mijloacele circulante se împart în: **proprie** (cele cu care statul dotează întreprinderile la începutul activității lor și care ulterior sporesc pe seama beneficiilor obținute) și **împrumutate** (cele procurate sub formă de credite).

În afara fondurilor de producție — fixe și circulante — întreprinderile socialiste dispun de **fonduri fixe neproductive** adică de fonduri cu destinație socială: locuințe, cantine, creșe și alte construcții împreună cu echipamentul lor tehnic. Aceste fonduri satisfac nevoi social-culturale ale oamenilor muncii.

În orice moment, întreprinderile socialiste dispun de fondurile necesare desfășurării activității lor în trei forme: **bănească, productivă și marfă.** Sub toate aceste forme ele se află într-o continuă mișcare, trecînd din sfera producției în sfera

circulației și invers, întrucît procesul de producție a bunurilor materiale presupune o legătură strînsă între aceste două sfere ale reproducției sociale.

În mișcarea lor, fondurile întreprinderilor socialiste parcurg trei stadii distincte. Trecerea succesivă prin aceste stadii constituie **circuitul acestora.** **Primul stadiu al circuitului fondurilor constă în trecerea acestora din forma bănească în forma productivă, adică cu resursele bănești pe care le au la dispoziție, întreprinderile socialiste cumpără mijloace de producție (mașini, utilaje, materii prime, combustibil) și retribue lucrătorii.** **Al doilea stadiu constă în trecerea fondurilor din forma productivă în forma marfă:** în acest stadiu are loc procesul de producție propriu-zis și se obține produsul muncii, ca urmare a unirii factorului personal cu cel material. La valoarea mijloacelor de producție consumate se adaugă valoarea nou creată. **Al treilea stadiu al circuitului fondurilor întreprinderii socialiste constă în trecerea acestora din forma marfă în forma bănească, cu un anumit spor de valoare față de început.**

Circuitul fondurilor de producție privit ca un proces neîntrerupt în cadrul căruia are loc schimbarea succesivă a formelor funcționale pe care le îmbracă în trecerea lor din sfera producției în sfera circulației și invers poartă denumirea de rotație. Cu cît rotația de ansamblu a fondurilor are loc mai rapid, cu atît societatea creează o masă mai mare de valori de întrebunțare, iar eficiența muncii sociale este mai ridicată. De aci, necesitatea reducerii sistematice a timpului de rotație a fondurilor prin promovarea de către întreprindere a unor măsuri tehnico-organizatorice în toate stadiile circuitului: **aprovizionare, producție și desfacere.**

În procesul consumării lor productive fondurile fixe (mașini, instalații, utilaje etc.) sînt supuse uzurii fizice și uzurii morale. Prin **uzura fizică a fondurilor fixe** se înțelege pierderea treptată a proprietăților lor tehnice de exploatare ca urmare a folosirii în procesul de producție și a acțiunii timpului (chiar în condiții de neutilizare) și odată cu aceasta și pierderea valorii. Uzura fondurilor fixe, determinată de folosirea lor productivă, este însoțită întotdeauna de transferarea valorii acestora asupra produsului creat. Uzura fizică din cauza nefolosirii fondurilor fixe reprezintă o pierdere pentru societate. Prin **uzura morală a fondurilor fixe** se înțelege deprecierea valorică a acestora ca urmare a ieșirii mijloacelor de muncă de aceeași construcție sau a apariției unor mijloace de muncă moderne, cu randament superior. Baza materială a uzurii morale o constituie **progresul tehnic.** În socialism, uzura morală acționează sub cele două forme ale sale.

Asigurarea continuității procesului de producție impune înlocuirea fondurilor fixe uzate cu altele noi. În acest scop este necesară recuperarea valorii lor transferate asupra produselor cu ajutorul amortizării. Aceasta înseamnă că după scurgerea unei anumite perioade de timp, valoarea fondurilor fixe revine în întregime la forma inițială: are loc, cu alte cuvinte, rotația lor după valoare.

Pe măsura trecerii din forma productivă în forma bănească, fondurile fixe se concentrează în așa-numitul **fond de amortizare.** Întrucît recuperarea valorii fondurilor fixe are loc treptat, iar reînnoirea după uzura lor totală, fondul de amortizare poate să servească pînă în acest moment și ca o sursă suplimentară de lărgire a capacităților de producție. Astfel, cu ajutorul său se pot cumpăra, la un moment dat, datorită progresului tehnic și, deci, creșterii productivității muncii, o cantitate mai mare de fonduri fixe în comparație cu volumul celor scoase din funcțiune sau o cantitate identică, ori chiar mai mică, dar cu performanțe tehnice și economice superioare. Așadar, fondul de amortizare poate asigura, atît creșterea fondurilor fixe în funcțiune, cît și perfecționarea lor pe o bază tehnică superioară.

Menținerea în stare de funcționare a mașinilor și utilajelor etc. necesită lucrări curente și periodice de reparație. După rolul lor în procesul reproducției fondurilor fixe, reparațiile sînt de două feluri: **curente și capitale.** **Reparațiile curente**

În sprijinul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

constau în înlocuirea sau refacerea unui număr restrîns de piese de schimb sau a unor părți neesențiale ale mașinilor, utilajelor, instalațiilor etc. **Reparațiile capitale** constau în înlocuirea sau refacerea completă a unora din elementele componente ale mașinilor și utilajelor în scopul menținerii caracteristicilor de bază de exploatare ale acestora pînă în momentul uzurii totale.

Forma principală de înfăptuire a producției lărgite a fondurilor fixe o constituie **construcțiile capitale**; prin intermediul acestora se realizează noi fonduri fixe productive și neproducive, reînnoirea și lărgirea celor existente. Astfel, la sfîrșitul anului 1976, valoarea fondurilor fixe ale economiei noastre naționale era de circa 5,9 ori mai mare în comparație cu anul 1950, iar a fondurilor fixe din industrie — de 14 ori. În anii actualului cincinal, potențialul tehnic productiv va spori considerabil prin intrarea în funcțiune a circa 2700 capacități de producție, astfel încît valoarea fondurilor fixe totale va fi în 1980 de aproape 2000 miliarde lei. Numai în anii 1976—1977 au fost date în exploatare peste 1000 capacități industriale și agrozootehnice importante.

Una din sarcinile de bază ale tuturor întreprinderilor socialiste o constituie **utilizarea deplină, rațională și cu maximum de eficiență a fondurilor**. Cu cît mașinile, utilajele și materiile prime etc. vor fi utilizate și valorificate mai bine, iar activitatea economică se desfășoară ritmic, cu atît mai mare va fi producția netă și beneficiul ce se vor obține în perioada de plan cu fondurile de care dispune o întreprindere.

O mare importanță pentru creșterea eficienței activității întreprinderilor socialiste are **îmbunătățirea utilizării fondurilor fixe**, care se poate realiza pe **cale extensivă** (prelungirea timpului de funcționare a mașinilor și utilajelor prin reducerea și înlăturarea pierderilor de timp în cadrul unui schimb și prin mărirea numărului de schimburi etc.) și pe **calea intensivă** (obținerea cu aceleași mașini, utilaje etc. a unei producții sporite, în aceeași unitate de timp, prin perfecționarea tehnică a acestora și a tehnologiilor de fabricație etc.).

În primii doi ani ai cincinalului 1976—1980, capacitățile de producție au fost mai bine folosite, indicii de utilizare a mașinilor-unelte ajungînd, pe ansamblul economiei, la aproape 86%, față de circa 76% în 1975.

Eficiența utilizării fondurilor fixe se exprimă prin indicatorii: **beneficiul și valoarea producției nete la 1000 lei fonduri fixe**. Potrivit acestor indicatori, cu cît spațiile și capacitățile de producție vor fi mai bine folosite, cu atît mai mare va fi valoarea producției nete și beneficiul ce se obțin cu fondurile fixe cu care este înzestrată o întreprindere socialistă. În legătură cu aceasta relevăm faptul că în Programul suplimentar de dezvoltare economico-socială a României adoptat de Conferința Națională a P.C.R., din 7—9 decembrie 1977, s-a stabilit ca pînă în 1980 să se realizeze la 1000 lei fonduri fixe o producție industrială de cel puțin 1200 lei.

În același timp, **folosirea rațională a materiilor prime și a materialelor, micșorarea continuă a consumului lor specific, reducerea deșeurilor și lichidarea rebuturilor, valorificarea stocurilor supranormative etc.**, toate acestea constituie căi și rezerve de utilizare cît mai eficiente a fondurilor circulante și de circulație.

AUTOGESTIUNEA ECONOMIC-FINANCIARĂ ȘI TRĂSĂTURILE EI CARACTERISTICE

Forma principală de organizare și conducere a întreprinderilor socialiste este **autogestiuinea economico-financiară**.

Potrivit acestei forme, fiecare întreprindere trebuie să obțină, ca urmare a activității pe care o desfășoară, **veniturile din care să-și asigure propria dezvoltare, să contribuie cu o anumită cotă la progresul general al societății, să creeze resursele necesare pentru participarea oamenilor muncii la beneficii și acoperirea cheltuielilor destinate satisfacerii unor nevoi sociale-culturale**.

Autogestiuinea economico-financiară se caracterizează prin următoarele trăsături:

a) **Autonomia economico-financiară a întreprinderilor**, care constă în totalitatea atribuțiilor și competențelor acordate acestora, în dreptul lor de a elabora planul propriu de producție, de a-și organiza procesul de producție, de a mobiliza și stimula întregul personal la îndeplinirea sarcinilor de plan, de a încheia contracte cu alte întreprinderi pentru desfacerea produselor și aprovizionarea cu mijloace de producție, de a recruta cadre, a le pregăti și promova, de a avea cont la bancă și de a obține credite, de a avea personalitate juridică și de a încheia bilanț etc.

În cadrul complexului de măsuri privind perfecționarea mecanismului economico-financiar, adoptat de Plenara C.C. al P.C.R., din 22—23 martie 1978, o deosebită importanță prezintă hotărîrea de a se acorda întreprinderilor **drepturi economico-financiare sporite, răspunderi și atribuții mai mari în elabo-**

rarea și îndeplinirea planului de producție, în întocmirea și realizarea bugetului de venituri și cheltuieli, în asigurarea mijloacelor pentru autofinanțare. Îmbinarea armonioasă a autonomiei fiecărei întreprinderi, prin lărgirea competențelor și atribuțiilor ce le revin, cu conducerea unitară a întregii vieți economico-sociale, pe baza aplicării principiului centralismului democratic, asigură valorificarea avantajelor orînduirii socialiste, accelerarea progresului general al societății noastre, dezvoltarea democrației socialiste, a autoconducerii muncitorești. În același timp, **întărirea autogestiuinei economico-financiare a întreprinderilor contribuie efectiv la fundamentarea științifică a deciziilor economice, la sporirea operativității adoptării și aplicării acestora, precum și la îmbunătățirea muncii ministrerelor și a celorlalte organe centrale în întocmirea și realizarea planurilor etc.**

Conducerea întreprinderilor socialiste de stat se realizează pe baza **principiului conducerii colective**, care presupune elaborarea în comun a hotărîrilor și măsurilor necesare, confruntarea permanentă a acestora cu practica nemijlocită și corectarea lor operativă pe parcurs, controlul sistematic al îndeplinirii sarcinilor.

Formele de exercitare a conducerii colective sînt **consiliile oamenilor muncii, birourile consiliilor oamenilor muncii, precum și adunarea generală a personalului**. Prin asumarea de sarcini și competențe sporite, aceste organe au un rol tot mai important nu numai în planificarea și realizarea producției, în activitatea financiară a unităților economice, ci și în soluționarea unor probleme de ordin social, de care depinde în bună măsură satisfacerea necesităților oamenilor muncii.

b) **Relațiile economice directe dintre întreprinderi**. Aprovizionarea cu mijloace de producție și desfacerea produselor se înfăptuiesc prin contactele directe dintre întreprinderile furnizoare și cele consumatoare; contractele economice servesc la fundamentarea planurilor de producție.

c) **Cointeresarea materială a întreprinderii**. Fiecare întreprindere trebuie să-și desfășoare activitatea astfel încît să obțină **beneficii cît mai mari**, care să-i asigure, pe lîngă îndeplinirea obligației de a participa cu o anumită cotă la dezvoltarea generală a societății, fondurile necesare pentru satisfacerea nevoilor curente și lărgirea producției, pentru creșterea nivelului material și spiritual al colectivelor de oameni ai muncii.

Cu cît această activitate va fi mai susținută, cu atît mai mari vor fi veniturile proprii și, prin urmare, posibilitățile ei de dezvoltare în viitor.

Pentru asigurarea cointeresării întreprinderilor în obținerea de rezultate cît mai bune, la nivelul acestora se constituie următoarele **fonduri proprii**: fondul de dezvoltare economică pentru investiții productive; fondul mijloacelor circulante; fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social; fondul pentru acțiuni sociale și fondul pentru participarea oamenilor muncii la beneficii.

Cointeresarea materială a întreprinderilor în desfășurarea unei activități eficiente presupune, în același timp, și **răspunderea materială** pentru neîndeplinirea sarcinilor. Astfel, pentru nerealizarea volumului de livrări prevăzute în contract, întîrzierile acestora, livrarea unor produse de calitate inferioară etc., întreprinderile sînt chemate în fața organelor de arbitraj și obligate să plătească despăgubiri.

d) **Controlul financiar-bancar asupra activității întreprinderii**. Desfășurarea normală a activității întreprinderilor socialiste de stat face necesară exercitarea unui control sistematic de către unitățile economice înseși, **organele financiare și bancare și de către organele ierarhice superioare** (ministere, centrală). Controlul dă posibilitatea prevenirii și înlăturării la timp a eventualelor lipsuri, dezvăluind rezervele interne de sporire a producției și a productivității muncii, reducerii cheltuielilor de producție. În exercitarea acestui control un rol important revine organelor financiare și bancare, care trebuie să cunoască amănunțit și în fiecare moment activitatea întreprinderilor, situația lor materială și financiară, să găsească de fiecare dată cele mai adecvate mijloace pentru prevenirea și înlăturarea neajunsurilor. Instrumentul de bază al conducerii activității financiare, al analizei și controlului, al asigurării echilibrului financiar al întreprinderii îl constituie **bugetul de venituri și cheltuieli** al acesteia.

prof. dr. M. MEHEDIŢU

ÎNTREBĂRI :

1. Ce se înțelege prin fondurile întreprinderii socialiste și din ce se compun ele ?
2. Definiți fondurile fixe și fondurile circulante.
3. Ce se înțelege prin circuitul și rotația fondurilor de producție ?
4. Care sînt căile de utilizare eficientă a fondurilor fixe și a fondurilor circulante ?
5. În ce constă esența autogestiuinei economico-financiare și care sînt trăsăturile ei caracteristice ?

VIZIUNEA TEORETICĂ A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN ASUPRA EPOCII CONTEMPORANE

dr. Ilie RĂDULESCU

PERIOADA marcată de Congresele al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului nostru, de activitatea prodigioasă desfășurată în fruntea partidului și statului pe plan teoretic, politic și de conducere de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a marcat și în domeniul gândirii social-politice progrese incomensurabile, aportul partidului nostru, al secretarului său general la îmbogățirea patrimoniului teoretic și a practicii revoluționare a socialismului științific fiind larg recunoscut și apreciat în lume. Definind căile edificării noii orînduiri în România, elaborînd bazele principiale ale acestei opere complexe și de durată, partidul nostru la în considerație atît factorii interni, decisivi ai dezvoltării cît și factorii externi, internaționali, a căror acțiune influențează profund toate procesele sociale specifice dezvoltării socialiste a patriei. Se pornește de la ideea că înțelegerea riguroasă științifică a conținutului epocii în care se desfășoară creația istorică actuală și în perspectivă a poporului nostru, reprezintă o condiție *sine qua non* a elaborării strategiei și tacticii revoluționare, o garanție a succesului în opera de construire a socialismului și comunismului.

În legătură cu aceasta, este de subliniat că investigarea activității teoretice și politice practice a partidului nostru, de-a lungul istoriei sale, dar mai ales în perioada de după Congresul al IX-lea pune în evidență o seamă de concluzii semnificative între care :

a) În primul rînd, preocuparea constantă de a descifra cu rigoare științifică cursul obiectiv al fenomenelor social-politice atît pe plan național cît și pe plan mondial, de a înțelege conținutul definitoriu al acestor fenomene și procese în diferitele momente istorice, dialectica forțelor motrice care asigură progresul social-istoric. Partidul nostru s-a străduit totdeauna să discearnă procesele social-politice cu caracter conjunctural de tendințele care, deși la un moment dat influențează cursul dezvoltării mondiale, al vieții internaționale, totuși se dovedesc efemere, și să releve acele procese și fenomene care prin amprenta puternică asupra ansamblului dezvoltării omenirii, au caracter obiectiv, definitoriu pentru o anumită etapă istorică, dau substanță epocii istorice.

b) În al doilea rînd, este de subliniat preocuparea de a preîntîmpina evaluarea **unilaterală** a rolului și locului unor procese și fenomene, prevenind împotriva supraestimării sau subestimării unora în dauna altora. Este demn de subliniat că în concepția partidului nostru conținutul principal al epocii istorice pe care o parcurge astăzi omenirea, **de trecere de la capitalism la socialism și comunism** este rezultanta dialectică a interacțiunii unor fenomene și procese profunde de ordin economic, social, național, politic și spiritual. Tocmai în aceste domenii are loc confruntarea istorică dintre socialism și capitalism, se poate verifica superioritatea logică a socialismului, se cer înlăptuite prefaceri de ordin revoluționar care să dea o altă înfățișare întregii omeniri.

c) În al treilea rînd, punînd în evidență aceste domenii în care se manifestă esența diferită a epocii actuale de aceea a celor precedente, partidul ține seamă de conținutul lor obiectiv, de acele laturi care stimulează cursul ascendent al dezvoltării istorice a omenirii spre comunism, ia în considerație interferența lor dialectică, influența lor decisivă. Prin aceasta concepția partidului nostru în problemele epocii noastre se de-

sebește în mod profund de concepțiile tehnocratice, care reduc aprecierea acestora la influențele revoluției tehnico-științifice asupra progresului uman, de părerile iraționaliste de orice fel, care neagă existența unor legități obiective ce guvernează cursul istoric al omenirii, ca și de concepțiile cu caracter apologetic, care supraestimează anumite realizări tehnice sau sociale ale țărilor capitaliste dezvoltate, perorînd pe tema autodepășirii orînduirii burgheze, a capacității sale de a soluționa criza generală și a-și regenera forțele, putîndu-se dezvolta în simbioză cu socialismul, într-un proces de amalgamizare în perspectivă, la capătul căruia ar apărea o așa-zisă societate a bunăstării generale.

d) În al patrulea rînd, ceea ce este caracteristic concepției partidului nostru, a secretarului său general asupra esenței epocii contemporane este luarea în considerație a ansamblului forțelor motrice care acționează în favoarea unor transformări de esență în structura relațiilor internaționale, în crearea unei noi ordini politice și economice mondiale, în domeniul vieții sociale. În ultimii ani, în cadrul confruntărilor ideologice pe plan internațional, al dialogului din mișcarea comunistă mondială s-au afirmat nu puține idei care, în ce privește forțele motrice ale actualului curs istoric obiectiv spre o nouă lume, spre noi relații internaționale, caută fie să le reducă la trei factori fundamentali — țările socialiste, mișcarea comunistă, mișcările de eliberare națională — fie să supraestimeze mișcarea țărilor nealiniate, în curs de dezvoltare, ori să reducă factorii dezvoltării la revoluția tehnico-științifică. Este de remarcat și faptul că gîndirea burgheză, dominată de influențe militariste, situează pe prim plan aspectele militare ale relațiilor mondiale, pretinzînd că esențial este în lumea de azi menținerea unui echilibru strategic pe tărîm militar, care ar stimula, chipurile, însuși progresul economic și tehnologic.

Orientarea programatică a partidului nostru relevă faptul că forțele motrice decisive ale actualului curs istoric al omenirii sînt multiple, se află în strînsă interrelație dialectică, fiecare influențînd evoluția evenimentelor în lume într-un mod specific, iar toate, prin conjugarea acțiunilor și unitatea dialectică de acțiune. Între acestea, partidul nostru subliniază rolul deosebit pe care îl au : țările socialiste, mișcarea muncitorească și comunistă mondială, mișcările de eliberare națională și tinerele state eliberate de sub dominația colonială, mișcările revoluționare, democratice și antiimperialiste ale tărînimii, femeilor, tineretului, studenților, mișcarea pentru o nouă ordine economică în lume, inclusiv a grupului celor 77 de state, mișcările pentru pace, pentru dezarmare, pentru noi relații între state, în cadrul cărora un rol activ joacă mișcarea țărilor nealiniate ș.a.m.d. Toate acestea atestă valabilitatea tezei programatice a partidului nostru, potrivit căreia o trăsătură a epocii actuale este accentuarea universalității procesului revoluționar mondial, care cuprinde atît lupta revoluționară pentru socialism, cît și luptele pentru libertate socială și națională, pentru lichidarea subdezvoltării, pentru o nouă ordine economică și politică în lume, pentru noi relații internaționale.

Este deosebit de important să remarcăm că în concepția partidului nostru, în opera secretarului său general, epocii actuale îi sînt specifice mai multe procese majore, fiecare dintre ele de mare importanță politică și socială, aflate în directă relație, dar avînd și particularități specifice. În urma unui pro-

ces complex de analiză teoretică și politică, de revedere critică a propriilor idei, partidul a depășit aprecierile care, conceptual, reduceau conținutul epocii la afirmația că ea reprezintă trecerea omenirii de la capitalism la comunism. Programul adoptat de Congresul al XI-lea al P.C.R. definește epoca actuală ca fiind: epoca revoluției socialiste, a trecerii de la societatea capitalistă la societatea comunistă; epoca lichidării dominației imperialiste, colonialiste și neocolonialiste; epoca așezării relațiilor dintre state și națiuni pe principii noi, de egalitate și respect al independenței și suveranității naționale; epoca unei impetuoase revoluții tehnico-științifice mondiale.

Avem aici pentru prima oară înscrisă într-un document teoretic de semnificație majoră în mișcare revoluționară mondială o concepție cuprinzătoare, am spune integratoare asupra epocii pe care o parcurge omenirea, care încorporează într-o succesiune de priorități și importanță procesele definitorii ce au loc pe planetă. Desigur, elementul esențial este trecerea de la capitalism la socialism și comunism, ca un curs istoric și coordonat definitorie a unui proces ce se va finaliza într-o perspectivă mai mult sau mai puțin îndelungată. Dar însuși acest proces istoricește necesar nu se poate derula, nu se poate finaliza fără desăvârșirea celorlalte pentru că: **primo**, nu poți ajunge la socialism fără a lichida dominația imperialistă de orice fel; **secundo**, cursul ascendent al omenirii spre socialism și comunism este frânat, deformat, cunoaște distorsiuni dacă relațiile dintre state și națiuni nu sunt așezate pe principii noi, de echitate, egalitate, deplină independență și suveranitate; **tertio**, acest curs ar suferi aceleași influențe negative dacă nu se dă câmp liber de manifestare revoluției tehnico-științifice, care creează condiții optime pentru dezvoltarea forțelor de producție, creșterea producției de bunuri materiale în vederea satisfacerii necesităților de trai ale tuturor popoarelor.

Toate aceste realități constituie un suport principal pentru politica externă a partidului și statului nostru care urmărește atât dezvoltarea, pe multiple planuri a relațiilor de prietenie, colaborare, cooperare cu toate țările socialiste — aceasta fiind o opțiune politică fundamentală, statornică, în relațiile externe ale României —, adâncirea colaborării și solidarității cu partidele comuniste și muncitorești, cu forțele antiimperialiste de pretutindeni, sprijinirea luptei popoarelor pentru lichidarea dominației imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, cât și promovarea unei linii consecvente de așezare a relațiilor internaționale pe noi principii de drept și echitate internațională — la loc esențial situându-se respectarea suveranității, independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc, nerecurgerea la forță și la amenințarea cu folosirea ei, dreptul inalienabil al popoarelor de a-și alege liber, de sine stătător regimul politic și social, căile dezvoltării sociale. De la aceleași considerente pornesc partidul și statul nostru în acțiunile ce le promovează — de principiu și practic — pentru o largă afirmare în lume a revoluției tehnice și științifice, pentru a asigura accesul liber, nelimitat, în condiții de deplină egalitate al tuturor popoarelor la realizările științei și la tehnologiile moderne. Aceasta explică puternicul ecou internațional al propunerilor țării noastre în aceste domenii, o importanță deosebită având în acest sens organizarea Conferinței mondiale a O.N.U. pentru știință și tehnologie în slujba dezvoltării din 1979, a cărei reuniune pregătită pe plan european va avea loc în luna iunie a.c. la București.

e) În al cincilea rând, o semnificație deosebită are concepția partidului nostru potrivit căreia procesul de trecere a omenirii de la capitalism la socialism, de așezare a relațiilor internaționale pe noi structuri și principii nu este liniar, uniform, ci contradictoriu, cunoscând fluxuri și refluxuri, îmbrăcând aspecte particulare, având de înlăturat piedici într-o parte sau alta a lumii. Desigur, o caracteristică a epocii actuale este accentuarea progresului istoric, schimbarea mai rapidă decât în trecut a structurilor politice, economice și sociale pe diferite continente — în favoarea forțelor democratice și ale socialismului.

Dar toate acestea nu pot fi interpretate în sens unilateral, triumfalist. În realitate, așa cum remarcă tovarășul Nicolae Ceaușescu, viața internațională actuală continuă să fie deosebit de complexă și contradictorie, au loc fenomene grave care pun în primejdie nu numai pacea și securitatea popoarelor, ci însuși viitorul omenirii.

În lumea de astăzi se afirmă tot mai puternic clasa muncitoare, alte forțe revoluționare, crește lupta popoarelor pentru libertate socială și națională, pentru securitate, pentru o nouă ordine economică și noi relații între state. Dar continuă să se manifeste o seamă de procese negative, are loc ascuțirea unor contradicții internaționale și sociale. Se intensifică lupta pentru o nouă reimpărțire a lumii, a zonelor de influență, pentru cîștigarea de noi poziții dominante de către diferite state și grupări de state. Are loc perpetuarea unor focare de tensiune și conflicte militare, precum și apariția de noi asemenea focare. Se înregistrează o re-crudescență a terorismului, a concepțiilor puciste, reînvierea unor forțe de dreapta, ceea ce accentuează pericolul fascismului. Se recurge la măsuri restrictive, protecționiste în domeniul comerțului și cooperării internaționale, la ingerințe în treburile altor state, la acte agresive și alte practici ale politicii de forță. În același timp, persistența fenomenelor de criză economică în lumea capitalistă, care se împletesc cu inflația, criza valutară, a materiilor prime și energiei, accentuarea decalajelor economice și sociale, reprezintă surse de convulsii și tensiuni pe plan internațional, complică mai mult lupta pentru democrație, socialism și pace. Totodată, pentru întreaga dezvoltare a omenirii prezintă o deosebită gravitate faptul că aceste fenomene cu caracter politic, economic, social se desfășoară în condițiile unei accentuate curse a înarmărilor, care accentuează procesele negative din viața internațională, creează distorsiuni grave în domeniul progresului economic și social, constituindu-se ca unul dintre cele mai dăunătoare fenomene ale evoluției mondiale.

Pornind de la realitățile lumii de azi, așa cum se subliniază și în recenta Hotărâre a Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind poziția României în problemele dezarmării și, în primul rând, ale dezarmării nucleare, partidul nostru acționează pentru depășirea acestor stări de lucruri, pentru realizarea unei noi ordini economice și politice în lume, așezarea relațiilor dintre state pe principii noi de echitate și dreptate internațională, eliminarea oricăror bariere din calea cooperării economice, științifice și tehnologice dintre state, înlăturarea subdezvoltării — una dintre cele mai acute probleme ale lumii contemporane, realizarea dezarmării generale, în primul rând a celei nucleare, instaurarea unui climat de înțelegere și cooperare între state, care să dea caracter durabil, ireversibil cursului încă destul de fragil, al destinderii internaționale. „**În epoca în care trăim, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, și care este guvernată de marea revoluție tehnico-științifică mondială, de uriașele procese revoluționare de eliberare națională și socială a popoarelor, de creșterea fără precedent a forțelor progresiste, democratice, se cere în mod imperios și promovarea unei politici internaționale noi, cu adevărat revoluționare, care să schimbe în mod radical raporturile dintre state, principiile politicii mondiale, să instaureze dreptatea și echitatea, colaborarea și pacea pe planeta noastră.**”

Pornind de la aceste premise, și realități, partidul nostru, România socialistă au inițiat numeroase programe și acțiuni pe plan internațional pentru triumful unei asemenea noi politici, afirmarea mai puternică a forțelor socialismului și progresului, înlăturarea unor tare ale omenirii — subdezvoltarea, criza de energie și materii prime, criza ecologică, cursa înarmărilor, precum și pentru dezvoltarea largă a cooperării internaționale. Și toate acestea au adus partidului nostru, țării noastre, conducătorului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o largă recunoaștere internațională, lauri prestigiuului și respectului mondial.

Mecanismul general obiectiv al acțiunii și utilizării legilor economice în socialism*)

PREOCUPAREA P.C.R. PENTRU CREȘTEREA EFICIENȚEI UTILIZĂRII LEGILOR ECONOMICE

CARACTERISTIC pentru modul de principiu în care partidul nostru abordează problema legilor economice obiective este faptul că, ridicându-se atât contra feteșizării acestora cât și împotriva subiectivismului, a voluntarismului, el cere studierea aprofundată a întregului sistem de legi, a condițiilor care îi determină existența și desfășurarea concretă pentru ca, pe această bază, în deplină cunoștință de cauză și luând din timp măsurile adecvate, societatea să poată obține maximum de efecte utile de pe urma eforturilor economice făcute. Drept urmare, Programul partidului cere ca întreaga politică economică și acțiunea practică la toate nivelele economiei să se sprijine pe luarea cu temeinicie în considerare a legilor obiective, a contradicțiilor din economie și viața socială, a condițiilor concrete interne și internaționale care le determină sau le modifică desfășurarea, acționându-se de fiecare dată în spiritul asigurării optimului economico-social care pune în centrul său exigențele legii economice fundamentale a socialismului. „Politica generală a partidului, edificarea societății socialiste multilaterale dezvoltate, arată Programul, au drept țel suprem ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor, sporirea gradului de civilizație a vieții întregii societăți. Acești țel și sînt subordonate toate eforturile pentru dezvoltarea în ritm intens a economiei naționale, pentru creșterea venitului național.“¹⁾

În opera de cunoaștere și folosire a sistemului de legi economice obiective ale socialismului, un mare accent este pus pe utilizarea acestora cu rodnice sporită la perfecționarea și întărirea continuă a complexului nostru economic național, a economiei noastre naționale ca și pentru creșterea gradului ei de participare și a eficienței cu care participă la diviziunea internațională a muncii, la cooperarea economică internațională, cu un cuvînt, la circuitul economic mondial.

Punînd în centrul atenției cunoașterea contradicțiilor și legilor obiective din economie și societate, partidul cere aplicarea creatoare a dialecticii materialiste la condițiile, problemele și sarcinile fiecărei etape pentru a pregăti din timp, de fiecare dată, soluția optimă. „Ceea ce se cere — scrie secretarul general al partidului — este ca, pornind de la recunoașterea existenței contradicțiilor, să se treacă la studierea lor temeinică și să se acționeze în mod conștient, ținîndu-se seama de legile obiective ale dezvoltării sociale în socialism, pentru ca aceste contradicții să nu se amplifice, să nu devină antagoniste, să nu ducă la ciocniri violente.“²⁾

Pe baza studierii desfășurării unității și luptei contrariilor și a efortului necesar pentru învingerea contradicțiilor, P.C.R. evidențiază creșterea obiectivă a rolului activ al factorului subiectiv în construcția economică și intervenția sa conștientă în însăși dialectica obiectivă care guvernează societatea socialistă, creșterea rolului conducător al partidului în această operă istorică, spre a accelera reînnoirea și dezvoltarea continuă a societății.

O preocupare permanentă a P.C.R. în opera de construire a societății socialiste multilaterale dezvoltate o constituie cunoașterea exigențelor mereu noi ale legii concordantei relațiilor de producție cu caracterul și nivelul forțelor de producție pentru soluționarea sistematică a contradicțiilor ce apar între forțe și relații. Ceea ce caracterizează această activitate profund creatoare este faptul că, acționînd continuu pentru dezvoltarea forțelor de producție materiale și umane și asigurînd o creștere susținută a acestora, partidul desfășoară în același timp o activitate vastă și sistematică de perfecționare a relațiilor economice și a celor sociale în general, pe toate planurile. Condiție fundamentală pentru sporirea eficienței muncii sociale, această activitate nu poate fi și ea decît supusă rigorilor eficienței și, deci, exigențelor legii economice fundamentale a socialismului și legii economiei de timp.

Examinarea experienței istorice de făurire a socialismului matur pune în evidență atenția excepțională acordată princi-

palului grup de legi economice obiective care permite desprinderea și stăpînirea verigii principale a activității în fiecare etapă, verigă capabilă să conducă la antrenarea după ea a ansamblului.

Se remarcă, de asemenea, faptul că în opera de folosire a legilor economice, legătura dintre exigențele legii economice fundamentale și exigențele celorlalte legi este asigurată prin utilizarea legii dezvoltării planice, proporționale a economiei naționale care, prin forma de mișcare a economiei, transmite ansamblului producției sociale imboldul de bază al legii fundamentale cu ale cărei cerințe trebuie corelate exigențele tuturor celorlalte legi. În această lumină este ușor de înțeles de ce se acordă o atât de mare atenție perfecționării sistemului indicatorilor de eficiență din economia națională și asigurării unei asemenea ierarhizări și subordonări a lor care să conducă, în ultimă instanță, la satisfacerea criteriului general absolut al eficienței producției sociale, acela arătat de legea economică fundamentală a socialismului.

Fără îndoială, măsurile adoptate recent de către Plenara Comitetului Central cu privire la perfecționarea mecanismului nostru economic și a planificării constituie un exemplu de țel creator în care Partidul Comunist Român utilizează legile economice în conformitate cu exigențele actualei etape istorice în vederea soluționării temporale optime a contradicțiilor ce apar în economie datorită dezvoltării înregistrate și, în primul rînd, a contradicției dintre dezvoltarea forțelor de producție și vechea formă a mecanismului economico-financiar.

Actualele măsuri au în urma lor cîțiva ani de reflecție, analiză și experimentare, ceea ce pune în relief prevederea și temeinicia cu care partidul examinează comportarea și eficiența mecanismului economic și problemele perfecționării lui. Sistemul de măsuri demonstrează o împingere înainte a cunoașterii și eficienței aplicării legilor economice obiective, a mecanismului lor de funcționare. Totodată, el pune în evidență capacitatea crescîndă a partidului de a valorifica exigențele legii negării negației și de a transforma cunoștințele teoretice acumulate în instrumente tot mai perfecționate de conducere practică a vieții economice. El arată limpede că soluționarea contradicției dintre nou și vechi nu se face automat ci cere, adesea, o energie specială pentru învingerea inerției și rămînerii în urmă a conștiinței unor lucrători din diverse puncte ale mecanismului economico-financiar.

Măsurile preconizate dovedesc că perfecționarea mecanismului economico-financiar este indisolubil legată nu numai de exigențele generate de dezvoltare a forțelor de producție materiale, ci și de cele generate de progresul forțelor de producție umane ca și de procesul de largire și adîncire sistematică a democratismului economic inerent sistemului nostru socialist. Ele demonstrează hotărîrea partidului de a pune în valoare toate marile rezerve existente în economia noastră, de a spori substanțial efectul util pentru fiecare unitate de efort, de a comensura mai bine efectul și efortul și de a asigura pe această bază, ridicarea susținută a nivelului economic al României și a standardului de viață al întregii populații.

Opera de perfecționare a mecanismului economico-financiar și a planificării ilustrează, în același timp, atenția ce trebuie acordată verigilor fundamentale ale mecanismului obiectiv de acțiune al legilor economice.

În ce privește sistemul nevoilor de consum este suficient să fie amintite preocupările foarte insistente pentru studierea mai aprofundată a nevoii sociale, a pieței interne și externe, în vederea elaborării planurilor economice începînd de la întreprindere, interdicția de a se introduce în producție produse care nu au asigurată desfacerea și, pe această bază, sporirea

¹⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Ed. politică, București, 1975, p. 88.

²⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, vol. 7, Ed. politică, București 1973, p. 503-504.

*) Continuarea studiului publicat în numerele 18 și 19. În nr. 19, la pag. 24, col. 2, în loc de „m = cheltuieli industriale“ se va citi: „m = cheltuieli materiale“.

rolului pirghiei contractuale. Problema calității produselor trece, totodată, pe primul plan.

Deosebit de importante sînt preocupările pe linia perfecționării modului de luare armonioasă în considerare a tuturor verigilor sistemului de interese economice. De altfel, așa cum arată Programul partidului, făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și manifestarea deplină a personalității umane cer o îmbinare armonioasă a intereselor personale, de grup și generale, punînd totdeauna la înălțimea cuvenită interesul general, aceasta reprezentînd baza realizării corecte a tuturor celorlalte categorii de interese.

Este caracteristic faptul că, asigurînd mai departe avantajele conducerii unitare a economiei naționale, măsurile de perfecționare a mecanismului economico-financiar și a planificării sporesc accentul pe competențele și responsabilitățile întreprinderilor și a colectivelor de oameni ai muncii din cadrul lor, toamai spre a satisface mai bine atît interesele generale cît și cele de grup și personale ale membrilor societății.

O vastă activitate este desfășurată în domeniul perfecționării sistemului de cointerese materială — personală, de grup și generală — fapt care își găsește expresia în perfecționarea repartitiei atît a produsului pentru sine cît și a celui pentru societate. Desigur, toamai pentru că relațiile de repartitie sînt cele mai sensibile în cadrul contradicției forțe-relații, preocupările în acest domeniu sînt menite să stea neconținut în centrul atenției. Merită subliniate, cu acest prilej, măsurile pentru asigurarea participării lucrătorilor la beneficii ca mijloc de stimulare a lor pentru sporirea eficienței economice, măsurile de creare în întreprinderi a fondului de dezvoltare economică pentru investiții productive (format dintr-o parte a amortizărilor aferente, o cotă din beneficii și alte resurse ale întreprinderii), ca și a fondului mijloacelor circulante (format dintr-o cotă din beneficii), fondului pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social (constituit și el din beneficii, amortizări aferente etc.), fondului pentru acțiuni sociale (format pe bază de beneficii). Evident, promovarea progresului științific și tehnic presupune stimularea corespunzătoare a cercetării și aplicării rezultatelor ei.

În aceste condiții generale, autofinanțarea promovată de recentele măsuri constituie o modalitate de valorificare a interesului de grup, respectiv de întreprindere, pentru sporirea raționalității activității economice a acesteia, ceea ce corespunde atît interesului propriu cît și celui general. În același timp menținerea la dispoziția bugetului de stat a unor părți din venitul net este menită să asigure atît progresul economic și social general al țării, cît și crearea condițiilor de ansamblu necesare progresului fiecărei unități economice.

În fond, examinarea modului în care se scindează venitul net demonstrează atît că aci se îmbină și se interpenetratează toate verigile sistemului de interese, cît și faptul că partidul se preocupă extrem de atent ca scindarea și repartizarea venitului net să asigure o stimulare corespunzătoare a tuturor participanților la procesul economic, ca și o armonizare a intereselor în scopul sporirii mai rapide a eficienței cu care se desfășoară economia noastră la toate nivelele.

În înfăptuirea planică a exigențelor acțiunii legilor economice, Partidul Comunist Românismului cerut de legile obiective de funcționare a economiei. În acest scop, semnătate pentru creșterea eficienței corespunzătoare dintre stabilitatea și exigențelor legii economiei de tir și metodele de conducere a economiei. un scop în sine, ci trebuie să fie un mijloc în valorificarea muncii și în canalizarea eforturilor spre realizarea obiectivelor și sarcinilor tale ale progresului social. Din acest punct de vedere, toate aceste forme și metode de conducere a economiei sînt mijlocuri în sistemul nostru. „Partidul nostru a luat în considerare cadrul organizatoric de participare a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor la adoptarea deciziilor care privesc conducerea societății considerînd că acestea sînt fundamentale ale făuririi noii societăți. accentul pus pe principiul autogestiei, alături de cel al centralismului.

Eficiența, avînd ca esență ea însăși, trebuie să fie și de astă dată baza perfecționării modalității c

mului economic. În această privință, un loc deosebit de important îl are aplicarea cu maximum de spirit gospodăresc a autogestiei ca și crearea unui sistem de indicatori astfel ierarhizat încît să conducă mai bine decît pînă acum la satisfacerea criteriului general absolut al eficienței producției sociale.

Pentru concepția sistemică a actualelor măsuri pe acest tărîm este deosebit de importantă prezența a trei indicatori fundamentali: **producția netă, producția fizică și sortimentală și producția marfă vîndută și încasată.** Primul indicator, producția netă, este menit să pună în lumină cu precizie contribuția fiecărei unități economice la crearea venitului național, să elimine deformările care puteau apare în înfățișarea activității de pe urma înregistrărilor repetate inerente indicatorului producție globală, să stimuleze sporirea eficienței cu care unitățile economice își utilizează resursele și, în aceste condiții, să impulsioneze darea la iveală și valorificarea cît mai rapidă a marilor rezerve conținute în economia națională. Forța de propulsie a eficienței conținută în indicatorul producție netă este sporită de noua repartizare a beneficiului prin care, atît lucrătorii personal, cît și întreprinderea, în calitate de colectiv, sînt cointeresați într-o măsură sporită în reducerea costurilor și mărirea rentabilității. Evident, toamai pentru că indicatorul producției netă trebuie să antreneze pe drumul progresului mai rapid întreaga viață economică a unităților și a țării, este necesar ca însăși productivitatea muncii să fie calculată pe bază de producție netă.

Indicatorii producție fizică și sortimentală și producție marfă vîndută și încasată au o legătură indisolubilă cu faptul că produsul muncii ia formă de marfă, avînd atît valoare de întrebuintare cît și valoare. Într-adevăr, sarcina producției sociale este aceea de a asigura ca produse și servicii sistemul nevoilor de consum în volumul, structura și dinamica lor. Planificarea fizică în proporțiile și cu maleabilitatea necesare, apare, astfel, ca o cerință a politicii economice actuale.

O mare importanță este menit să aibă indicatorul producție marfă vîndută și încasată. Este vorba de faptul că, pe de o parte, el ilustrează măsura în care producția corespunde cerințelor pieței, nevoii sociale, iar pe de altă parte, el stimulează viteza de rotație a fondurilor, lucru de excepțională însemnătate pentru creșterea eficienței economice. Cu alte cuvinte, prin ambele aspecte, acest indicator pune în evidență legități inexorabile ale reproducției, stimulează preocupările pentru ridicarea calitativă a activității economice, sporirea eficacității acesteia.

Punînd măsurile de perfecționare a mecanismului nostru economic în lumina exigențelor acțiunii legilor economice se ajunge la o concluzie de ordin general: **România a intrat într-o perioadă decisivă pentru transformarea economiei sale într-o economie preponderent intensivă, în care calitatea activității la toate nivelele și organizarea producției trebuie să stea în modul cel mai riguros în centrul atenției. Aceasta înseamnă totodată, că și rolul și răspunderea economistului în unitățile economice și, în general, în viața socială, obiectiv, trebuie să crească.**

Problema cuceririi aprofundate a legilor economice a

⁴³ Nicolae Ceaușescu, Expunerea sa la Consiliul de Stat al clasei muncitoare, a consiliilor oamenilor muncii și a societății economico-sociale, în realizarea societății socialiste multilateral dezvoltate spre comunism, Știința din 12 iunie 1965.

⁴⁴ Programul Partidului Comunist Românismului, Partidul nostru a luat în considerare cadrul organizatoric de participare a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor la adoptarea deciziilor care privesc conducerea societății considerînd că acestea sînt fundamentale ale făuririi noii societăți. accentul pus pe principiul autogestiei, alături de cel al centralismului.

POATE CA NICICIND în trecut ideologia burgheză americană și mai ales conștiința propriei sale consistențe și justificări istorice nu au fost atât de sensibile la schimbările din realitatea economică și social-politică, nu au cunoscut atât de rapide și radicale mutații ca în zilele noastre. Faptul nu este întâmplător. Cauza lui rezidă nu numai și nu atât în ritmurile accelerate ale dinamicii vieții economico-sociale, ci mai ales în natura proceselor ce o caracterizează, care impun radicale reevaluări a unor convingeri și credințe, uneori schimbări de poziții dramatice din punct de vedere intelectual. Mult timp mascată ideologic de optimismul generat de creșterea economică din faza ascendentă a capitalismului monopolist de stat din perioada post-belică, criza structurală, „generalizată”, a devenit treptat tot mai evidentă și tot mai acut conștientizată ca „reprezentind realitatea cardinală a timpului nostru” – cum se exprimă W. Burnham¹⁾.

„Criza de încredere” în sistemul capitalist „ne este tuturor prea familiară pentru a mai fi nevoie să cităm anchetele de opinie publică care o confirmă²⁾”, declara de curând J. S. Sawhill, unul dintre cei mai activi apărători ai sistemului „liberei întreprinderi”; iar Leonard Silk, avizatul și subtilul economist de la New York Times, consemnează îngrijorat că „înșiși oamenii de afaceri privesc astăzi cu un remarcabil pesimism la viitorul sistemului capitalist³⁾”. Tocmai acest proces de largă și profundă conștientizare a crizei – puternic amplificat și potențat de criza economică mondială din 1973–1975 – a subminat optimismul ideologiei burgheze, făcându-l inoperant în formarea conștiinței publice.

În aceste condiții efortul de apărare teoretică a orinduirii burgheze a început să îmbrace noi forme, atât în ce privește „diagnoza” maladiei, ale cărei simptome nu mai pot fi disimulate sub formula „pasagere dereglări de creștere”, cât și în privința „tratamentului”. Optimismului ofensiv a început să-i ia locul elaborări teoretice defensive, implicit sau explicit pesimiste. O elocventă ilustrare a acestui

De la optimismul „postindustrial” la pesimismul „transcendental”

proces o constituie și evoluția concepției unuia dintre cei mai reprezentativi teoreticieni sociali burghezi contemporani, Daniel Bell.

D. Bell este creatorul teoriei optimist-apologetice a „societății post-industriale”. Elaborată treptat în cursul deceniului trecut și desăvârșită în impunătorul tom „The Coming of Post-Industrial Society” (1973), această teorie avea drept scop, explicit afirmat, de altfel ca și teoria „stadiilor” creșterii economice a lui W. W. Rostow, respingerea conceptului marxist de „orinduire social-economică”, a viziunii marxiste asupra stadiilor și legităților dezvoltării sociale, respectiv asupra destinului istoric al sistemului capitalist.

Nu ne oprim aici asupra teoriei „societății post-industriale”, ea fiind amplu prezentată și critic analizată în literatura noastră⁴⁾. Consemnăm numai că teza centrală pe care D. Bell dorea să o acrediteze era că „nu apare deloc evident, nici în teorie, nici în realitatea empirică, că sistemul capitalist trebuie să dispară din cauza propriilor contradicții economice interne⁵⁾”, căci contradicțiile din societățile occidentale contemporane nu ar ține de natura lor capitalistă. După numai câțiva ani însă, în 1976, în noua sa lucrare **The Cultural Contradictions of Capitalism** (1976), sub presiunea „realităților empirice”, D.B. este nevoit nu numai să renunțe la definirea actualilor societăți occidentale prin asemenea formule nedeterminate din punct de vedere social ca „so-

cietate industrială” sau „postindustrială și să revină, după cum se vede din însușitul lucrării, la cea de capitalism, dar să și considere contradicțiile ce macină aceste societăți drept contradicții ale capitalismului. El încearcă însă să fundamenteze o explicație a cauzelor acestora care să nu pună sub semnul întrebării proprietatea privat-capitalistă. Rezultatul – abstracție făcând atât de inconsistența teoretică a ambițioasei sale construcții, cât și de nulipositele de subtilitate și pertinentă analize asupra unor secte ale temei – este un dezolant pesimism care capătă, în cazul unui intelectual elevat ca D. Bell, o notă dramatică.

Punctul de plecare al noii sale construcții teoretice îl constituie autonomizarea, în cadrul sistemului social, a sferei economiceului de sfera culturii. Mișcarea fiecăreia din aceste sfere ar fi ghidată de „principii axiale” diferite, care, în stadiul actual, ar fi intrat într-o flagrantă opoziție ce s-ar putea dovedi fatală pentru societatea burgheză. Pe de o parte, economicul este ghidat de „principiul eficienței”, al „raționalității funcționale”, consideră Bell, substituind aceste formulări eufemistice, mistificatoare adevărului mobil al producției capitaliste – maximizarea profitului și adevăratului ei caracter, determinat de mobilul său – irraționalitatea. Acest „principiu al eficienței”, continuă D.B., presupune, la nivelul de azi al producției sociale, o structurare ierarhică și birocratică, implicit „depersonalizarea”, sau „obiectualizarea” relațiilor sociale. Pe de altă parte, cultura este guvernată de „principiul autorealizării individului”. În perioada de început a capitalismului acest individualism a îmbrăcat forma „eticii protestante” (cum a numit-o Max Weber), cu accentul ei pe spiritul de economie, de autoîngrădire, chiar ascetism, ca o condiție a acumulării capitaliste, respectiv a ființării și afirmării întreprinzătorului capitalist. Prin aceasta, ideologia individualismului era în consens cu comportamentul economic. Astăzi însă, ca urmare atât a pierderii conștiinței religioase (determinate de dezvoltarea cunoașterii științifice), cât și datorită creș-

ta”, sub redacția prof. A.F. Rumianțev, pentru sistemul învățămîntului economic de masă existent în Uniunea Sovietică. În afara unor scurte prezentări teoretice a noțiunilor de calitate, eficiență, productivitate a muncii ș.a., în lucrare găsim numeroase experiențe inițiate de colectivele unor întreprinderi industriale. Printre acestea, sînt amplu analizate următoarele metode: „sistemul extinderii planificate a experienței înaintate”, realizat de Combinatul de in de la Ivanovsk și de Combinatul de lînă de la Iakovlevsk; sistemul „calitate-eficiență” al Uniunii industriale „Pozitron” din Leningrad; „colaborarea creatoare dintre muncitori și specialiști”, experimentată de Uniunea industrială „Avto ZIL”; „sistemul complex de dirijare a calității” de la Uniunea industrială „Elektron” de la Lvov, sistemul „antreprenoria de brigadă”, aplicat îndeosebi în întreprinderile de construcții ș.a.

erii economice, respectiv a „consumului de masă”, care a lichidat stimulul economic al eticii protestante, ideologia și comportamentul individualist îmbracă forma hedonismului, a unei de nimic îngrădite „sete de satisfacții”, de „autorealizare a eului” prin manifestarea subconștientului. Se naște astfel o ruptură între individ și societate, între economie – care reclamă raționalitate și un comportament „sociologizat” – și cultura modernă, individualistă și irațională. În această „ruptură” și-ar avea sursa, după D. Bell, contradicțiile și conflictele din societatea occidentală. Criza culturii este astfel proclamată drept cauză a crizei capitalismului, criză ale cărei manifestări concrete le analizează pe larg și cu neascunsă îngrijorare. Soluția la care îl conduce o asemenea diagnoză este, desigur, nu schimbarea structurii social-economice, înlocuirea relațiilor capitaliste de producție ci... reînnoirea culturală, adecvarea ei nevoii tot mai acute de a determina un comportament „sociologizat” al individului.

Abstracție făcând de faptul că D. Bell ignoră complet problema fundamentului material al ideologiei individualiste – sistemul proprietății privat-capitaliste – căuindu-i originea în „psihologia umană”, precum și de faptul că el absolutizează „hedonismul” și „consumatorismul” comportamentului individual, ignorând astfel tendințele tot mai pregnante de reorganizare a sistemului de valori (în special a tinăra generație) într-un sens socialmente dezirabil), trebuie subliniat că „diagnoza” și „tratamentul” preconizat îl pun pe profesorul american într-o jenantă contradicție. Pe de o parte, analiza manifestărilor concrete ale fenomenelor de criză a capitalismului nu putea să nu-l ducă la constatarea faptului că tocmai sistemul capitalist generează contradicția dintre rolurile individului ca cetățean, membru al societății, și ca burghez (p. 20); că deciziile de utilizare a capitalului se iau nu în funcție de criteriul „interesului public”, ci de perspectivele profitului privat (p. 223). Pe de altă parte însă, în virtutea poziției ideologice adoptate, el nu poate fi consecvent acestor

constatări empirice, este nevoit să afirme inexistența incongruenței funciare între economia privat-capitalistă și „interesele societății” (public interest). Din acest refuz de a-și concepe schema explicativă pe datele realului rezultă, în mod iminent, și pesimismul concluziilor sale privind viitorul sistemului capitalist – singura formă de organizare socială, care, în opinia lui, ar asigura libertatea individului. După Daniel Bell, hedonismul individual a evoluat și evoluează în „hedonism social”, „de grup”. Creșterea în societatea modernă a presiunii „hedonismului social”, a cerințelor sociale ale unui număr tot mai mare de categorii și grupuri sociale pentru „securitate socială”, „servicii sociale”, drepturi sociale” etc., ar duce la constituirea unei „sfere a responsabilității guvernamentale” (învățământ, asigurări sociale, asistență medicală, construcții capitale, știință, protecția mediului natural, urbanism etc.), la dezvoltarea unei „economii sociale” sau „publice” – economie definită prin rolul hotărârilor al factorului politic în adoptarea deciziilor economice. Această „economie socială” constituie o supapă, un instrument de atenuare a unora dintre contradicțiile legate de „ineficiența mecanismului pieței în unele sectoare”, dar ea nu poate salva capitalismul. Deciziile, având în cadrul ei un caracter politic, devin obiect al contradicțiilor și conflictelor dintre grupurile sociale interesate. Lupta de interese divergente în jurul distribuirii impozitelor și resurselor bugetare – privită de Bell ca „o nouă formă a luptei de clasă” (p. 25) –, alături de cererile crescânde ale diferitelor grupuri sociale, fac și vor face ca „economia publică” să determine atât o creștere a cheltuielilor guvernamentale – generatoare de inflație – cit și, mai ales, o tot mai agravantă instabilitate politică”. Această instabilitate ar căpăta caracter de criză, punând în pericol „democrația occidentală”, „sistemul politic burghez”, sistemul capitalist în general (p. 246–251). Prognoza, de loc optimistă, a profesorului Bell este că evoluția către o asemenea criză politică va constitui trăsătura caracteristică a următorului sfert de secol.

Cum poate fi ea evitată? Cum poate fi realizată armonizarea intereselor divergente ale diferiților subiecți sociali – indivizi sau grupuri sociale? După D. Bell soluția este „schimbarea comportamentului uman” conform unui „nou sistem normativ de valori”, eliberat de individualismul antisocial, conform unei noi „filozofii sociale”, fondată pe spiritul „comunitar”, al respectului față de „lege și ordine”, al „moderației” și „reținerii, care ar face posibil un nou „contract social”, ar sluji „binelui comun”. Este însă posibilă ființarea unei asemenea „filozofii sociale” în capitalism? Optind ferm și apologetic pentru menținerea în economie a ceea ce constituie baza materială, generatorul ideologiei individualiste, D. Bell nu mai poate fi decît pesimist în privința posibilității asimilării, pe calea rațiunii, „din convingere”, a acestui nou sistem de valori, a acestei noi etici comportamentale. El ajunge la concluzia că numai reîntoarcerea la o „concepție transcendentă”, la „o formă sau alta de religie”, ar putea asigura depășirea actualei „crize spirituale” a societăților occidentale și salvarea capitalismului (p. 156–166). Poziția ideologică i-a blocat astfel teoreticianului social burghez calea investigației științifice, lipsindu-l de posibilitatea de a întrezări o altă soluție decît fideismul, și predeterminându-i pesimismul.

Vasile PILAT

¹⁾ W. Burnham. Revitalization and Decay: Looking Toward the Third Century of American Electoral Politics. In: „Journal of Politics”. August 1976. p. 147.

²⁾ The Future Role of Business in Society. The Conference Board, New York, 1977, p. 35.

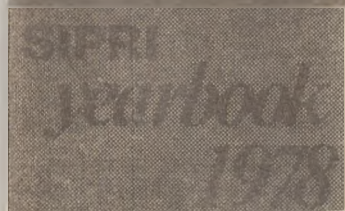
³⁾ Idem, p. 14.

⁴⁾ Vezi: Dimensiunile societății post-industriale. În Era socialistă, nr. 7, 1974; Ivanciu Nicolae-Vălcănu. Gîndirea economică burgheză și lumca contemporană. Editura politică, 1975, p. 182–190.

⁵⁾ D. Bell, The Coming of Post-Industrial Society, New York, 1973, p. 63.

⁶⁾ Vezi: D. Yankelovich. Changing Youth Values in the '70-s. New York, 1974.

World Armaments and Disarmament

● Publicarea anuarului SIPRI (Stockholm International Peace Research Institute) pe anul 1978. Londra, 1978, 518 p., a fost de-avansată, după cum anunță conducerea institutului suedez, în vederea Sesiunii speciale a Națiunilor Unite pentru dezarmare, programată pentru perioada 23

mai–28 iunie 1978. Scopul propus al acestor anuare este de a descrie, pe cît posibil avînd în vedere datele accesibile, schimbările majore cantitative și calitative ce se produc în decursul unui an în arsenalele mondiale. Acest, al noulea, anuar prezintă datele existente relative la înarmare și dezarmare pînă la începutul anului 1978. Toate cifrele sînt oficiale. Cheltuielile militare mondiale pe anul 1977 sînt evaluate la aproximativ 360 de miliarde de dolari – cam de două ori mai mult decît produsul național brut al întregii Africi și de 20 de ori mai mult decît totalul ajutorului acordat în mod oficial țărilor slab dezvoltate de către cele industrializate. Se estimează că, dacă se menține actualul ritm de creștere al bugetelor militare, omenirea va cheltui în anul 2000 pentru armament aproximativ 1 milion de milioane de dolari (la paritatea lor actuală).

● Din totdeauna domeniul istoriei economiei a constituit un pasonant obiect de cercetare, prilej de evidențiere a unor concluzii ce au suscitat și suscită un deosebit interes. Acest lucru îl demonstrează și lucrarea „Relații agrare în Grecia veche de la începuturi pînă

FIȘE

în pragul epocii clasice” de Cecilia Ioniță, apărută în Editura științifică și enciclopedică. O civilizație greu tangibilă încă multă vreme după ce și-a trăit perioada de glorie este investigată cu migală și erudiție în una din dimensiunile ei esențiale: relațiile agrare. Faptele istorice, aparent dispartate, sînt analizate în strînsă legătură cu determinarea lor socială, un capital final intitulat „Instituție și orînduire” punînd pregnant în relief această logică cu statut de numitor comun al preocupărilor. Cu nașterea istorică relevantă în volum aduce astfel la suprafață noi fapte, sinteze, interpretări, luminînd aparte zone mai umbrite ale domeniului. Cartea are însă un merit în plus: contribuțiile menționate sînt însoțite de fertile întrebări care indică noi și generoase sensuri și direcții de investigații viitoare.

O CARTE DE REFERINȚĂ

PRACTICA VALUTAR-FINANCIARA, ca și problematica relațiilor internaționale în acest domeniu au fost considerate, multă vreme, ca lipsite de interes pentru publicul nostru și chiar pentru lucrătorii din celelalte sectoare ale economiei. Domeniu exclusiv al unui cerc restrâns de specialiști, aceste preocupări s-au investit în expresii ermetice, care dezorbeau și mai mult pe cel ce dorea să pătrundă în labirintul și așa destul de puțin accesibil al relațiilor valutare. În practicarea acestora se manifesta de altfel mult automatism și mecanicism, cu consecințe adeseori dăunătoare pentru economia națională. Eforturile de a schimba această situație s-au izbit între altele și de lipsa unei literaturi mai bogate și, mai ales, a unei lucrări de ansamblu care să analizeze și să dezbate problematica relațiilor valutare-financiare internaționale. Răspunzând acestor nevoi, Costin Kirîțescu a reușit o apreciazabilă performanță științifico-didactică. Cartea sa, apărută recent*, reprezintă un cîștor prețios și o bază stimulatorie pentru cunoașterea, dezbateră și cercetarea continuă a problemelor din acest domeniu, care sînt vaste, sensibile, de mare interes național și internațional.

Prezentînd instrumentele și mecanismele monetare folosite în relațiile economice între state, autorul se preocupă nu numai de elucidarea conceptelor, dar și de explicarea utilizării în practică a instrumentelor și a funcționării mecanismului respectiv. Sînt selecționate și analizate critic unele momente ale evoluției istorice a teoriei, unele rezultate obținute prin folosirea unui instrument sau altul. Se oferă astfel cititorului documentarea necesară în orientarea sa în problematica relațiilor valutare internaționale. Specialistul găsește în cartea lui Costin Kirîțescu, numeroase elemente care să-l ajute în propriile sale analize și aprecieri privitoare la căile și metodele cele mai potrivite de utilizat în munca sa practică.

Atenția acordată clasificării problemei etalonului monetar, valorii paritare, parității și cursurilor este pe deplin justificată dacă se are în vedere nu atît dezbateră teoretică pe plan internațional, cît importanța practică pe care rezolvarea acestor probleme o are pentru echilibrul economic, pentru stabilirea de raporturi echitabile între monede, pentru

* Costin C. Kirîțescu. Relațiile valutare-financiare internaționale. Editura științifică și enciclopedică. 1978, 416 p.

reușita acțiunilor țărilor în curs de dezvoltare de consolidare a independenței naționale, politice și economice, împotriva tendințelor imperialiste neocolonialiste. Necesitatea găsirii unui „numitor comun” între monede, analizată de autor, este completată cu ideea că „actuala restrîngere a rolului monetar al aurului, pînă aproape de dispariție, poate să fie pasageră”. Expusă ca o posibilitate, această idee deschide drum spre cercetări mai largi pe această temă, spre o soluție, cum ar fi, de pildă, a etalonului marfă care ar putea deveni în viitor un etalon multimarfă. În ciuda realităților prezente, care reprezintă de fapt o dare înapoi, este probabil ca statele lumii să ajungă pînă la înțelegerea avantajelor reinstaurării și păstrării unor cursuri fixe, reale, bazate pe legile economice. Subliniind valoarea cursurilor fixe, autorul acordă spațiu mai larg prezentării formelor actuale de curs și diverselor teorii asupra cursurilor.

O atenție deosebită este acordată analizei sistemului monetar internațional creat la Bretton Woods în 1944 și crizei sale care „a constituit un fenomen permanent între anii 1960, data primelor accese de criză ale dolarului S.U.A., și 1971, dată cînd sistemul a fost lichidat de fapt” (p. 225). C.C. Kirîțescu subliniază „carențele sistemului” și precizează, ca o concluzie a analizei referitoare la criza acestuia, că ea este „expresia dezecilibrelor profunde, economice și financiare ale țărilor occidentale”.

În cadrul prezentării Fondului Monetar Internațional ca instituție creată printr-un Acord între statele participante la Conferința de la Bretton Woods, menită să realizeze cooperarea în domeniul valutare-financiar, să sprijine și să supravegheze aplicarea principiilor sistemului monetar internațional, sînt prezentate și modificările aduse Acordului care, în speță, reprezintă și statutul ei de funcționare. Trăind problema rolului și mecanismului Drepturilor Speciale de Tragere (DST) create în 1969 și din care s-a făcut o singură emisiune în trei tranșe în 1970-1972, autorul consideră — după părerea noastră justificată — că acestea reprezintă și soluția realizării unei lichidități echilibrate și, prin ea, a consolidării sistemului monetar internațional, cu condiția, am adăuga noi, ca ele să fie evaluate pe baze reale, în valoare efectivă, respectiv pe baza unui „coș de mărfuri” și nu a unui „coș de valute”, așa cum se face „experimental” în prezent.

Concretizînd și sintetizînd analizele și prezentările făcute, autorul expune, în final, o serie de opinii personale privitoare la restructurarea relațiilor valutare-financiare internaționale. Astfel — ideea că, în cadrul unei noi ordini economice, ar trebui să fie creată o nouă ordine monetară și financiară. Ca trăsături principale ale viitorului sistem monetar internațional sînt menționate **universalitatea, democratismul, respectarea independenței țărilor membre**, în cadrul organizării relațiilor valutare internaționale și **întărirea monedelor naționale**, asigurîndu-se astfel stabilitatea întregului sistem și, în perspectivă, trecerea la convertibilitatea reciprocă a monedelor naționale. Pe această bază s-ar ajunge și la stabilitatea raporturilor valorice dintre monede, care să asigure schimburi echivalente, echitabile. Condiția sine qua non a stabilității parităților și cursurilor, arată autorul, este echilibrul economic, financiar și monetar intern (p. 365). Ca parte componentă a echilibrului este indicată necesitatea creării unui mecanism pentru ajustarea balanțelor de plăți, atît ale țărilor excedentare cît și ale celor deficitare. Strîns legată de problema echilibrului balanței de plăți există preocuparea de asigurare a unei structuri corespunzătoare a rezervelor monetare internaționale.

Pe linia creării premiselor financiare ale lichidării decalajelor dintre țările dezvoltate economic și cele în curs de dezvoltare sînt prezentate critic diversele forme de finanțare a dezvoltării: ajutorul public pentru dezvoltare, asistența acordată de organisme financiare internaționale, mișcările de capital particular, livrările în natură, asistența tehnică și coproducția.

Firul călăuzitor al lucrării lui Costin C. Kirîțescu, sesizabil pe parcursul întregii cărți, este îmbinarea informării cu explicarea științifică, tinzînd metodic la pătrunderea sensului real al noțiunilor și mecanismelor, al fenomenelor complexe din domeniul relațiilor valutare-financiare internaționale. Cartea are o valoare teoretică și o utilitate practică indiscutabilă și poate fi apreciată, pe drept cuvînt, ca o carte de referință în domeniul respectiv. Scrisă în stilul cunoscut autorului — vioi, colorat și accesibil — cartea este nu numai instructivă, ci și plăcută la citit. Apreciem în mod deosebit această reușită editorială realizată în condiții tehnice bune.

dr. Dorel OPRESCU

Evaluarea fondurilor fixe

(Urmare din pag. 10)

lor și utilajelor. Pentru ∇V se face un calcul iterativ verificînd dacă ipoteza luată este confirmată de calculul fondurilor fixe puse în funcțiune în anul final 1980 — în ipoteza unei creșteri uniforme în cincinalul 1976-1980. Rezultatul calculului este dat în tabelul nr. 4.

De remarcă apropierea valorii fondurilor fixe calculate (poziția 12 din tabel) de valorile prevăzute de planul cincinal — circa 2 000 miliarde pe ansamblul economiei și 950 miliarde în industrie.

METODA PREZENTATĂ poate fi utilizată la nivel macroeconomic sau la nivel sectorial pentru evaluarea în perioada planificată a volumului de fonduri fixe pe ansamblul economiei și pe ramurile acesteia, dacă se stabilesc investițiile ce se pot aloca; pe această bază, în funcție de normativul producției nete la 1 000 lei fonduri fixe — se poate evalua valoarea producției nete pe principalele ramuri și a venitului național pe

ansamblul economiei. Dacă din contră se stabilește un anumit volum al venitului național și al producției nete pe ramurile economiei în funcție de normativele de eficiență a fondurilor fixe, metoda de calcul prezentată oferă posibilitatea calculării investițiilor necesare pe total economie și pe ramuri. Metoda poate fi integrată în modelele economico-matematice de dezvoltare macroeconomică pe termen mediu sau lung, mono sau multisectoriale.

Avantajul metodei constă în principal în aceea că permite un calcul relativ simplu bazat pe alegerea a doi coeficienți normativi — durata de viață a fondurilor fixe și durata medie de transformare a investiției în fonduri fixe; se elimină astfel calculele econometrice bazate pe extrapolarea tendințelor trecute, utilizate de alte metode. În etapa actuală, cînd problema eficienței economice constituie o problemă centrală în planificare, consider că este util să fie găsite și utilizate metode de evaluare a factorilor care sînt determinanți pentru obținerea unei eficiențe sporite, cum sînt fondurile fixe și investițiile. Acești factori intervin în măsurarea normativelor de producție netă sau beneficiu la 1 000 lei fonduri fixe sau în raportul între investițiile alocate și sporul fondurilor fixe obținute.

„Înfăptuirea dezarmării, îndeosebi a dezarmării nucleare, constituie o cerință fundamentală pentru asigurarea colaborării internaționale, ca și pentru dezvoltarea economico-socială a popoarelor“.

NICOLAE CEAUȘESCU

În preajma sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U.

PROGRAMUL ROMÂNESC DE DEZARMARE — CONCRETIZARE A POLITICII EXTERNE DE PACE ȘI COLABORARE A ROMÂNIEI CU TOATE STATELE ȘI POPOARELE

INALTA RESPONSABILITATE a partidului și statului nostru față de salvarea păcii în lume și asigurarea progresului omenirii, principiile nobile și obiectivele înalt constructive ale ansamblului politicii externe românești și-au găsit, în aceste zile premergătoare sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării (New York, 23 mai — 28 iunie 1978), o nouă și viguroasă confirmare în „Hotărârea Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind poziția României în problemele dezarmării și, în primul rînd, ale dezarmării nucleare“. Acest document de o excepțională însemnătate — inițiat de tovarășul Nicolae Ceaușescu și purtînd amprenta de prestigiu a gândirii sale creatoare, novatoare, în soluționarea problemelor cardinale ale contemporaneității — exprimă sintetic, cu o mare limpezime, poziția principială și consecvența a României în domeniul vital al opririi cursei marmărilor și înlăturării dezarmării și cuprinde propunerile concrete pe care delegația țării noastre le va avansa la marele forum al dezarmării, organizat sub egida O.N.U. Hotărîrea adoptată are, înainte de toate, semnificația unei noi și majore acțiuni internaționale a țării noastre, pe linia eforturilor sale stăruitoare, nedezmînțite, pentru crearea unor condiții de pace și securitate tuturor popoarelor, pentru o lume fără arme și fără războaie, în care fiecare națiune să-și poată dedica plener energiile creatoare și resursele sale — la adăpost de orice acte de recurgere la forță — progresului, prosperității și civilizației.

Concepție unitară, științifică,

abordare novatoare

ÎN LEGATURĂ cu noua și prestigioasă inițiativă a partidului nostru în problemele dezarmării se cuvine relevat, în primul rînd, faptul important — evidențiat și în Hotărîrea C.C. al P.C.R. — că poziția constructivă, contribuțiile valoroase și multiple, spiritul militant al României în problemele dezarmării izvorăsc nemijlocit din însăși natura orînduirii noastre, din filozofia partidului nostru, în lumina căreia socialismul și pacea sînt obiective inseparabile. Angajată într-o operă vastă de construcție internă, elaborînd și înlăturînd ample și îndrăznețe programe de făurire a unei civilizații tot mai înalte, România acționează consecvent, cu toate puterile sale, pentru crearea unui climat internațional — propice acestei opere — de destindere, încredere, pace și colaborare; se relevă, aici, totodată, caracterul profund umanist al politicii partidului și statului nostru, în viziunea căreia dreptul la pace, la viață este o prerogativă fundamentală, esențială a tuturor popoarelor.

În al doilea rînd, propunerile noi, constructive și realiste ale României în sfera dezarmării se află în deplină și armonioasă concordanță cu liniile fundamentale ale politicii externe românești, așa cum sînt ele stabilite de Programul P.C.R. și

celelalte documente ale istoricului Congres al XI-lea, de hotărîrile Conferinței Naționale a P.C.R. din decembrie 1977, și exprimate cu claritate și fermitate în declarațiile și luările de poziție ale secretarului general al partidului, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Este știut că, în consonanță cu liniile directoare ale politicii sale externe, România a prezentat încă în 1975, în Comitetul pentru dezarmare de la Geneva și la O.N.U., un program concret de măsuri și acțiuni în domeniul dezarmării, inițiat și elaborat sub îndrumarea nemijlocită a conducătorului partidului și statului nostru. Pe aceeași bază temeinică, România, membră a Comitetului pregătitor al sesiunii speciale a O.N.U. consacrată dezarmării, a prezentat, în cadrul acestui organism, documente originale și propuneri concrete în legătură cu toate cele trei compartimente ale proiectului de document final al apropiatei sesiuni: Declarația asupra dezarmării, Programul de măsuri și acțiuni, Structurile de negocieri.

În al treilea rînd, ni se pare potrivit să relevăm aici concepția unitară, profund științifică și abordarea novatoare ce caracterizează documentul adoptat de Comitetul Central al partidului nostru, argumentația bogată și convingătoare încorporată, propunerile limpezi, fără echivoc, supuse atenției celorlalte state. Sînt elemente care se constituie, laolaltă, ca un program românesc de principii și măsuri menite să contribuie în mod real și efectiv la inaugurarea acelei „ere a dezarmării“ a cărei necesitate stringentă a fost subliniată în repetate rînduri de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Argumentație solidă

pentru o lume fără arme

ÎN STRUCTURA SA, documentul adoptat de Comitetul Central al partidului nostru cuprinde o sumă de argumente puternice de ordin politic, economic, social, tehnico-științific, militar-strategic, cultural, juridic și moral care pledează convingător pentru o nouă abordare, începînd chiar cu sesiunea specială, a problemelor cursei înarmărilor și dezarmării. Astfel, sub raport politic, se arată că oprirea competiției periculoase a înarmărilor este reclamată imperios de mutațiile intervenite în raportul de forțe pe plan internațional, de complexitatea situației mondiale în etapa actuală și de evoluția ei contradictorie, de imperativul asigurării continuității procesului de destindere și al întăririi păcii și securității internaționale, de necesitatea eliminării politicii de forță și a statornicirii unor relații de factură nouă între state, de interesul general al promovării înțelegerii, prieteniei și colaborării între popoare.

În document este larg expusă motivația economică a stăvilirii și reducerii cursei extrem de costisitoare a înarmărilor și a

tregerii la măsuri practice de diminuare a cheltuielilor militare și de dezarmare, între care figurează asemenea argumente solide cum sînt imperativul reducerii decalajelor economice și al lichidării stării de subdezvoltare; încetarea risipei colosale de fonduri bănești, de alte resurse materiale și de energii umane destinate înarmărilor și dirijarea acestora spre circuitul economic pașnic, productiv; eliminarea unor bariere artificiale în calea comerțului și schimburilor economice și tehnico-științifice internaționale; necesitatea soluționării dificultăților existente în prezent în economia mondială ca urmare a fenomenelor de criză și recesiune, a accentuării penuriei de materii prime, energie, fonduri pentru dezvoltare și altele.

Impresionează în conținutul documentului puternicul fundament juridic și moral al măsurilor de dezarmare propuse de țara noastră — ilustrare elocventă a profundului caracter umanitar al politicii externe a partidului și statului nostru. Hotărîrea C.C. al P.C.R. relevă impactul pozitiv și multilateral pe care angajarea fermă a statelor pe calea dezarmării l-ar avea asupra întăririi legalității internaționale, asupra interzicerii folosirii forței și a amenințării cu forța, asupra stingerii focarelor de tensiune și conflicte, asupra prevalenței păcii, înțelegerii și conlucrării rodnice între națiuni, asupra diminuării și eradicării unor fenomene sociale favorizate de cursa înarmărilor cum sînt violența, criminalitatea, terorismul, în ultimă instanță asupra înfloririi personalității umane și conservării mediului ambiant pe planeta noastră.

Sintetic, documentul adoptat de conducerea partidului nostru situează în mod riguros științific realizarea dezarmării în relația definitiv acreditată dezarmare-securitate-dezvoltare, înscrind oprirea cursei înarmărilor și înfăptuirea dezarmării, ca probleme-cheie ale contemporaneității, în strategia edificării unei noi ordini economice și politice mondiale, a unei lumi mai bune și mai drepte.

Măsuri apte să deschidă calea unui proces efectiv de dezarmare

INTEMEINDU-SE pe o atare concepție științifică, pe abordarea cuprinzătoare, în toate conexiunile ei complexe, a problematicii înarmărilor și dezarmării, Partidul Comunist Român și guvernul Republicii Socialiste România consideră — așa cum atestă întreaga experiență a negocierilor postbelice — că un obiectiv de o asemenea cuprindere cum este dezarmarea generală și totală poate fi realizat numai treptat, printr-o abordare graduală, prin măsuri parțiale, cu caracter tranzitoriu. În acest spirit, în hotărîrea C.C. al P.C.R. se propune ca sesiunea specială a Adunării Generale dedicată dezarmării să-și concentreze atenția asupra unui șir de acțiuni menite, după cum se precizează în Hotărîre, „să deschidă calea unui proces efectiv de dezarmare”. Se înscriu aici:

1. „Închegarea” cheltuielilor militare la nivelul anului 1978 și trecerea la reducerea lor treptată, începînd cu anul financiar 1979, astfel încît, pînă în anul 1985, aceste cheltuieli să se diminueze cu cel puțin 10—15 la sută față de anul 1978.

2. „Închegarea” efectivelor militare și armamentelor la nivelul anului 1978 și trecerea la reducerea treptată a acestora, astfel încît, pînă în anul 1985, să se efectueze reduceri de 10—15 la sută față de nivelul actual, cu diminuări mai substanțiale în țările cu efective militare mai mari.

3. Asumarea de către toate statele a angajamentului ferm de a nu mai amplasa noi trupe și armamente pe teritoriul altor state.

4. Reducerea treptată a activității blocurilor militare, ca măsură tranzitorie spre desființarea lor concomitentă; pentru început, țările care fac parte din pacte militare ar urma să se angajeze de a nu mai primi noi state în aceste organisme, precum și de a nu-și spori efectivele forțelor armate și dotarea cu armament, inclusiv nuclear, peste nivelul anului 1978.

5. Realizarea dezangajării militare la frontierele dintre state, prin crearea unor zone de securitate pe o adîncime de 15—20 kilometri de la graniță, din care să fie retrase trupele și armamentul.

6. Asigurarea aplicării integrale și generalizării la scara tuturor continentelor a măsurilor înscrise în Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa.

7. Asigurarea priorității măsurilor vizînd dezangajarea militară în Europa și trecerea la dezarmare pe continent, ca măsuri eficiente în acest sens propunîndu-se, între altele, asumarea de către toate statele participante la C.S.C.E. a unor angajamente ferme privind reducerea și încetarea manevrelor militare, a oricăror demonstrații de forță la granițele altor țări, încheierea unui pact general-european, la care să ia parte toate statele

participante la C.S.C.E., conținînd angajamentul de renunțare la folosirea forței și la amenințarea cu folosirea forței.

8. Acordarea unei atenții speciale măsurilor vizînd încetarea cursei înarmărilor nucleare și crearea condițiilor trecerii la dezarmarea nucleară, cu această finalitate propunîndu-se, între altele, încheierea unui acord pentru oprirea producției de armament nuclear, încetarea perfecționării și experimentării acestor arme și asumarea, de către toate statele, a angajamentului de a nu produce în viitor asemenea arme; încetarea producției de materiale fisionabile cu destinație militară și trecerea materialelor existente spre folosirea pașnică în țările care le-au produs; crearea de zone de pace și cooperare internațională, în care să nu se amplaseze armament nuclear, guvernul român reafirmînd propunerea de transformare a Balcanilor într-o zonă de bună vecinătate, pace și largă cooperare, zonă fără arme nucleare, fără baze militare străine și fără trupe străine; măsurile de dezarmare nucleară să fie însoțite de măsuri care să ducă la lărgirea utilizării energiei atomice în scopuri pașnice, fără nici un fel de discriminări sau îngrădiri.

9. Încetarea producției, eliminarea din dotarea forțelor militare, interzicerea folosirii și scoaterea în afara legii a oricăror arme de exterminare în masă — arme chimice, bacteriologice, de modificare a mediului ecologic, precum și a bombeii cu neutroni.

10. Creșterea rolului și răspunderii O.N.U. în înfăptuirea dezarmării, România apreciînd, între altele, că se impun măsuri urgente în direcția îmbunătățirii și lărgirii activității Comitetului pentru dezarmare de la Geneva, vizînd democratizarea și creșterea eficienței activității acestui organism.

11. Aplicarea tuturor măsurilor vizînd oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare să se facă sub un control corespunzător.

12. Constituirea unui Organism internațional pentru dezarmare, la care să participe toate statele și care să funcționeze în cadrul O.N.U. și sub directa autoritate a Adunării Generale.

13. Îmbunătățirea și completarea cadrului instituțional și a instrumentelor de care dispune O.N.U. pentru rezolvarea diferendelor dintre state; în acest sens ar prezenta o certă utilitate înființarea unui Organism de bune oficii și conciliere, subordonat Adunării Generale a O.N.U., care să îndeplinească un rol activ în prevenirea stărilor de încordare, în preîntîmpinarea conflictelor și găsirea unor soluții adecvate.

Ample efecte beneficătoare

CHIAR ȘI SIMPLA trecere în revistă a măsurilor cuprinse în programul românesc de dezarmare conturează imaginea multiplelor efecte beneficătoare pe care elaborarea și transpunerea lor în viață le-ar produce pe planul consolidării destinderii, păcii și securității internaționale, al sporirii încrederii și înțelegerii, al întăririi legalității internaționale, al stimulării cooperării între state, al progresului, bunăstării și liniștii popoarelor de pretutindeni.

Din aria largă a avantajelor ce ar decurge pentru toate statele — mari și mici, posesoare sau neposesoare de arme nucleare, bogate și sărace, industrializate sau în curs de dezvoltare — se evidențiază cu pregnanță cele de ordin economic și social. Această problemă își găsește o amplă reflecție în Hotărîrea C.C. al P.C.R. în care, subliniindu-se ideea majoră că goana înarmărilor afectează dezvoltarea economică a tuturor statelor, fără deosebire de orînduire sau mărime, sînt înscrise domeniile concrete în care înarmările se repercutează negativ, pe multiple planuri, asupra eforturilor de dezvoltare, progres și bunăstare ale tuturor națiunilor, constituind o grea povară pe umerii tuturor popoarelor.

Cu spiritul constructiv definitoriu pentru politica externă a patriei noastre, Hotărîrea C.C. al P.C.R. propune soluții concrete și realiste în numeroasele probleme evocate în acest sens. Iată, de exemplu, măsura propusă de închegare a cheltuielilor militare globale la nivelul anului 1978 (care, potrivit estimărilor, vor depăși cifra astronomică atinsă în 1977, de 400 miliarde dolari) și trecerea la reducerea lor treptată, începînd cu anul financiar 1979, astfel încît, pînă în anul 1985, aceste cheltuieli să se diminueze cu cel puțin 10—15 la sută față de anul 1978. Țara noastră preconizează ca o parte din fondurile eliberate — și este vorba pe ansamblu de economii considerabile, de ordinul a peste 40—60 miliarde dolari — să fie utilizată în scopuri economice de către fiecare stat care procedează la reducerea bugetului său militar, în vederea înfăptuirii unor programe naționale de dezvoltare economică și ridicare a nivelului de trai al populației. O altă parte din aceste mijloace ar putea fi destinată constituirii unui fond de dezvoltare al O.N.U., în vederea

Nicolae CHILIE

(Continuare în pag. 32)

Dinamica prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna aprilie 1978

TENDINȚA de creștere a prețurilor internaționale ale produselor de bază, de la începutul acestui an, a marcat o încetinire în cursul lunii aprilie. Această evoluție a fost determinată atât de slăbirea activității tranzacționale la o serie de produse, cât și de o ușoară redresare a cursului dolarului S.U.A. față de principalele valute vest-europene. Potrivit indicelui agregat I.E.M., prețurile internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R.S. România au crescut în aprilie a.c. cu numai 1%, față de 3,3% în luna precedentă.

Pe piețele internaționale ale produselor agroalimentare au fost înregistrate, în aprilie a.c., creșteri pronunțate de prețuri la cereale (+10,8%), inclusiv la cele furajere, datorită atât efectuării unor achiziții importante de către o serie de țări, cât și estimărilor privind reducerea recoltei de soia boabe în Brazilia. De asemenea, prețurile au crescut, dar cu un ritm mai redus, la semințe oleaginoase și grăsimi animale și vegetale (+2,8%), precum și la zahăr și produse tropicale (+0,6%). Pe de altă parte, prețurile au scăzut la carne și produse animale (-1,5%).

Prețurile la materii prime și semifabricate industriale au înregistrat, pe ansamblu, o creștere cu mult inferioară ritmurilor din lunile precedente, respectiv de numai 0,7%. Prețurile au crescut la piei (+5,1) în special datorită restringerii ofertelor în urma diminuării sacrificărilor, fibre animale și vegetale (+1,1%), precum și la metale (+1%). În cadrul metalelor, prețurile au crescut în special la laminat de oțel, cu rezultat al măsurilor luate de Piața comună și S.U.A. pentru reglementarea pieței oțelului, prin stabilirea unor prețuri minime obligatorii. Prețurile au înregistrat scăderi ușoare la cauciuc (-0,8%), lemn și produse din lemn (-0,5%) și minereuri (-0,3%).

În cadrul grupei de combustibili, prețurile au crescut la produse petroliere (+2%), datorită sporirii consumului de benzină în sezonul cald și de motorină pentru lucrările agricole de primăvară. Prețurile au scăzut ușor la cărbune

INDICELUL SISTEMIC I.E.M. ÎN APRIL 1976-1977 ȘI ÎN PERIOADA MARTIE-APRILIE 1978

Categoriile de produse	1976-1977-1978			
	april	indici anuali	martie	aprilie
Produse agricole	1976 226,2	221,0	223,5	
	1977 230,1	235,1	235,9	
	1978	246,3a)	248,8a)	
1. Produse alimentare	1976 180,8	184,1	177,2	
	1977 180,7	193,0	193,3	
	1978	188,3a)	195,7a)	
- cereale	1976 198,3	209,6	201,5	
	1977 161,6	176,2	172,0	
	1978	178,5	197,8	
- sem. oleag. prod. deriv. gră. ania. și veg.	1976 168,7	166,8	158,7	
	1977 189,1	216,3	223,5	
	1978	193,3	198,8	
- anima., carne și prod. animaliere	1976 152,8	154,9	147,0	
	1977 158,7	154,5	152,8	
	1978	177,2a)	174,5a)	
- zahăr și produse tropicale	1976	243,0	243,1	
	1977	233,2	235,5	
	1978	229,4	230,7	
2. Combustibili	1976 360,7	360,4	365,0	
	1977 398,4	392,0	395,6	
	1978	429,5a)	432,3a)	
- cărbuni și coac	1976 266,3	262,6	263,6	
	1977 289,1	281,1	281,9	
	1978	352,1a)	350,6a)	
- țifoi	1976 496,7	492,0	495,4	
	1977 553,9	550,7	550,7	
	1978	551,1	547,0	
- produse petroliere	1976 408,4	399,3	408,4	
	1977 439,1	435,0	440,2	
	1978	454,3	463,4	
3. Materii prime industriale	1976 201,9	194,0	199,1	
	1977 199,2	204,9	205,0	
	1978	214,1a)	215,5a)	
- minereuri	1976 164,9	169,2	169,6	
	1977 149,4	152,7	150,8	
	1978	153,4a)	153,0a)	
- metale	1976 194,8	188,3	196,9	
	1977 192,1	193,7	192,8	
	1978	214,5a)	216,6a)	
- oscoici	1976 219,5	210,2	212,1	
	1977 231,0	232,4	225,5	
	1978	247,3	245,4	
- lemn și produse din lemn	1976 222,1	218,8	217,1	
	1977 227,9	223,2	229,9	
	1978	239,9a)	238,8a)	
- fibre animale și vegetale	1976 228,4	196,5	197,5	
	1977 212,3	253,9	251,2	
	1978	205,2	207,5a)	
- piei	1976 169,8	165,0	166,2	
	1977 186,6	196,9	205,1	
	1978	203,6	214,0	

a) Date provizorii pentru porci vii, hâilă, coac de furnal, alabastru de fier, cromită, minereu de manganz, ferocianură, ferocianură, oțel ceneral, tablete groase, tablete subțiri laminată în rece, saramă săgeți roșii, țări din oțel, laminat de cupru, cherestea de rășinoasă, cherestea de foioasă, celuloză, hârtie kraftlăner.

(-0,4%) și la țifoi (-0,7%). De remarcat că reducerile prețurilor la țifoi au fost făcute în mod unilateral de către Algeria, Libia și Nigeria, numai la țifoiurile ușoare, în scopul impulsivării vinzării.

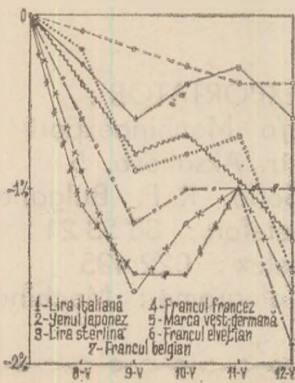
Sectorul conjunctură economică internațională și marketing — IEM

EVOLUȚII MONETARE

ÎNTR-O ATMOSFERĂ aparent lipsită de elemente noi, dolarul S.U.A. a realizat în intervalul 8-12 mai 1978 o redresare generală în raport cu restul valurilor occidentale, redresare notabilă în contextul actual în care se așteaptă reuniuni menite să abordeze și problema exprimării prețurilor și efectuării plăților pentru unele produse, materii prime și surse energetice importante.

Francul elvețian a înregistrat la deschidere o depreciere de circa 1% în raport cu închiderea precedentă de 1,9400 franci pentru un dolar, terminând intervalul la circa 1,9800 franci/dolar. Marca vest-germană a evoluat pe o curbă descendentă mai puțin abruptă, ajungând însă în final — cind a cotat la circa 2,1065 mărci pentru un dolar — la un nivel de depreciere apropiat francului elvețian. În nota generală, francul francez a înregistrat un regres față de dolar, terminând la circa 4,6615 franci pentru un dolar, în timp ce francul belgian, cotind la circa 32,86 franci pentru un dolar, a închis cu aproape 2% sub nivelul de referință.

Lira sterlină a evoluat sub presiunea efectului provocat de creșterea înregistrată și de cea prevăzută pentru perioada următoare la prețurile materiilor prime și produselor energetice, care se va resimți peste cîva timp în desfacerea cu amănuntul, ridicându-se, în opinia observatorilor, obstacole în calea realizării politicii de restrîngere a fenomenului inflaționist.

menului inflaționist. Banca Angliei a intervenit, botărind din nou, într-un interval de numai o săptămână, majorarea dobânzii minime de împrumut la 9%. În aceste condiții, după ce a atins un minim de circa 1,8125 dolari pentru o liră, moneda britanică a închis la circa 1,9215 dolari pentru o liră, cu aproximativ 1% sub închiderea anterioară de 1,8400. Yenul japonez a înregistrat și în acest interval un recul moderat, evoluând la un nivel de circa 225,50 yeni pentru un dolar.

Nivelul dobânzilor la eurodepozitele pe șase luni în dolari a crescut la circa 8,375%, situându-se la circa 1,375% pentru francii elvețieni și 3,50% pentru mărcile vest-germane.

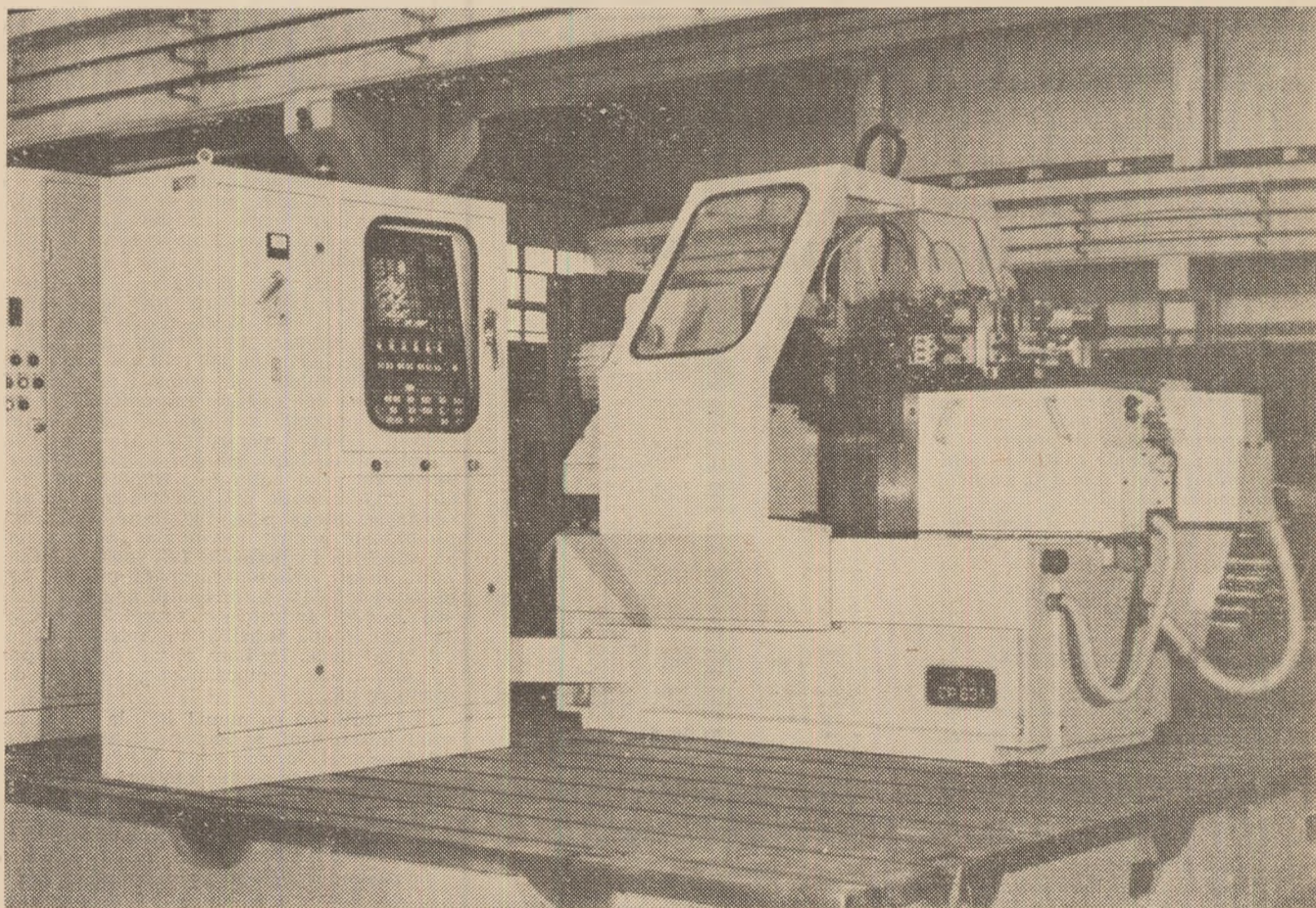
Prețul aurului a marcat o creștere constantă pe o piață caracterizată de observatori ca liniștită, atingând un maxim de 175,95 dolari/uncie (al dollea fixing pe data de 11. V. 1978).

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 8-12 V, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 5 V 1978.

MACHINOEXPORT

STRUNG REVOLVER AUTOMAT CU COMANDĂ PROGRAM SR 631

- Timp extrem de scurt de montare și programare a strungului ;
- Exploatarea eficientă a strungului la prelucrarea pieselor mici și mijlocii ;
- Mișcarea rapidă a suportilor, în toate direcțiile ;
- Strungul este comod în exploatare ;
- Construcție robustă și compactă.

● Diametrul maxim al barelor, mm	63
● Diametrul maxim peste suportul transversal, mm	220
● Rotațiile axului, rot/min	40-2000
● Puterea motorului principal, kW	13
● Greutate, kg	3 900

EXPORTATOR :
v/o Machinoexport
str. Aksakova, 5
Sofia, R. P. Bulgaria
telefon : 88 53 21
telex : 022 425
Telegrame : Machinexport-Sofia

R. P. D. COREEANĂ

PE FĂGAȘUL MODERNIZĂRII ECONOMIEI

URMÎND cu fermitate linia edificării unei economii naționale independente în R. P. D. Coreeană, poporul coreean a trecut, la începutul acestui an, la realizarea obiectivelor planului septenal 1978—1984. Sarcina principală a acestei perioade o constituie accelerarea modernizării economiei naționale, a ridicării nivelului tehnico-științific al întregii activități, în scopul consolidării bazei economice a socialismului și ridicării nivelului de trai al populației.

După cum s-a arătat la prima sesiune a celei de a 6-a legislaturi a Adunării Populare Supreme a R. P. D. Coreene (decembrie 1977), care a aprobat planul septenal, premisele punerii în aplicare a acestuia au fost asigurate de împlinirea cu succes a prevederilor planului șesenal 1971—1976, în cursul căruia s-au obținut noi și importante progrese pe calea industrializării socialiste a țării, a întăririi bazei tehnico-materiale a economiei naționale. Totodată, s-a făcut un mare pas înainte pe calea mecanizării proceselor de producție, pentru eliminarea muncilor grele și a apropiării muncii agricole de cea industrială.

Bilanțul favorabil al șesenalului se exprimă, între altele, prin creșterea producției industriale într-un ritm mediu anual de 16,3%; în 1976 volumul producției industriale era de 2,5 ori mai mare decât în 1970, creșterea fiind de 2,6 ori în cazul mijloacelor de producție și de 2,4% pentru bunurile de consum. Urmărindu-se asigurarea industriei cu materii prime în proporție de 60—70% din resurse interne, s-a acordat atenție dezvoltării industriei extractive: astfel, de pildă, obiectivul extragerii a 50 mil. tone de cărbune pe an a fost atins înainte de termen, dealtfel ea și cel de a produce 28 miliarde kWh de energie electrică. Capacitățile de producție ale siderurgiei coreene au totalizat în 1976 patru milioane tone de oțel, iar industria constructoare de mașini (inclusiv construcția de nave) a depășit considerabil sarcinile de plan, în condițiile modernizării și diversificării producției sale. În cadrul industriei chimice, nivelul de 3 mil. tone de îngrășăminte (stabilii pentru finele șesenalului) a fost atins în 1975, iar producția industriei de ciment a depășit 8 mil. tone.

În domeniul agriculturii, în 1976 s-a strâns o recoltă de cereale de 8 mil. tone, iar anul trecut aceasta a ajuns la 8,5 mil. tone, ceea ce constituie un nivel record în istoria țării. Aceasta s-a datorat, între altele, întăririi bazei tehnico-materiale a agriculturii, care a fost înzestrată în cursul șesenalului cu zeci de mii de mașini agricole, cu o cantitate sporită de îngrășăminte, cu 117 rezervoare de retenție și 8 850 de stații de pompare a apei (ceea ce a permis extinderea puternică a irigațiilor).

Aceste realizări, ca și cele obținute în alte ramuri ale economiei naționale a R. P. D. Coreene, au asigurat ridicarea continuă a nivelului de trai al populației, îmbunătățirea condițiilor sale de viață. În cursul șesenalului venitul real

mediu al unei familii de muncitori a crescut de 1,7 ori, iar al unei familii de țărani — de 1,8 ori. Statisticile pentru anul 1976 arată că speranța medie de viață a ajuns la 70 de ani la bărbați și la 76 de ani la femei.

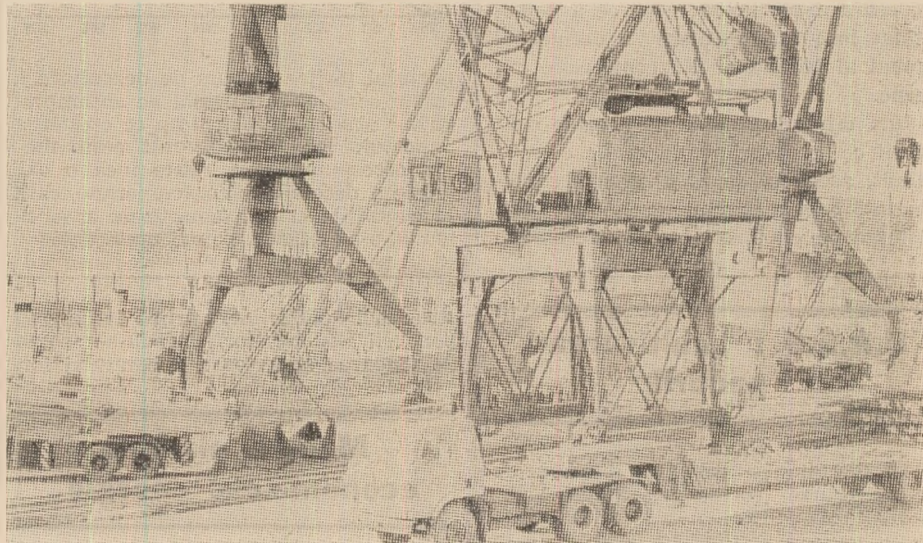
PINTRE ORIENTĂRILE concrete ale politicii economice din perioada 1978—1984 figurează exploatarea și utilizarea eficientă a resurselor naturale variate, existente din abundență în țară, crearea de noi ramuri industriale, accentuarea dezvoltării diversificate și totodată armonioase a economiei naționale, rezolvarea tuturor problemelor edificării economiei socialiste cu mijloace proprii, valorificând resursele naționale.

Traducerea în viață a acestor orientări este strâns legată de accelerarea

mică urmează să sporească de 2 ori producția de rășini sintetice, de 1,9 ori cea de acid sulfuric, de 1,8 ori cea de sodă caustică și cea de fibre artificiale, de 1,6 ori cea de îngrășăminte chimice (la 5 mil. tone în 1984) ș.a.m.d.

De menționat că, sub impulsul modernizării proceselor de producție, productivitatea muncii va crește de 1,7 ori în industrie și de 1,6 ori în sectorul construcțiilor, pe această cale realizându-se peste trei pătrimi din sporul preconizat al producției industriale.

În domeniul agriculturii accentul se pune pe industrializarea și modernizarea sa, pe intensificarea producției agricole prin promovarea revoluției tehnico-științifice în mediul rural. Principalul scop urmărit este îmbunătățirea și diversificarea aprovizionării populației, cele mai importante obiective de atins în anul 1984 fiind recoltarea a 10 mil. tone de cereale și obținerea a 800—900 mii tone de carne. De altfel, ridicarea în continuare a nivelului de trai al populației va fi asigurată prin mărirea de 1,5 ori a venitului național, ea reflectându-se, între altele, în lărgirea de 1,9 ori a volumului vânzărilor în comerțul cu amănuntul, în

Vedere din portul Nampo, utilat cu instalații moderne de încărcare și descărcare dirijate de la un dispeceerat central, dotat cu aparatură radio și TV

modernizării economiei pe baza aprofundării revoluției tehnice în toate domeniile, a desfășurării cu prioritate în acest sens a cercetării științifice.

O atenție deosebită se acordă în septenalul largirii bazei energetice și de materii prime a industriei, concomitent cu asigurarea utilizării complete a capacităților de producție existente în această ramură. Se prevede ca producția industrială să crească într-un ritm mediu anual de 12,1%, reprezentând o majorare de 2,2 ori a acesteia în 1984 față de 1978. Între altele, se urmărește ca, la finele septenalului, producția de cărbune să ajungă la 70—80 mil. tone, cea de energie electrică — la 56—60 mld. kWh, cea de oțel — la 7,4—8 mil. tone, cea de laminate din oțel — la 5,6—6 mil. tone etc. În cadrul industriei constructoare de mașini, pe primul plan se situează dezvoltarea și diversificarea producției de mașini-unelte și alte echipamente, destinate utilității sau modernizării diferitelor ramuri (precum și a propriilor sale unități), a construcțiilor navale (inclusiv producția de cargoboturi de 100 mii de tone). Industria chi-

construirea a 200—300 mii de apartamente anual ș.a.

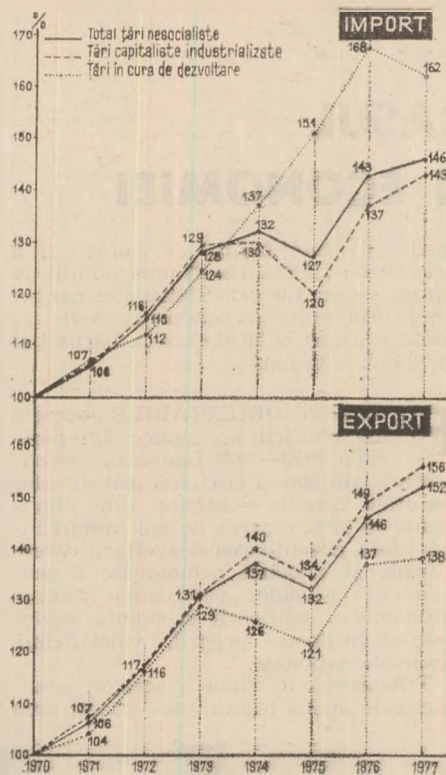
RAPORTURILE PRIETENIEȘTI, de colaborare și solidaritate dintre țara noastră și R. P. D. Coreeană cunosc o evoluție ascendentă. Este util să amintim, de pildă, că în deceniul 1965—1975 schimburile comerciale româno-coreene au crescut de circa 3,6 ori. Perspectivele deschise pentru adâncirea colaborării multilaterale dintre țările și popoarele noastre prin vizita oficială de prietenie, efectuată în anul 1975 în România de tovarășul Kim Ir Sen, secretar general al Partidului Muncii din Coreea, președintele Republicii Populare Democratice Coreene, și prin semnarea — cu această ocazie — a Tratatului de prietenie între cele două țări, vor fi, fără îndoială, amplificate în urma apropiatei vizite oficiale de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, în R.P.D. Coreeană.

N. POPOV

Ritmuri și decalaje in comerțul mondial

DATE apărute în publicația O.N.U. *Monthly Bulletin of Statistics* (aprilie 1978) asupra comerțului mondial în 1977 atestă că — pe ansamblul țărilor nesocialiste — dinamica acestuia s-a încetinit față de anul 1976. După cum se vede din graficul întocmit pe baza acestor date preliminare, este vorba de a doua oscilație puternică din actualul deceniu, după încetinirea survenită în anul 1974 și restrângerea absolută (în prețuri constante) din 1975. Expansiunea rapidă a importurilor țărilor în curs de dezvoltare în perioada 1973—1976, care se remarcă de asemenea în grafic, s-a datorat în mare măsură încasărilor suplimentare obținute de țările exportatoare de petrol de pe urma majorării prețurilor acestuia. Și în majoritatea celorlalte țări în curs de dezvoltare dinamica importurilor a depășit pe cea a exporturilor, ceea ce a determinat însă o accentuare a deficitului global al balanțelor lor comerciale externe.

Una din cele mai semnificative concluzii ce se desprind din grafic este, în sfârșit, aceea că în anii recentți, caracterizați prin dificultăți economice persistente pe plan mondial, creșterea ex-

portului țărilor în curs de dezvoltare a scăzut sensibil sub media pe ansamblul țărilor nesocialiste, în timp ce creșterea importului s-a ridicat mult peste media corespunzătoare. Este încă o expresie a decalajelor contemporane, care în condițiile crizei, departe de a se atenua, s-au adâncit și mai mult.

U.R.S.S. : „cultivarea“ padurii

DEȘI Uniunea Sovietică dispune de vaste resurse forestiere, îndeosebi în partea răsăriteană a teritoriului său (care deține ponderea preponderentă în volumul anual al lemnului exploatat), iar în zona taigălei sporul natural de masă lemnoasă depășește — deocamdată — de trei ori volumul tăierilor, oamenii de știință sovietici elaborează un program complex de măsuri pentru reînnoirea acestei bogății naturale, factor important de menținere a echilibrului ecologic.

Necesitatea unor astfel de măsuri reiese, de exemplu, din următoarele date: după calculele specialiștilor, pe cele 740 mii ha cît reprezintă anual tăierile în zona taigălei, pădurea se reface pe cale naturală numai în proporție de 26%; această pondere poate fi mărită la 77% cu sprijinul omului, iar pe 23% din întinderea respectivă este nevoie să se recurgă la plantații artificiale.

Și în acest domeniu, trecerea la metode industriale permite ridicarea substanțială a eficienței activității. Este vorba aici de cultivarea puieților în spații climatizate, de elaborarea unui complex de mașini care să permită mecanizarea prelucrării solului, a operației de plantare, a îngrijirii arborilor, aplicării măsurilor profilactice etc. Totodată, se urmărește îmbunătățirea

structurii pădurilor, prin extinderea ponderii rășinoaselor, ținându-se seama de valoarea superioară a lemnului lor.

Masele plastice economisesc energie

DUPĂ OPINIA specialiștilor, chiar în condițiile creșterii prețurilor la materiile prime (petrol, cărbune, gaze naturale) pentru fabricarea maselor plastice, extinderea utilizării acestora din

Materialul	Consumul de energie pentru producție și prelucrare (Kcal/cm ³)
Aluminiu	158
Oțel	82
Cupru	112
Sticlă	11
Hârtie și carton	12
Celofan (peliculă)	70
Polistiren	56
Polietilenă (densitate ridicată)	24
Policlorură de vinil	28
Polipropilenă	24

Sursa : „Technica“, nr. 21/1977.

urmă — eventual ca înlocuitori ai oțelului, metalelor neferoase, sticlei, hîrtiei etc. — rămîne recomandabilă, dacă

se ține seama de economiile ce se pot obține la consumul de energie (vezi tabelul).

De exemplu, așa cum relatează revista elvețiană „Technica“, s-a calculat că la fabricarea a 100 km de conductă (Ø 50 mm) pentru scurgerea apelor, consumul de energie este de 1970 tone echivalent petrol în cazul în care conducta se execută din fontă, de 500 t.e.p. — în varianta ceramică, de 400 t.e.p. — în varianta azbociment și de 360 t.e.p. în cazul în care conducta se execută din policlorură de vinil. Cînd este vorba de saci destinați transportului îngrășămintelor, pentru fabricarea unui milion de saci din hîrtie se consumă 700 tone echivalent petrol, pe cînd în cazul utilizării polietilenei consumul se reduce la 470 t.e.p., ș.a.m.d.

Albania : ritmurile industrializării

ÎN PERIOADA postbelică industria albaneză a cunoscut un ritm susținut de dezvoltare, încît în 1975 volumul producției industriale globale depășea de 97 de ori nivelul din anul 1938. În 1977 industria contribuia cu circa 57% la formarea produsului social brut și cu circa 46% la venitul național, fiind astfel ramura de bază a economiei naționale.

În cadrul procesului de edificare a unei industrii complexe, pe harta Albaniei au apărut numeroase centre industriale, iar valorificarea resurselor naturale ale țării permite dezvoltarea industriei miniere, metalurgice, chimice, de construcții de mașini, ușoare, alimentare etc. Expansiunea industriei prelucrătoare prevăzută în actualul cincinal va asigura ridicarea ponderii produselor prelucrate în exportul albanez la peste 65% în 1980, față de numai 46% în 1960.

Zgomotul — factor de tensiune

O CERCETARE efectuată de Ministerul Muncii din R.F.G. în rîndul a peste 100 000 muncitori din industrie, relevă că aproape 40% dintre aceștia consideră zgomotul ca principala sursă de încordare în muncă. Direct sau indirect, zgomotul este considerat responsabil pentru numeroase tulburări — ale cordului, sistemului nervos, digestiv, auditiv etc. Potrivit revistei *International Management*, care prezintă rezultatele acestei cercetări, bărbații s-au plins de zgomot într-o proporție mai mare decît femeile. Zgomotul este citat astfel ca un factor de tensiune în muncă mai important decît teama de neincadrare în ritmul de producție și în parametrii de calitate prevăzuți. decît căldura, frigul, praful, umezeala, iluminatul prea slab sau prea puternic, ridicarea și transportul de greutăți prea mari, poziții incomode de lucru etc.

GLOSAR

Forfetare

TERMENUL (derivat din fr. *forfait* = invoială) denumește o operație financiară utilizată tot mai mult pentru mobilizarea creanțelor provenite din exportul de mărfuri.

În condițiile dificile care caracterizează în prezent comerțul internațional, livrarea mărfurilor de export se efectuează într-o proporție sporită cu plata la termen. Pentru anumite exporturi, cum sint cele de mașini și instalații complexe, fabrici la cheie etc., termenul de plată a devenit chiar un element foarte important al concurenței internaționale, furnizorul care oferă termenul cel mai îndelungat având cele mai multe șanse de a fi preferat. Prin efectul concurenței, livrările de asemenea mărfuri, dar și de altele, se contractează într-o proporție sporită cu plata la termen de mai mulți ani.

Consecința a fost grevarea bilanțului exportatorilor cu credite de furnizor pe termene mijlocii și lungi și obligarea consecutivă a exportatorilor de a solicita o refinanțare bancară corespunzătoare.

În felul acesta însă, gradul de îndatorare a întreprinderilor exportatoare a crescut și, în multe cazuri, a atins limita superioară a capacității întreprinderilor de a obține refinanțarea. De unde creditul de furnizor ar fi trebuit să se dezvolte ca un factor de stimulare a exportului, realitățile vieții au dovedit că el nu poate acționa nelimitat, ci cunoaște limite destul de stricte, care sint îneseși limitele refinanțării exportatorilor.

Forfetarea vine în sprijinul rezolvării acestei probleme a comerțului internațional contemporan. Ea înlocuiește refinanțarea exportului printr-o vânzare a creanței furnizorului asupra cumpărătorului, fără o acțiune de regres asupra furnizorului. Lucrurile se petrec, într-o economie de piață, în modul următor:

Exportatorul care încheie un contract de vânzare la termen se adresează forfetorului, adică unei firme specializate în operații de forfetare, și convinge cu acesta asupra unei asemenea operații. Ca urmare, exportatorul va cere importatorului străin să-i predea o cambie (bilet la ordin), prin care importatorul se va angaja față de exportator să-i achite la termenul contractual suma reprezentând prețul în valută al mărfii cumpărate. La primirea cambiei, exportatorul va preda acest document firmei care se ocupă cu forfetarea, iar această firmă îl va cumpăra.

Pentru ca documentul să devină forfetabil, beneficiarul (exportatorul) va trebui în prealabil să obțină o garanție bancară (aval) că biletul la ordin va fi achitat la scadență, iar transmiterea lui către forfetor se va face prin endosare fără regres, deci fără ca beneficiarul să se fi angajat solidar cu debitorul față de forfetor că biletul la ordin va fi achitat la scadență.

Exportatorul va primi din partea firmei suma înscrisă în biletul la ordin, mai puțin dobînda pentru perioada pînă la scadența documentului și o primă de risc convenită forfetorului, a cărei mărime este determinată de unele elemente cum ar fi: siguranța pe care o prezintă valuta în care este exprimată cambia, țara în care se efectuează plata cambiei la scadență, bonitatea debitorului.

Prin forfetare, exportatorul încasează imediat prețul mărfii exportate, mai puțin spezele amintite, iar forfetorul primește de la importator suma prevăzută în cambie. Forfetarea scutește deci pe exportator de problemele vânzării pe credit, inclusiv de cele ale refinanțării. Mai trebuie arătat că forfetarea constituie în același timp o metodă de acoperire a riscului determinat de fluctuația cursurilor valutare: în loc ca exportatorul să suporte riscul deprecierei valutei de contract, acest risc va trece la forfetor.

C. K.

Industrie

Florea Mitcan, Iași — Ponderele țărilor în curs de dezvoltare în producția mondială a industriei precu- ritoare este estimată

în prezent la circa 7%, obiectivul ONUDI fiind de a se majora această pondere la 25% în anul 2000. Printre ramurile industriale în care se conturează de pe acum o creștere a ponderii producției țărilor în curs de dezvoltare se numără industria

siderurgică și de prelucrare a metalelor (Brazilia, Mexic, India, Algeria ș.a.), petrochimia (Iran, Algeria, Mexic, Singapore), industria celulozei și hirtiei (Brazilia), a îngrășămintelor (Maroc), chimică și a cimentului. Între capitolele la care exportul țărilor în curs de dezvoltare urmează să-și majoreze ponderea în vii-

teriale ale O.N.U. la 4,5% în anul trecut, față de 9% în 1976. Luîndu-se ca bază nivelul anului 1970 = 100, în decembrie 1977 producția industrială a S.U.A. — de pildă — reprezenta 127 (față de 120, cu un an înainte), iar cea a R.F.G. 119 (față de 114); în luna noiembrie a aceluiași an indicele producției industriale a Ja-

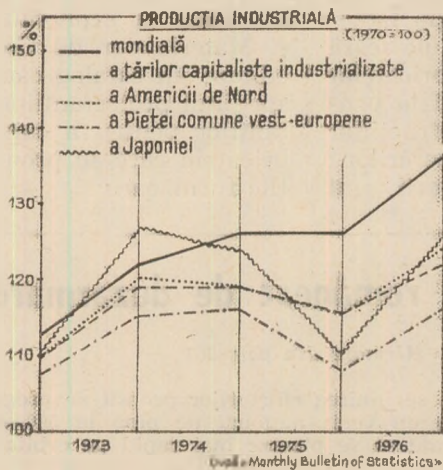
informației adevărate, celei mai recente, în momentul și în locul în care ea este necesară. Rolul SIR este tocmai acela de a facilita intrarea în contact, într-un mod sistematic, a posesorilor unor informații cu cei care ar putea avea nevoie de ele, în primul rînd țările în curs de dezvoltare.

În cadrul acestui organism de cooperare internațională, la care au aderat pînă în prezent 80 de țări, birourile naționale desemnate de guvernele țărilor participante formează centrul sistemului, care rămîne descentralizat, considerîndu-se mai realist de a lăsa informațiile acolo unde se găsesc și de a indica celor interesați sursele cele mai în măsură de a le furniza informațiile necesare. În acest scop, SIR dispune de un repertoriu în patru limbi (engleză, franceză, rusă, spaniolă) al surselor de informații comunicate de guverne, care poate fi consultat rapid, manual sau cu ajutorul unui calculator. Repertoriul este îmbogățit trimestrial cu noi surse de informații. Ediția lui din ianuarie 1978 conține 5 000 de surse localizate în 40 de țări, acoperind peste 900 domenii legate de mediul înconjurător. Numeroase surse se află în țări în curs de dezvoltare (200 în India, 60 în Thailanda etc.).

Comunicații

Marin Constantinescu, Pitești — Problema asigurării unor căi de transport rapid și sigur pe orice anotimp între principalele patru insule ale arhipelagului japonez — Hokkaido, Honshu, Shikoku și Kyushu — a preocupat încă mai demult guvernul Japoniei. Astfel, insula Honshu este legată deja de Kyushu prin trei tunele și un pod. În prezent se lucrează la străpungerea unui tunel feroviar (de 54 km. din care 23,3 km sub mare) între Honshu și Hokkaido, care va permite în următorul deceniu să se reducă de trei ori timpul actualmente necesar (cu transbordare) pentru a ajunge de la Tokio la cel mai important oraș al insulei Hokkaido — Sapporo. În perspectivă se preconizează legarea insulei Shikoku de Honshu prin trei poduri, fiind de asemenea în studiu construcția unui tunel feroviar submarin, în lungime de 60 km. între insulele Kyushu și Shikoku.

Rodica Păscu, Iași — Nu dispunem încă de informațiile solicitate; sperăm totuși să vă putem răspunde încă înainte de sfîrșitul acestei luni.

torul apropiat se citează o serie de sectoare din industria textilă și a confecțiilor, motoarele electrice, minicalculatoarele, radiourile și televizoarele, anumite componente electronice, articolele de piele, încălțămîntea, ceasurile cu cuarț, optica de precizie, bicicletele, motocicletele, ceramica etc.

2) Sporul producției industriale a țărilor capitaliste dezvoltate este evaluat preliminar în ma-

poniei se situa la 136 (față de 131 în noiembrie 1976), a Finlandei la 136 (față de 137), a Greciei la 187 (față de 178), a Olandei la 138 (față de 139), a Suediei la 120 (față de 125) ș.a.m.d. Pentru evoluția din cadrul principalelor zone cu economie dezvoltată din lumca nesocialistă, puteți consulta graficul de mai sus. Pentru anul 1977 încă nu s-au publicat cifrele.

3) Vom avea în vedere propunerile dv.

Clasament

Dorin Postelnicu, Pitești — 1) În fruntea clasamentului celor mai mari 500 firme americane, întocmit anual de revista economică americană **Fortune** după criteriul cifrei de afaceri, a revenit în 1977 compania constructoare de automobile „General Motors”, care a mai ocupat acest loc înainte de 1974, an în care a fost întrecută de compania petrolieră „Exxon”. Clasamentul revistei „Fortune” include numai firme care obțin cel puțin jumătate din cifra lor de afaceri din industrie (prelucrătoare și extractivă).

2) V-am recomanda să adresați articolul dv. revistei „Lumea”, de profilul căreia este mult mai apropiat. Pentru viitor am prefera dacă ne-ați scrie despre intențiile dv. în prealabil, pentru încadra-

rea în profilul revistei noastre și evitarea suprapunerilor nedorite cu articolele deja comandate altor autori.

SIR

Sandu Pop, Baia Mare — Sistemul internațional de referință (SIR) creat de Programul Națiunilor Unite pentru mediul înconjurător este o rețea mondială de informare privind problemele științifice și tehnice ale protecției mediului înconjurător care se ridică tot mai frecvent în elaborarea oricărei strategii de dezvoltare.

Pe plan mondial s-a acumulat pînă acum o bogată experiență în problemele mediului, noi informații aparînd într-un ritm fără precedent pe toate meridianele. Problema cu care este confruntată omenirea nu este așadar o lipsă globală de informații, ci lipsa unor mijloace de obținere a

Investiții

(Urmare din pag. 2)

tina, Ciumești, Buzău-Sud și altele, la care s-au emis relații optimizate de transport pe calea ferată, nu au linii de garaj. Altele, cum ar fi balastierele Găești și Tulcea, nu produc sorturile pentru care s-au emis repartiții.

4 Din investigația întreprinsă s-a mai desprins o problemă, care merită să se afle în atenția factorilor de decizie. **Folosirea pe scară cât mai largă a prefabricatelor** constituie o cerință esențială pentru industrializarea construcțiilor și grăbirea ritmului lucrărilor; proiectanții și constructorii sînt

însă stînjiți în activitatea lor de faptul că Centrala materialelor de construcții București nu a întocmit un catalog care să cuprindă toate prefabricatele pe care le produc în mod curent unitățile sale și nici furnizorii respectivi. Așa stînd lucrurile, proiectanții și constructorii nu cunosc și, ca atare, nu pot opta pentru prefabricatele necesare în raport cu necesitățile lucrărilor și eficiența acestora. Credem că ar fi util ca centrala de resort, cu sprijinul Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, să editeze un catalog care ar veni în sprijinul proiectanților și a executorilor pentru a cunoaște prefabricatele care se produc în unitățile furnizoare.

Programul românesc de dezarmare

(Urmare din pag. 26)

acordării de asistență pentru sprijinirea eforturilor proprii de progres ale țărilor în curs de dezvoltare care au un venit național de pînă la 500—600 dolari pe locuitor, pentru ca aceste state să se plaseze mai rapid pe orbita civilizației și bunăstării.

Sau, un alt exemplu. Țara noastră propune ca toate statele să-și asume angajamentul ferm de a nu mai amplasa noi trupe și armamente pe teritoriul altor state. În acest sens, se sugerează trecerea la reducerea treptată, pentru început cu 10—15 la sută, și apoi la retragerea în propria țară a trupelor și armamentelor amplasate pe teritoriile altor state, pînă la retragerea lor completă în limitele granițelor naționale și la desființarea tuturor bazelor militare de pe teritoriul altor țări. Calcule estimative ale experților au relevat marile resurse financiare, umane și de altă natură ce ar rezulta din reducerea, fie și numai cu câteva procente, a efectivelor militare de sute de mii de oameni aflate pe teritoriul altor state, din desființarea sutelor de baze militare — terestre, navale, aeriene, nucleare, convenționale ori mixte — al căror cost de întreținere se ridică la miliarde de dolari anual.

Hotărîrea C.C. al P.C.R. privind poziția României în problemele dezarmării și, în primul rînd, ale dezarmării nucleare, constituie — privită prin prisma situației preocupante care se concretizează în escalada vertiginoasă a înarmărilor și caracterul steril al negocierilor de dezarmare de pînă acum — un apel explicit la luciditate și responsabilitate adresat guvernelor, statelor, tuturor popoarelor lumii, opiniei publice mondiale. Document major de politică externă al României socialiste, Hotărîrea oferă un program realist și concret de acțiune a cărui luare în considerare și aplicare — inclusiv prin încorporarea în deciziile apropiatului forum al dezarmării — ar fi de natură să conducă la materializarea năzuințelor milenare ale omenirii de pace și o viață mai bună.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

MARIA BOENGIU, Tg. Jiu — Fiind absolventă a învățămîntului mediu și cu o vechime de peste 27 ani în funcții economice medii, puteți ocupa funcția de șef contabil secție de producție, într-o unitate din orice ramură a economiei, nu numai în industria ușoară sau gospodăria comunală.

NICOLAE CUMPĂNĂ, Piatra Neamț — Fiind transferat la o unitate cu sediul în orașul dv. de domiciliu nu vă sînt aplicabile prevederile art. 75 din Legea nr. 57/1974.

MIHAI FLORIN POPESCU, Brașov — Pentru a preciza posibilitatea promovării dv. ca referent principal, este necesar să ne indicați locul de muncă avut ca recepționar și lucrător comercial la O.N.T.

ION MUSTAȚĂ, București — Avînd derogare de la condițiile de studii și fiind absolvent al învățămîntului mediu, potrivit lit. B, pct. 1 din anexa nr. 2 din H.C.M. nr. 89/1975, retribuiția dv. se diminuează cu o singură clasă față de aceea cuvenită șefului de serviciu cu studii superioare.

GHEORGHE ILIESCU, Medias — Dacă îndepliniți condițiile prevăzute în art. 35 lit. a din Legea nr. 57/1974 (o activitate

retribuită pe cel puțin 12 luni anterioară absolvirii învățămîntului superior, cu promovarea examenului de diplomă sau licență), trebuie să fiți retribuit la nivelul prevăzut pentru anul II de la reluarea activității.

ALEXANDRU NEGRUȚIU, Tg. Lăpuș — Acordarea gradațiilor este de competența organului colectiv de conducere a unității. Condițiile de trecere a personalului în gradațiile 4, 5 și 6 sînt prevăzute în art. 33 alin. 2 din Legea nr. 57/1974. Față de această dispoziție legală, soluția adoptată de conducerea unității are temei legal.

GRUPUL DE ȘANTIERE PENTRU CONSTRUCȚII FORESTIERE ȘI INDUSTRIALE, Rm. Vilcea — Personalul muncitor aflat în concediu de odihnă nu poate fi încadrat, în perioada concediului, la un alt loc de muncă, cumului de funcții fiind interzis prin Legea nr. 18/1968 și prin Legea nr. 57/1974. Specialiștii la care vă referiți pot fi retribuiți însă cu ora, conform articolului 144 din Legea nr. 57/1974, cu pînă la 25% din retribuiția funcției didactice îndeplinite (în medie pe an școlar).

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 20 din 19 mai 1978

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Investiții. Realizarea le termen a noilor capacități de producție (L. Țăranu) 1
- Modernizarea tehnologiilor — factor important de sporire a eficienței (Ludovic Lachs, V. Rădoi) 3
- O cerință de mare actualitate: creșterea calificării forței de muncă din agricultură (drd. Iordache Marin) 5
- Noile tarife în transportul de călători pe calea ferată, cu nave fluviale și aeronave, fundamentate pe cerințele creșterii eficienței economice. (Gh. Stancu) 7
- Perfecționarea mecanismului economico-financiar
  - Dezbatere „R.E.". Gestiunea economică în condițiile adîncirii democratismului economic 8
  - În dezbatere: participarea oamenilor muncii la beneficii 9
- Elemente calitative în evaluarea fondurilor fixe (George Lazaride) 10
- Noile manifestări expoziționale debîndesc bune tradiții (C. Mircescu) 12
- Cititorii au cuvîntul 13

CONDUCERE — ORGANIZARE

- Opțiuni majore: progresul tehnic și perfecționarea organizatorică (Dan Condrea) 14
- Modelarea proceselor de producție la nivelul unei secții industriale (prof. dr. Ludovic Tovissi, asist. univ. Ion Ivan, asist. univ. Emil Moscovici) 15

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVAȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Fondurile întreprinderii socialiste, autogestiunea economico-financiară și trăsăturile ei caracteristice (prof. dr. M. Mehedințu) 16

TEORII — IDEI

- Viziunea teoretică a Partidului Comunist Român asupra epocii cîntemprane (dr. Ilie Rădulescu) 18
- Preocuparea P.C.R. pentru creșterea eficienței utilizării legilor economice (prof. dr. docent N. N. Constantinescu) 20
- Școli • curente • economiști. De la optimismul „post-industrial” la pesimismul „transcendental” (V. Filat) 22
- O carte de referință (dr. Dorel Oprescu) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- În preajma sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U. Programul românesc de dezarmare — concretizare a politicii externe de pace și colaborare a României cu toate statele și popoarele (Nicolae Chilie) 25
- Tendințe — conjuncturi 27
- R.P.D. Coreeană. Pe fîgașul modernizării economice (N. Focșani) 29

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—25. 71131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tipar: Combinatul Poligrafic „Casa Șantierii”

ASIGURAREA DE ACCIDENTE ȘI VARIANTELE ACESTEIA

Printre multiplele forme de asigurare pe care ADAS le pune la emina cetățenilor se află și „asigurarea de accidente”.

Această asigurare poate fi contractată de orice persoană în vîrstă de 16 ani împliniți, indiferent de profesie și de locul de muncă. Dintre nimentele neprevăzute pentru urmările cărora ADAS plătește sumele gurate, amintim : lovirea, căderea, alunecarea, prăbușirea de teren, lozia, trăsnetul, electrocutarea, arsura, accidentele produse de funcțio-rea sau folosirea mașinilor, instrumentelor, sculelor sau armelor, cele mplate ca urmare a circulației mijloacelor de transport sau din cauza identelor intimplate acestora etc.

Asigurarea de accidente se practică în următoarele variante :

● Asigurarea de accidente pentru sume asigurate fixe, totale, de 000 de lei se contractează pe durate de 3 sau 6 luni, sau pe durate nstîtuind multiplul acestora, pînă la 2 ani.

Pe aceeași perioadă se pot incheia una, două sau trei asigurări ntru sume fixe.

● Asigurarea de accidente pentru sume asigurate convenite se ntractează pe durate de la 1 an la 5 ani. La această asigurare primele se t achita și în rate.

★

Primele de plată, la ambele forme de asigurare, se stabilesc în cție de mărimea sumei pentru care solicitantul dorește să se asigure, profesia și felul unității în care acesta lucrează, precum și de durata ntractului (de exemplu : la asigurarea pentru sume fixe, primele de plată rezintă, de regulă, 12 sau 15 lei pe 3 ori 6 luni, iar la asigurarea pentru ne convenite, primele de plată reprezintă, de regulă, între 1,60 și 4 lei pe pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată).

★

● Asigurarea familială de accidente cuprinde, pe lingă asiguratul nicipal și pe soția acestuia, precum și pe toți copiii, în vîrstă de 5 pînă 16 ani, la sume asigurate totale de 15 000 de lei pentru fiecare persoană.

Prima de plată, pentru o durată a asigurării de 3 luni, este de 25 de pentru toate persoanele cuprinse în asigurare.

● Asigurarea de accidente „Turist” se recomandă a se contracta cu nzia efectuării unor deplasări, cu durata de pînă la 1 lună. Această gurare cuprinde atît cazurile de accidente ale asiguratului, cit și e de deteriorare sau distrugere a bunurilor casnice și gospodărești ale estuia lăstate la domiciliu sau luate în deplasare.

Sumele asigurate sînt între 15 000 de lei și 40 000 de lei pentru zurile de vătămări corporale (în funcție de natura accidentului) și de 000 de lei pentru pagubele la bunurile casnice și gospodărești.

La această asigurare, care se contractează pe o perioadă de 1 lună, ma de plată este de 15 lei.

La toate felurile de asigurări de accidente, în cazurile de invaliditate rmanentă parțială, ca urmare a accidentelor cuprinse în asigurare, suma venită în raport cu gradul de invaliditate permanentă stabilit se majo-ază cu 25%, în limita sumei asigurate pentru invaliditate permanentă tală.

Asigurările de accidente pentru sume fixe, pentru sume convenite și le familiale oferă și avantajul cuprinderii în asigurare a bunurilor casnice gospodărești, pentru o sumă asigurată de 5 000 de lei de fiecare poliță, ră vreo plată de primă suplimentară.

Ținînd seama de numeroasele împrejurări în care se pot produce icidentele, de gama largă a riscurilor acoperite și de costul avantajos al igurărilor, recomandăm tuturor cetățenilor contractarea unei sau a mai ultor asigurări din cele prezentate, care garantează acoperirea conse-nțelor financiare ale accidentelor, ori a celor rezultate ca urmare a gubelor produse la bunurile din gospodărie.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări i puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, genților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

UNIVERSUL JUCĂRIILOR BUGURIA COPILOR

1 IUN

Magazinele comerțului de stat, specializate în desfacerea jucăriilor, vă oferă sugestii pentru a le crea copiilor dv. un univers propriu în care să-și dezvolte fantezia, gândirea și aptitudinile :

- jocuri din carton care-i ajută să deprindă cusutul, țesutul și socotitul, să învețe basme și povestiri, să cunoască păsările domestice sau animalele care trăiesc pe toate continentele ;

- mobilă și îmbrăcăminte pentru păpuși ;

- figurine din material plastic sau textil (căței, pisici, elefanți, iepuri, urși, maimuțe etc.) ;

- jocuri de cuburi pentru dezvoltarea perspicacității ;

- unelte de grădinărie ;

- jucării mecanizate, mașinuțe, vehicule cosmice etc.

Alegeți din magazinele comerțului de stat darurile pentru copiii dv. !